

การประกอบสร้างความจริงในข่าวเกี่ยวกับเพศและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

นายเอกพล เขียรถาวร

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CONSTRUCTION OF REALITY ABOUT GODS AND GHOSTS
BY THAI NEWSPAPERS

Mr. Ekapon Thienthaworn

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Journalism and Information

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2009

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การประกอบสร้างความจริงในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและมี
ของหนังสือพิมพ์ไทย

โดย

นายเอกพล เขียรถาวร

สาขาวิชา

วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณาณัฐธัญญา วงศ์บ้านดู่)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ สุกัญญา สุตบรรทัด)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกพล เรียรถาวร: การประกอบสร้างความจริงในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย. (THE CONSTRUCTION OF REALITY ABOUT GODS AND GHOSTS IN THAI NEWSPAPERS) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ, 120 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย อันนำมาซึ่งอำนาจในการสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบความเชื่อให้กับคนในสังคม โดยแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 วิธี คือ วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก และข่าวสด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 2 ปี จำนวนทั้งสิ้น 2920 ฉบับ และสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการข่าว ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ฉบับละ 1 คน

ผลการวิจัยพบว่า แม้หนังสือพิมพ์ไทยจะมีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีไม่มากนัก แต่ก็ยังคงมีการนำเสนออยู่เสมอ ดังนั้นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับผีของหนังสือพิมพ์ไทยจึงอาจมีผลกระทบต่อการรับรู้ และสามารถสร้างความหมายในด้านระบบความเชื่อให้กับคนในสังคมได้ โดยความหมายของ “เทพดาและผี” ในข่าวเกี่ยวกับผีของหนังสือพิมพ์ไทยนั้น เป็นการผลิตซ้ำความเชื่อของคนในสังคมที่ยังคงยอมรับตามความเชื่อดั้งเดิมว่าการมีอยู่ของเทพดาและผีเป็นเรื่องปกติ แต่มีทัศนคติต่อการปรากฏตัวตน หรือการแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ของเทพดาและผีว่าเป็นเรื่องประหลาดผิดธรรมดา

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับผีที่พบในหนังสือพิมพ์ไทยได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ การบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพดาและผี การปรากฏตัวของเทพดาและผี อาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับเทพดาและผี อุบัติเหตุที่เกี่ยวข้องกับเทพดาและผี และการควบคุมเทพดาและผี ซึ่งพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีแต่ละประเด็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

ในส่วนของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี พบว่ามีทั้งจากปัจจัยภายนอก นโยบายองค์กร ทัศนคติส่วนตัวของบรรณาธิการ และองค์ประกอบคุณค่าข่าว โดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีความเห็นตรงกันว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ กระแสความสนใจของผู้คนในสังคม

ภาควิชา วารสารสนเทศ

สาขาวิชา วารสารสนเทศ

ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนิสิต... เอลักษณ์ เรียรถาวร

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก... อ.ดวงกมลชาติประเสริฐ

5184769328 : MAJOR JOURNALISM

KEYWORDS : CONSTRUCTION OF REALITY / NEWS / GODS / GHOSTS / NEWSPAPERS

EKAPON THIENTHAWORN: THE CONSTRUCTION OF REALITY ABOUT GODS AND GHOSTS BY THAI NEWSPAPERS. THESIS ADVISOR: ASST.PROF.DUANGKAMOL CHARTPRASERT, Ph.D., 120 pp.

The objective of this research is to study the construction of reality about gods and ghosts in Thai newspapers. Research methods included content analysis of four daily newspapers and in-depth interview of four news editors. For the analysis part, 2920 pieces of four major daily newspapers—Thairath, Dailynews, Komchadluek, and Khaosod – from January 1, 2008 to December 31, 2009 were analyzed.

Research has found that news about gods and ghosts is presented in Thai daily newspapers occasionally. Accordingly, the news report about gods and ghosts may have influences over the construction of spiritual belief of Thai people. The meaning of “gods and ghosts” is implied in newspapers as the reproduction of the former belief of Thai people that gods and ghosts normally exist but their appearance or their supernatural power is extraordinary.

Five major aspects of “gods and ghost” portrayed in Thai newspapers are people worshipping or begging gods and ghosts, gods and ghost appearance, crimes and accidents with gods and ghost, and gods and ghosts being controlled.

Factors which influence the publication of news about gods and ghosts are the newspaper's policy, News Editor's attitude toward this kind of story, news value principles, and outer factors. The News Editors of the four newspapers unanimously agree that the most important factor is people's interest.

Department : Journalism and Information Student's Signature
Field of Study : Journalism Advisor's Signature
Academic Year : 2009

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำชี้แนะในการแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ และขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฏฐ์ธัญญา วงศ์บ้านคู่ และ ศาสตราจารย์สุกัญญา สูดบรรทัด ที่กรุณาสละเวลามาเป็นประธานกรรมการและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณธงไชย ณ นคร บรรณารักษ์การข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คุณชาย ปดะคามินทร์ บรรณารักษ์การข่าวประจำวันหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คุณเสด็จ บุญนาค บรรณารักษ์การข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์คมชัดลึก คุณสุภากร บุญปาน บรรณารักษ์การหนังสือพิมพ์ข่าวสด ที่ได้สละเวลาให้สัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และขอขอบคุณพี่ชาย น้ำริน และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

สุดท้าย ขอขอบพระคุณทุกดวงวิญญาณของเหล่าเทพยดาและผี ไม่ว่าจะมียุขยจริงหรือไม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีในสังคมไทย.....	4
แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีกับสื่อมวลชน.....	6
แนวคิดเรื่องการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน.....	10
- นายประจักษ์ชาวสาร.....	10
- คุณค่าข่าว.....	12
- การกำหนดวาระข่าวสาร.....	14
- การชูประเด็น และการกำหนดกรอบการรับรู้.....	16
- การประกอบสร้างความจริงทางสังคม.....	17
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	21
3 ระเบียบวิธีวิจัย	22
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	22
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	27
การนำเสนอ.....	28

บทที่	หน้า
4	ผลการวิจัย..... 29
	การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเพศดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีปริมาณและ ความถี่อย่างไร..... 29
	ความหมายของ “เพศดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทย เป็นอย่างไร..... 30
	ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทยมีอะไรบ้าง. 57
	ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผีของหนังสือพิมพ์ไทย..... 82
5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 104
	สรุปผลการวิจัย..... 104
	อภิปรายผลการวิจัย..... 106
	ข้อเสนอแนะทางวารสารศาสตร์..... 112
	ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป..... 113
	รายการอ้างอิง..... 114
	ภาคผนวก..... 117
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์..... 120

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญญัตราจ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงปริมาณการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย..	30
2	แสดงการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	31
3	แสดงประเภทของข่าวที่มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	34
4	แสดงการอ้างอิงแหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	37
5	แสดงแนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	39
6	แสดงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี.....	41
7	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	43
8	แสดงทิศทางการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี.....	45
9	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบ ของเทพยดาและผีต่อมนุษย์กับการใช้ภาษา.....	46
10	แสดงเพศของเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว.....	48
11	แสดงที่มาของเทพยดาและผีในข่าว.....	50
12	ตารางแสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าว.....	54
13	แสดงประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย...	58
14	แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	60
15	แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	60
16	แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	61
17	แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	61
18	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	62
19	แสดงเพศของเทพยดาและผี ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี.....	62

ตารางที่	หน้า
20	แสดงที่มาของเทพยดาและผี ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี..... 63
21	แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี..... 63
22	แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 65
23	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 65
24	แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 66
25	แสดงทิศทางของการใช้ภาษาในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 66
26	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 66
27	แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 67
28	แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 67
29	แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี..... 68
30	แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในประเด็นอาชญากรรม..... 69
31	แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี ในประเด็นอาชญากรรม..... 70
32	แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นอาชญากรรม..... 70
33	แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ในประเด็นอาชญากรรม..... 71
34	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในประเด็นอาชญากรรม..... 71
35	แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม..... 72
36	แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม..... 72
37	แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม..... 73
38	แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ..... 74
39	แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ..... 75

ตารางที่		หน้า
40	แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	75
41	แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	75
42	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	76
43	แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	76
44	แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	77
45	แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ.....	77
46	แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	79
47	แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	79
48	แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	80
49	แสดงทิศทางของการใช้ภาษาในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	80
50	แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	80
51	แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	81
52	แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	81
53	แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี.....	82
54	แสดงองค์ประกอบด้านคุณค่าข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี....	83

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองการทำหน้าที่นายประตู่ข่าวสารของไวท์.....	11
2	แบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสาร.....	15
3	แบบจำลองผลกระทบของสื่อมวลชน.....	19
4	แผนภูมิแสดงปริมาณการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเพศคาและผี ของหนังสือพิมพ์ไทย.....	30

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“เทพยดา” คือสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาวะของสิ่งลึกลับที่มีอยู่แต่เดิม เช่น เทพเจ้า เทวดา เจ้าป่าเจ้าเขา ส่วน “ผี” คือสิ่งที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นสภาวะของสิ่งมีชีวิตที่ตายไปแล้ว เช่น ผีบรรพบุรุษ ผีปู่ย่า ผีตายโหง โดยทั้งสองสิ่งนี้อาจปรากฏร่องรอยเหมือนมีตัวตน ให้คุณหรือให้โทษได้ แต่ยังไม่สามารถพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันการดำรงอยู่ของ “เทพยดาและผี” ยังคงไม่เป็นที่ประจักษ์อย่างเป็นทางการ ภูมิประเพณี ไม่ว่าจะมีความพยายามพิสูจน์ด้วยวิธีการต่างๆ มายาวนานนับร้อยนับพันปี เพราะการที่พิสูจน์ไม่ได้ว่ามีจริง ไม่ได้หมายความว่าไม่มี และการพิสูจน์ไม่ได้ว่าไม่มี ก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีอยู่จริง ดังนั้น “เทพยดาและผี” จึงยังคงเป็นเรื่องลึกลับที่มีเสน่ห์ชวนให้ศึกษาอยู่เสมอ

ในส่วนของประเทศไทยก็มีความผูกพันกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีมาโดยตลอด เพราะความเชื่อเรื่อง “เทพยดาและผี” เป็นสิ่งที่ยังรากลึกในสังคมไทยตั้งแต่โบราณจนผสมกลมกลืนอยู่ในวิถีชีวิต ศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมของคนไทยอย่างแนบแน่น

จนแม้ทุกวันนี้ กระแสโลกาภิวัตน์จะทำให้ความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยีหลังไหลเข้าสู่สังคมไทยอย่างรวดเร็ว ความเชื่อเรื่อง “เทพยดาและผี” ก็ยังคงเป็นความเชื่อที่แพร่หลายและอยู่ควบคู่กับวิถีชีวิตของคนไทยตลอดมา อันจะเห็นได้ว่า แม้บ้านพักอาศัยหรืออาคารสำนักงานในยุคนี้จะทันสมัย มีคอมพิวเตอร์ เครื่องปรับอากาศ หรือจานดาวเทียม แต่เราก็ยังจะพบสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ของความเชื่อเรื่อง “เทพยดาและผี” อย่างเทวรูป ศาลพระภูมิ ป้ายวิญญาณ ตุ๊กตานางกวัก หรือผ้าสามสีตามต้นไม้ได้ไม่ยากนัก

ศรีศักร วัลลิโภดม ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้ความเชื่อเรื่องเทพยดาและผียังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยยุคใหม่ซึ่งกำลังพัฒนาไปสู่ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ไว้ในงานสัมมนา “ผีกับพุทธศาสนาในสังคมไทย” (มูลนิธิเด็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์, 2550) ว่าเป็นเพราะในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยตกอยู่ในภาวะความไม่มั่นคงหลายอย่าง ทั้งความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคมการเมือง วัฒนธรรม และศีลธรรม ขณะเดียวกันก็เกิดภัยธรรมชาติ ด้วยความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ผู้คนจึงต้องหันหน้าไปพึ่งพาความเชื่อ และเมื่อสถาบันศาสนาไม่อาจตอบสนองความต้องการด้านความเชื่อของผู้คนในยุคปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความกลัวและขาดกำลังใจ พวกเขาจึงหันมาพึ่งพา “ผี” มากขึ้น

ความเชื่อเรื่อง “เทพยดาและผี” นี้ นับได้ว่าเป็นหนึ่งใน “ศาสนาแบบชาวบ้าน” (Folk Religion) ที่ตอบสนองรสนิยมของปัจเจกบุคคลในยุคสังคมบริโภคนิยม และเป็นศาสนาที่เกี่ยวข้องกับ

การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เช่น การไต่หอย การบนบาน การทรงเจ้าเข้าผี ซึ่งศาสนาชาวบ้านเหล่านี้จะแพร่หลายอย่างกว้างขวางและมีลักษณะขึ้นๆ ลงๆ เช่นเดียวกับแพ้น้ำเสื่อผืน โดย “สื่อมวลชน” ประเภทต่างๆ มีบทบาทในการส่งเสริมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การรายงานข่าว การสัมภาษณ์หรือออกรายการวิทยุ การเชิญไปเป็นแขกรับเชิญในรายการสนทนาทางโทรทัศน์ ฯลฯ (กาญจนา แก้วเทพ, 2544: 393)

สื่อมวลชนไทยในปัจจุบันมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ “เทพยดาและผี” อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นสื่อโทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต หรือแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อที่มีหน้าที่หลักในการนำเสนอข่าวสารที่ถูกต้องแม่นยำแก่ประชาชน โดยจะเห็นได้ว่า ช่วงที่ผ่านมาหนังสือพิมพ์ไทยโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมได้นำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีเป็นระยะ เช่น

“ฮือ! เห็นวิญญาณแจ๊คสันโผล่รายการ แลร์รี่ คิง โชว์” (คมชัดลึก 6 ก.ค.2552)

“วิญญาณหมอลูกเขี้ยวสิงร่างพี่สาว” (เดลินิวส์ 20 มิ.ย. 2552)

“ฆ่าผัวยัดปึกอ๊พีไปทิ้ง ศพเขี้ยน ชนตันไม้เรื่องแดง” (ไทยรัฐ 11 พ.ค. 2552)

“ผีชานติกำลังเขี้ยน เรียกไปเก็บกระดูก” (ข่าวสด 23 มี.ค. 2552)

การนำเสนอข้อมูลของหนังสือพิมพ์มีหลากหลายรูปแบบ ทั้งข่าว บทบรรณาธิการ บทความ บทวิจารณ์ ฯลฯ แต่องค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ก็คือ “ข่าว” ดังที่ ถาวร บุญปวัฒน์ (2538) กล่าวไว้ว่า

“ข่าว คือ เนื้อแท้ของหนังสือพิมพ์ กำเนิดครั้งแรกของหนังสือพิมพ์ก็ออกมาในเนื้อหาของข่าวอย่างที่เรียกกันในยุคนี้ว่าหนังสือข่าว และในภาคปฏิบัติจริงๆ มีแต่ข่าวเท่านั้นที่สามารถเสนอผู้อ่านได้เป็นประจำทุกวัน ไม่มีใครเขาพิมพ์หนังสือบทความ หรือคอลัมน์ออกมาเป็นรายวัน และทั้งสองสิ่งนี้ก็ออกมาเป็นรายวันไม่ได้ ออกมาในลักษณะส่วนประกอบของข่าวเท่านั้น เป็นส่วนประกอบที่เพิ่มเติมให้ดึงดูดใจคนอ่านได้มากขึ้น และเป็นส่วนในการสร้างอิทธิพลให้หนังสือพิมพ์ด้วย จึงกล่าวได้ว่า ข่าวเป็นสัญลักษณ์ แก่นแท้ และตัวตนของหนังสือพิมพ์”

ทั้งนี้การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ ไม่ได้มีเพียงการนำเสนอข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ยังมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ และตีความเหตุการณ์ต่างๆ ของคนในสังคม จนอาจกล่าวได้ว่า “ข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี” สามารถสร้างความหมายในด้านความเชื่อให้กับคนในสังคมได้

ไม่ว่าในกรณีที่ “เทพยดาและผี” มีจริงหรือไม่ การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีก็เปรียบเสมือนดาบสองคม ซึ่งหากมีการนำเสนออย่างสร้างสรรค์จะสามารถมีส่วนช่วยให้ผู้รับสารสนใจในเรื่องกฎแห่งกรรม หันมาทำความดี ละเว้นความชั่ว เกรงกลัวต่อบาป และสร้างความ

เข้าใจที่ถูกต้องให้กับสังคม แต่หากมีการนำเสนอที่ไม่เหมาะสมก็อาจทำให้ผู้รับสารมุ่งแต่จะฟังพา
อิทธิฤทธิ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติ หวังลาภลอย คอยอำนางวิเศษมาดลบันดาล ทำให้ชีวิตต้องขึ้นต่อ
สิ่งอื่นเกินจำเป็น จนหลงทางไปจากจุดมุ่งหมายของแต่ละศาสนา โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ที่เป็น
ศาสนาประจำชาติของไทย อันถือหลักคำสอนให้รู้จักพึ่งพาตนเอง (ป.อ. ปยุตฺโต, 2548:47)

ในเวลานี้นานาประเทศทั่วโลกต่างแข่งขันกันพัฒนาศักยภาพของบุคลากรภายในประเทศ
จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสื่อมวลชนซึ่งเป็นหนึ่งในสถาบันซึ่งถูกคาดหวังให้เป็นกลไกหลักของสังคม
ที่จะสร้างสมดุลระหว่างข้อเท็จจริงกับความเชื่อ เพื่อพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้เข้มแข็ง และ
ส่งเสริมค่านิยมทางปัญญาเพื่อให้เกิดความความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนต่อประเทศชาติ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่อง “เทพดาและผี”
ซึ่งถือว่าเป็นระบบความเชื่อที่ทรงพลังและเป็นรากฐานของสังคมไทยในอดีต กับสื่อมวลชนซึ่งเป็น
สถาบันใหม่ที่ก้าวเข้ามาเป็นแกนกลางของสังคมไทยในปัจจุบันนี้ เป็นความสัมพันธ์ที่มี
ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง แต่ทว่าในวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ กลับมีงานศึกษาค้นคว้าเรื่อง
“เทพดาและผีกับสื่อ” อยู่ไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาในประเด็นดังกล่าว โดยแสวงหาองค์
ความรู้จากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย อันนำมาซึ่งอำนาจในการ
สร้างความรู้ความเข้าใจในระบบความเชื่อให้กับคนในสังคม โดยมีปัญหาคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

ปัญหาคำถามวิจัย

1. การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีปริมาณและคุณภาพ
อย่างไร
2. ความหมายของ “เทพดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยมี
ลักษณะอย่างไร
3. ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทยมีอะไรบ้าง
4. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลที่ได้จากการวิจัยจะมีส่วนช่วยให้ผู้รับสารรู้เท่าทันการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ รวมไปถึงสื่ออื่นๆ เพื่อการบริโภคสื่ออย่างมีวิจารณญาณ
2. เพื่อกระตุ้นให้สื่อมวลชนตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับระบบ
ความเชื่อและหาทางปรับปรุงการนำเสนอให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง “เทพดาและผี” กับ “สื่อ”
ต่อไปในอนาคต

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ได้ประมวลแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีในสังคมไทย
2. แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีกับสื่อมวลชน
3. แนวคิดเรื่องการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน
 - นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)
 - คุณค่าข่าว (News Value)
 - การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)
 - การชูประเด็น (Priming) และการกำหนดกรอบการรับรู้ (Framing)
 - การประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

1. แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีในสังคมไทย

ความเชื่อ (Belief) เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ความเชื่อเป็นที่มาของพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกของแต่ละบุคคล เป็นสิ่งที่จะลบล้างได้ยาก แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงและส่งผ่านจากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งได้

ระบบความเชื่อในสังคมไทยนั้นประกอบด้วย 3 ระบบใหญ่ๆ คือ เทพยดาและผี พราหมณ์ พุทธ ซึ่งผสมผสานและอยู่ร่วมกันจนแยกแยะได้อย่างลำบาก (ส. ศิวรักษ์, 2538) อันมี “เทพยดาและผี” เป็นระบบความเชื่อเริ่มแรกในสังคมไทย ซึ่งเรียกรวมกันว่า “ผี” โดยมีความหมายครอบคลุมอย่างกว้างขวาง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อในวิญญาณของผู้ที่ตายไปแล้วที่มีอิทธิฤทธิ์มาให้คุณให้โทษแก่ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ หากเป็นผู้ที่เคยมีอำนาจในสังคมครั้งเมื่อมีชีวิตอยู่ เมื่อวายชนม์ไปแล้ว ก็อาจจะได้รับการยกย่องเป็นบรรดาเจ้าผีหรือเจ้าพ่อเจ้าแม่ต่างๆ นอกจากนั้น “ผี” ยังอาจหมายถึง อำนาจสูงสุดที่อยู่ในธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ถ้ำ ต้นไม้ ที่มาปรากฏในรูปแบบบุคลาธิษฐาน ตัวอย่างเช่น พระขลุ่ยผี เลื้อบ้าน ศาลปู่ตา ดังปรากฏหลักฐานการนับถือผีในประเทศไทยเป็นลายลักษณ์อักษรครั้งแรกในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงที่จารึกขึ้นในพุทธศักราช 1826 ว่า

“เบื้องตั้นนอนเมืองสุโขทัยนี้มีตลาดปลา มีพระอจนะ มีปราสาท มีป่าหมากพร้าว ป่าหมากกลาง มีไร่เนา มีถิ่นถาน มีบ้านใหญ่บ้านเล็ก เบื้องหัวนอนเมืองสุโขทัยนี้มีกุฎิพิหารปู่ครูอยู่ มีสรีดภงส มีป่าพร้าว ป่าลาง มีป่าม่วง ป่าขาม มีน้ำโคก มีพระขลุ่ยผี เทพดาในเขานันนั้น เป็น

ใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุขุขทัยนี้แล้ว ไหว้พลีถูก เมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีให้วบตีพลี บัญถูก ผีในเขาคันบัคุ่มบ่เกรง เมืองนี้หาย” (วิชาภรณ์ แสงมณี, 2536)

อย่างไรก็ตามหลักฐานดังกล่าว มิได้ยืนยันว่าคนไทยเริ่มนับถือเทพยดาและผีในยุคสุขุขทัย แต่คาดว่าจะมีการนับถือมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ภายหลังจากชนชั้นปกครองจึงได้นำศาสนา พุทธและศาสนาพราหมณ์เข้ามา โดยในระยะแรกนั้นก็มีการปะทะกันระหว่างระบบความเชื่อใหม่ กับ “เทพยดาและผี” ซึ่งเป็นระบบความเชื่อเก่าที่ยึดครองพื้นที่ทางวัฒนธรรมอยู่ก่อน ดังที่ปรากฏ ออกมาเป็นนิทานเรื่องเล่าที่พระพุทธรูปเจ้าต้องเสด็จไปปราบบรรดาผีในท้องถิ่นต่างๆ ทั่วประเทศ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 16-18)

ในเวลาต่อมาบรรดาระบบความเชื่อทั้ง เทพยดาและผี พราหมณ์ และพุทธ จึงสามารถอยู่ ร่วมกันได้อย่างกลมกลืน โดยความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีนี้ได้ผสมผสานกับพุทธศาสนาซึ่งเป็น ศาสนาประจำชาติของไทยอย่างแนบแน่น อันจะเห็นได้จากการที่พระไตรปิฎกซึ่งเป็นคัมภีร์สูงสุดใน พุทธศาสนามีเนื้อหาที่กล่าวถึงการมีอยู่ของ “เทพยดาและผี” เช่น

“ก็โดยสมัยนั้นแล ภิกษุรูปหนึ่งอาพาธเพราะผีเข้า พระอาจารย์ พระอุปัชฌายะช่วยกัน รักษาเธอ ก็ไม่สามารถแก้ไขให้หายโรคได้ เธอเดินไปที่เขียงแล่หมู แล้วเคี้ยวกินเนื้อดิบต้มกินเลือด สด อาพาธเพราะผีเข้าของเธอนั้น หายดังปลิดทิ้ง ภิกษุทั้งหลายกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระ ภาด. พระผู้มีพระภาคตรัสอนุญาตแก่ภิกษุทั้งหลายว่า ดูกรภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตเนื้อดิบ เลือด สด ในเพราะอาพาธเกิดแต่ผีเข้า” (จากพระไตรปิฎก เล่มที่ 5 พระวินัยปิฎก เล่มที่ 5 มหาวรรค ภาค 2 ข้อ 36 หน้า 35)

นอกจากนี้ในพุทธศาสนาก็ยังมีหลักคำสอนที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องเทพยดา และผี เช่น คำสอนเรื่องการเกิดแบบโอปปาติกะ อันเป็นหนึ่งในโยนิ 4 หรือชนิดของการเกิด 4 อย่าง โดยโอปปาติกะ หมายถึง สัตว์เกิดผุดขึ้น คือ เกิดผุดเต็มตัวในทันใด ได้แก่เทวดา สัตว์นรก มนุษย์ บางพวก เปรตบางพวก คำสอนเรื่องการเกิดแบบโอปปาติกะนี้ อาจนับได้ว่าเป็นคำสอนที่มีความ เกี่ยวข้องกับผีที่มักปรากฏในพระไตรปิฎกอยู่เสมอ โดยมีความสัมพันธ์กับคำสอนเรื่องการเวียน วายตายเกิด อันเป็นหนึ่งในสาระหลักของพระพุทธศาสนา (พระเชียรวิทย์ อุตตสนฺโต, 2548 : 60)

กล่าวคือ การเกิดใหม่ คือการจุติและการถือปฏิสนธิระหว่างโลกของโอปปาติกะกับโลก ของมนุษย์ เพราะในโลกทั้งสองนี้ มีการเกิดและตายอยู่ตลอดเวลา คือเมื่อมีการตายในโลกมนุษย์ ก็หมายความว่า มีการเกิดปรากฏใหม่แล้วในโลกของโอปปาติกะ และเมื่อมีการตายในโลกของ โอปปาติกะ ก็หมายความว่ามีการเกิดใหม่ปรากฏแล้วในโลกของมนุษย์ วนเวียนกันอยู่เช่นนี้ (บรรจบ บรรณรุจิ, 2537 อ้างจาก พระเชียรวิทย์ อุตตสนฺโต, 2548 : 63)

จนกระทั่งปัจจุบัน คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังคงนับถือระบบความเชื่อทั้ง เทพยดาและผี และ พุทธควบคู่กันไป ในขณะที่ศาสนาพราหมณ์เป็นเสมือนตัวเชื่อมที่ทำให้เกิดพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งใน

หลายพิธีกรรมก็มีการประกอบพิธีตามความเชื่อทั้งหมดไปพร้อมๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นพิธีของประชาชนทั่วไป เช่น การสะเดาะเคราะห์ บนบานกราบไหว้ผีสง่าเพื่อขอโชคลาภ หรืองานพระราชพิธีสำคัญของบ้านเมือง เช่น การเช่นสรวงเสาศลักรเมือง หรือพระสยามเทวาธิราช เป็นต้น (ถาวรปิธิโรจ, 2529)

2. แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพดาและผีกับสื่อมวลชน

ทุกวันนี้แม้สังคมไทยจะมีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกว่าในอดีต แต่ความเชื่อเรื่อง “เทพดาและผี” ก็ยังคงแพร่หลายและอยู่ควบคู่กับสังคมไทยตลอดมา อันจะเห็นได้จากการศึกษาที่สื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในปัจจุบัน ยังคงมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพดาและผีอยู่เสมอ

ทว่าขณะที่โลกของสื่อมีเรื่องราวเกี่ยวกับ “เทพดาและผี” มากมาย แต่ในแวดวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ กลับมีงานศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพดาและผีกับสื่อมวลชนอยู่ไม่มากนัก ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำงานวิจัยและบทความเกี่ยวกับระบบความเชื่อและศาสนาซึ่งมีขอบเขตที่กว้างกว่ามาใช้เทียบเคียงในการศึกษาด้วย ดังนี้

กาญจนา แก้วเทพ (2542) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและระบบความเชื่อกับสื่อมวลชนที่ปรากฏในโลกวิชาการ ไว้ในบทความเรื่อง “ผี พุทธ พราหมณ์และสื่อ” โดยในตอนต้น กาญจนากล่าวถึงการศึกษาวิจัยในแวดวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ของตะวันตกก่อน เนื่องจากมีความเห็นวาระเปรียบเทียบวิธีการวิจัยด้านสื่อส่วนใหญ่ของไทยได้นำแบบอย่างมาจากตะวันตก ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลพบว่าประเด็นเกี่ยวกับที่วงวิชาการตะวันตกสนใจมีทิศทางดังนี้

- (1) ความสัมพันธ์ระหว่าง 3 แนวคิดคือ สื่อมวลชน วัฒนธรรม และศาสนา
- (2) การศึกษาภาพของศาสนาในโลกสมัยใหม่ที่สะท้อนผ่านหน้าสื่อมวลชน
- (3) การศึกษาบทบาทของสื่อมวลชนในการสร้างสำนักใหม่ทางศาสนา
- (4) การศึกษาผลกระทบจากการนำช่องทางใหม่ของสื่อมวลชนมาใช้ของสถาบันศาสนา

ในส่วนของวงวิชาการในประเทศไทย กาญจนาจำแนกทิศทางความสนใจในความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและระบบความเชื่อในสังคมไทยอันได้แก่ ผี พุทธ และพราหมณ์กับสื่อมวลชนออกเป็น 5 กลุ่ม คือ

- (1) บทบาทและผลกระทบของการใช้สื่อที่มีต่อสถาบันศาสนาในด้านบวก
- (2) บทบาทและผลกระทบของการใช้สื่อที่มีต่อสถาบันศาสนาในด้านลบ
- (3) การรับรู้ระหว่างกันของสถาบันศาสนาและสถาบันสื่อ
- (4) ภาพลักษณ์ของระบบความเชื่อต่างๆ ที่สะท้อนผ่านผลงานของสื่อ
- (5) การพิจารณาบุคลากรในสถาบันศาสนาในฐานะสื่อประเภทหนึ่ง

จากบทความชิ้นนี้จะเห็นได้ว่าวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบันให้น้ำหนักความสนใจกับประเด็นทางศาสนามากกว่าระบบความเชื่อดั้งเดิมอย่างเรื่อง “ผี” ทั้งนี้กาญจนาให้เหตุผลว่า อาจเนื่องมาจากเหตุผล 2 ประการ คือ

- (1) เรื่องของผียังไม่มีสถานะคู่ควรจะก้าวมาเป็นเรื่องราวทางวิชาการ
- (2) นักวิชาการเองก็อาจจะเสียวสยงกับเรื่องราวที่แม้ไม่อยากเชื่อ แต่ก็ไม่อยากจะเสียว

วิเคราะห์เพราะอาจกลายเป็นการลบหลู่ไปได้ง่ายๆ

แม้จะมีจำนวนไม่มากนักแต่ในวงวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ของไทยก็ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพดาและผี อย่างงานวิจัยของ วิชชุดา ปานกลาง (2539) ที่ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การถ่ายทอดความหมายเรื่อง “ผี” ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง “แม่นาคพระโขนง” พ.ศ. 2521-2532”

วิชชุดานำภาพยนตร์เรื่อง “แม่นาคพระโขนง” ทั้ง 4 ภาค ในช่วงที่ทำการศึกษามาวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาความเชื่อเรื่อง “ผี” ของสังคมไทย ซึ่งวิชชุดาได้ให้เหตุผลในการเลือก “แม่นาคพระโขนง” มาศึกษาว่า ในสังคมไทยมีผีอยู่มากมายหลายประเภท แต่มีเพียง “แม่นาคพระโขนง” เท่านั้น ที่สื่อมวลชนไทยเลือกมานำเสนอในฐานะ “ดารา” และสามารถครองความนิยมในจิตใจของคนไทยมาตลอด

ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์เรื่อง “แม่นาคพระโขนง” แสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนของระบบความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทยใน 2 ประเด็น คือ

- (1) ความหมายของผีในสังคมไทย

- จากการศึกษาในภาพยนตร์ที่ทำการศึกษาค้นคว้าได้ 2 ร่าง คือ ร่างที่เหมือนคนทุกประการกับร่างที่เป็นผี และในขณะที่ผีอาจจะมีแบบแผน “ชีวิต” ที่แตกต่างไปจากคน แต่ผีก็มีความเชื่อมกับคนตรงที่มีความรัก ความโลภ โกรธ หลง เหมือนคนทุกประการ จึงหมายความว่าสังคมไทยไม่ได้มองว่าผีเป็นสิ่งที่ตรงข้ามกับคนโดยสิ้นเชิง (Otherness) หากแต่มองว่า ผีมีส่วนที่ต่างจากคนบางอย่าง และเหมือนคนบางอย่าง

- เนื้อหาของภาพยนตร์ที่ทำการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่คนไทยยอมรับการมีอยู่ของผี แต่ก็มักคิดว่าผีไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนได้ เป้าหมายของแก่นเรื่องจึงดูเหมือนการขัดเกลาทางสังคม (Socialize) ผี หรือคนที่ต่อไปต้องกลายเป็นผี ให้รู้จักปทัสถานของสังคม

- “ผี” ในภาพยนตร์ที่ทำการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่า ผีในความเชื่อของสังคมไทยมีลักษณะ 2 ด้าน ทั้งด้านดีงามที่แสดงออกในภาพผู้หญิงหน้าตาสวยงาม และด้านชั่วร้ายหรือมีอำนาจที่แสดงออกในภาพการใช้อิทธิฤทธิ์ต่างๆ

- (2) ความสัมพันธ์ระหว่างผีกับคน

- ความสัมพันธ์ของคนกับผีมีลักษณะเสมอกัน ในขณะที่คนต้องกลัวผี แต่ผีก็ต้องกลัว “หมอผี” ซึ่งเป็นคนที่ปราบผีได้

- ความสัมพันธ์ของคนกับผีมีทั้งลักษณะที่เป็นมิตรและเป็นศัตรูกัน โดยผีจะยึดหลักว่าจะทำร้ายแต่ศัตรูเท่านั้น แต่จะให้คุณแก่มิตร อนึ่ง วิชิตา ตั้งข้อสังเกตความแตกต่างระหว่างผีไทยกับผีตะวันตกว่า ผีตะวันตกสามารถทำร้ายคนแปลกหน้าโดยที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ในขณะที่ผีไทยจะทำร้ายเฉพาะคนที่เคยมีความสัมพันธ์กันทางใดทางหนึ่งเท่านั้น และผีไทยเกิดจากมายาคติ (Myth) ของศาสนา จึงไม่เคยปรากฏเลยว่าผีไทยจะสามารถฆ่าพระได้ ในขณะที่ผีตะวันตกทำได้

- เมื่อคนต้องการใช้อำนาจควบคุมหรือจัดการกับผีนั้น จะไม่สามารถใช้การฆ่าได้ แต่ต้องใช้การกักบริเวณ หรือทำให้ละจากสถานภาพของผีอย่างถาวรเช่นการส่งไปเกิด

บทความเรื่อง “หนังผีไทยกับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม” ของ ชัชพล ทวงสุนทรวงศ์ (2548) มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยของวิชิตา (2539) ที่กล่าวไปแล้วข้างต้น โดยการศึกษาทั้ง 2 ชิ้นเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมายที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์เกี่ยวกับผีเหมือนกัน แต่ต่างกันที่งานวิจัยของวิชิตาเป็นการวิเคราะห์ถึงภาพสะท้อนของความเชื่อเรื่องผีจากภาพยนตร์เกี่ยวกับผี ในขณะที่บทความชิ้นนี้ของชัชพลเป็นการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของสังคมและสิ่งแวดล้อมจากภาพยนตร์เกี่ยวกับผี โดยชัชพลเสนอว่า ภาพยนตร์เกี่ยวกับผี สามารถแสดงให้เห็นถึงภาพสะท้อนของสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

(1) ภาพสะท้อนทางสังคม

ภาพยนตร์เกี่ยวกับผีได้สะท้อนถึงปัญหาการข่มขืน ปัญหาโสเภณี ปัญหาความเหงาหงอยที่นำไปสู่การฆาตกรรม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การทำแท้ง โดยผ่านตัวละคร “ผี” ที่ส่วนใหญ่มักเป็นเพศหญิง เนื่องจากเพศหญิงถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ ทำให้อาจถูกข่มขืน ทารุณกรรม ฆาตกรรม และไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ ดังนั้นผีจึงกลายเป็นผู้จัดระเบียบสังคมหรือที่พึงพิงของผู้หญิงและคนในสังคมปัจจุบันที่เรียกร้องความเป็นธรรม

(2) ภาพสะท้อนสิ่งแวดล้อม

ภาพยนตร์เกี่ยวกับผีได้สะท้อนสภาพความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในปัจจุบัน ผ่านตัวละคร “ผี” ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างกลมกลืนกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ผีรู้จักใช้โทรศัพท์ ใช้ลิฟท์ ขึ้นรถ ฯลฯ นอกจากนี้ภาพยนตร์เกี่ยวกับผียังสะท้อนถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม ผ่านตัวละคร “ผี” ที่เป็นตัวแทนของธรรมชาติ เช่น ผีนางตะเคียน เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีกับสื่อมวลชน เช่น งานวิจัยของ ปรัชญา พุฒิชัยติ (2541) ที่ศึกษาเรื่อง “สังคมประกิต การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขต

กรุงเทพมหานคร” ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับระบบความเชื่อทางไสยศาสตร์ อันรวมไปถึงความเชื่อเรื่องเทพดาและผีด้วย

ปรัชญาใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าทางสถิติ อันได้แก่ ค่าเปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิต ค่า t-test ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของเซฟเฟโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

ผลการวิจัยสรุปได้ 3 ประเด็น คือ

(1) กลุ่มตัวอย่างผ่านกระบวนการสังคมประกิตด้านความเชื่อทางไสยศาสตร์ มาจากกลุ่มเพื่อน ครอบครัว และสื่อมวลชนในระดับปานกลาง ในขณะที่ระบบโรงเรียนและตัวแทนศาสนาเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่สังคมประกิตด้านความเชื่อทางไสยศาสตร์ในระดับต่ำในทุกประเด็น ยกเว้นความเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์ ที่ตัวแทนศาสนาทำหน้าที่สังคมประกิตในระดับสูง

(2) การเปิดรับข่าวสารเรื่องความเชื่อทางไสยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อทางไสยศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการเปิดรับข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ สื่อนิตยสาร และสื่อวิทยุ ตามลำดับ

(3) นิสิตนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครมีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์โดยทั่วไปในระดับปานกลาง ยกเว้นความเชื่อเรื่องนรก-สวรรค์เท่านั้นที่อยู่ในระดับสูง

งานวิจัยของ ภารดี ดวงภา (2550) ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุมงคล “จตุคามรามเทพ” ของหนังสือพิมพ์รายวันและความคิดเห็นของประชาชน” ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างไสยศาสตร์ซึ่งเป็นหนึ่งในความเชื่อเรื่องเทพดาและผีกับการนำเสนอสื่อมวลชน

ภารดีแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 วิธี ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์รายวันที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 ชื่อฉบับ ในระยะเวลา 6 เดือน รวมทั้งหมด 724 ฉบับ และการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคล ได้แก่ นักข่าว บรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวัน นักวิชาการ นักนิยมพระเครื่อง และประชาชนทั่วไป จำนวนทั้งหมด 25 คน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ 2 ประเด็น คือ

(1) การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุมงคลจตุคามรามเทพของหนังสือพิมพ์รายวัน

การนำเสนอข่าวจตุคามในแง่อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์มีผลต่อการขายพื้นที่โฆษณาของหนังสือพิมพ์รายวันที่เพิ่มขึ้น และหนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอประเด็นข่าวจตุคามกระแสดกหลังจากอัตรากาสิโน้โฆษณาจตุคามในหนังสือพิมพ์เริ่มอิมตัว ส่วนเหตุผลที่ทำให้หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอข่าวจตุคาม เพราะจตุคามมีคุณค่าข่าวสูง เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และการมีหน้าพระเครื่องของหนังสือพิมพ์ โดยหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ฉบับยอมรับว่าสื่อหนังสือพิมพ์

มีส่วนทำให้เกิดกระแสจุดความพิวเวอร์ และการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวของหนังสือพิมพ์มีเรื่องของผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องในแง่ของค่าโฆษณาและยอดขาย ซึ่งทั้ง 4 ฉบับมองว่าเป็นเรื่องธรรมดาของการทำธุรกิจหนังสือพิมพ์

(2) ความคิดเห็นของประชาชนต่อวัตถุประสงค์จุดความรวมเทพและการนำเสนอข่าวดังกล่าวของสื่อมวลชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มองว่าวัตถุประสงค์จุดความรวมเทพ เป็นพุทธพาณิชย์ เป็นกระแสแฟชั่น และมองว่าสื่อมวลชนนำเสนอเกินจริง เพราะสื่อได้รับผลประโยชน์จากการนำเสนอ และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าการนำเสนอของสื่อมีส่วนกระตุ้นให้คนสนใจแต่ไม่ได้ทำให้คนงมงาย เพราะการที่คนเราจะเชื่อถือสิ่งใดนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อหนังสือพิมพ์เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยประกอบกัน เช่น พื้นฐานของผู้รับสาร ความเชื่อส่วนบุคคล และการรับสื่ออื่น

3. แนวคิดเรื่องการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชน

จากแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องเทพดาและผีกับสื่อมวลชน จะเห็นได้ว่าการนำเสนอของสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่ไม่มีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อมในการส่งเสริมความเชื่อเรื่องเทพดาและผี ซึ่งในปัจจุบันไม่เฉพาะสื่อเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แม้แต่การรายงานข่าวซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำ ก็ยังนำเสนอเรื่องราวเหล่านี้ด้วย อันจะเห็นได้จากช่วงที่ผ่านมาสื่อมวลชนไทยโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยมได้เสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีออกมาเป็นระยะ

การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี หรือเรื่องราวลึกลับต่างๆ นี้ อย่งต่อเนื่องอาจมีผลกระทบต่ทัศนคติ ความเชื่อ และการตัดสินใจของผู้รับสารได้ จึงเป็นหน้าที่ที่สื่อมวลชนต้องตระหนักในการใช้วิจารณญาณพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมในการนำเสนอ

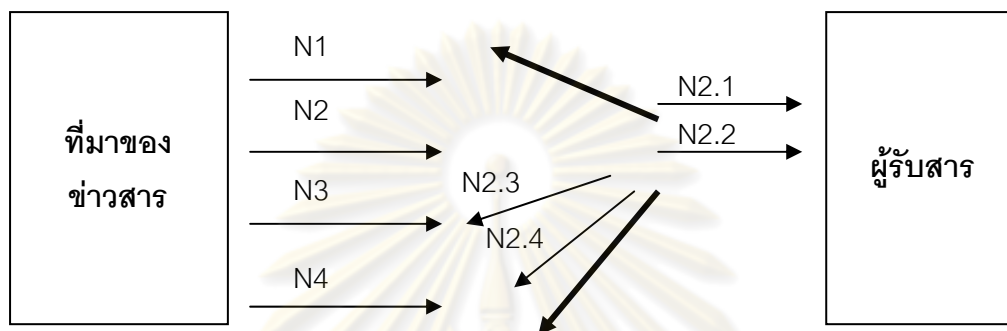
ขณะที่ข่าวสารในแต่ละวันมีจำนวนมาก แต่สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์กลับมีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวค่อนข้างจำกัด ข่าวทั้งหมดซึ่งรวมไปถึงข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีจึงต้องผ่านกระบวนการ คัดเลือก กลั่นกรอง จากผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข่าวไม่ว่าจะเป็นนักข่าวหรือบรรณาธิการข่าว หรือที่เรียกว่า “นายประตูข่าวสาร”

นายประตูข่าวสาร (Gatekeeper)

คำว่า “นายประตูข่าวสาร” มาจากชื่อเขียนของ เคิร์ท เลวิน (Lewin, K., 1947 อ้างจากรสนันท์ สรรสะอาด, 2540) ที่อธิบายว่า ในกระบวนการสื่อสารจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางสื่อสาร และช่องทางนี้จะต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองข่าวสารและผู้กรองข่าวสาร ก็คือนายประตูข่าวสารนั่นเอง

ต่อมา เดวิด แมนนิ่ง ไวท์ (White,D.M.,1950) ได้นำแนวคิดเรื่องนายประตู่ข่าวสารนี้ มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทการคัดเลือกข่าวสารของบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ซึ่งการตัดสินใจเลือกข่าวเพื่อตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ของบรรณาธิการนี้ มีลักษณะคล้ายกับการทำหน้าที่ของผู้เฝ้าประตู เนื่องจากมีข่าวจำนวนมากมายที่ส่งมาทางโทรพิมพ์ บรรณาธิการข่าวจึงต้องเลือกเฉพาะข่าวที่มีความเหมาะสมมาตีพิมพ์ ดังภาพแบบจำลองต่อไปนี้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่1 แบบจำลองการทำหน้าที่นายประตู่ข่าวสารของไวท์ (White,D.M.,1950)

แบบจำลองของไวท์ แสดงให้เห็นว่า แหล่งข่าวจะส่งข่าวสารมากมาย (N1-N2-N3-N4) มายังสื่อมวลชน แต่เนื่องจากเนื้อที่ในการนำเสนอข้อมูลมีจำกัด จึงเป็นหน้าที่ของนายประตู่ข่าวสารที่จะต้องคัดเลือกข่าวสารบางส่วนมานำเสนอ (N2.1และN2.2) ในขณะที่ข่าวที่เหลือจะต้องถูกคัดทิ้งไป (N2.3 และ N2.4)

จากแบบจำลองนี้เราจะสามารถเห็นกระบวนการทำงานของสื่อมวลชนในฐานะนายประตู่ข่าวสารได้อย่างชัดเจน แต่ก็มีข้อจำกัดที่ไม่ได้นำเอาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการคัดเลือกข่าวสารมาร่วมพิจารณาด้วย ซึ่งในส่วนนี้ พาเมล่า ชูเมกเกอร์ (Shoemaker, P.J., 1991 อ้างจาก พิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์ 2548 : 36) ได้เสนอแนวคิดเพิ่มเติมว่า ผู้ทำหน้าที่นายประตู่ข่าวสารอาจไม่สามารถทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารอย่างอิสระเพียงอย่างเดียว เพราะพวกเขายังต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เข้ามามีผลกระทบต่อการทำงานได้แก่

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่สิ่งทีนอกองค์กรซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจเลือกข่าวของนักข่าว เช่น แหล่งข่าว นักโฆษณา นักประชาสัมพันธ์ รัฐบาล หน่วยงานองค์กรรัฐบาล หรือนักการตลาด ซึ่งมีส่วนชักจูงหรือให้ประเด็นแก่นักข่าวได้

2. สภาวะแวดล้อมในการทำงานในแต่ละวันอาทิการติดต่อสื่อสารกันทุกวัน (Communication routines) บทบาทเฉพาะขององค์กร (Organization characteristic) ปัจจัยที่สองนี้ เชื่อมต่อจากปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้เกิดการเลือกข่าว โดยเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในการทำงานเช่น การสื่อสารเป็นประจำ หรือบทบาทเฉพาะขององค์กร

3. รูปแบบการตัดสินใจจากภายในของนักหนังสือพิมพ์ ถือเป็นตัวแปรสำคัญอีกประการหนึ่งที่มีผลต่อการเลือกข่าวสาร โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลได้แก่ ความรอบรู้ กรอบความคิดการเข้าสู่สังคม การเดา คุณค่า ทักษะคติ กลยุทธ์ในการตัดสินใจ บทบาทในการสร้าง และชนิดของงาน

อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยต่างๆ ที่ซูเมกเกอร์ได้เสนอมานี้ ก็ยังมีปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการคัดเลือกข่าวของนายประตู่ข่าวสาร นั่นคือ คุณค่าข่าว

คุณค่าข่าว (News Value)

คุณค่าข่าว เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อกระบวนการคัดเลือกข่าวของนายประตู่ข่าวสาร เพราะก่อนที่นายประตู่ข่าวสารจะคัดเลือกข่าวสารมานำเสนอ ก็ต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะของข่าวนั้นๆ ก่อน ซึ่ง ข่าวที่มีคุณค่าความเป็นข่าวสูง ก็ย่อมมีโอกาสมากกว่าที่จะได้รับการคัดเลือกให้ผ่านประตู่ข่าวสารมาสู่สาธารณชน โดยสิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2539: 49-52) กล่าวถึงมาตรฐานของข่าวที่มีคุณค่าว่าควรมีองค์ประกอบดังนี้

1. ความมีชื่อเสียง (Prominence) ในวงการข่าวนั้น มักมีคำชี้แนะจากผู้สื่อข่าวรุ่นพี่ถึงผู้สื่อข่าวรุ่นน้องว่า "ชื่อดังมักเป็นข่าว" (Names always make news) ซึ่งหมายความว่าเรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียงทั้งหลาย มักได้รับความสนใจจากชาวบ้านทั่วไป นอกจากชื่อเสียงของบุคคลจะมีคุณค่าข่าวสูงแล้ว ความมีชื่อเสียงยังหมายถึงสถานที่สำคัญต่างๆ ที่สาธารณชนรู้จักกันทั่วไป เช่น ทำเนียบรัฐบาล สถานที่สำคัญๆ ทางประวัติศาสตร์ เมืองสำคัญของโลก นอกจากนั้นยังหมายความรวมไปถึงสิ่งของ และสถาบันที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปด้วย

2. ความใกล้ชิด (Proximity) ความใกล้ชิดนี้ หมายความรวมหมด ไม่ว่าจะเป็นความใกล้ชิดทางกายและความใกล้ชิดทางใจ การที่ความใกล้ชิดซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในปฏิบัติการมีคุณค่าข่าวสูงเพราะเหตุที่ว่า โดยสามัญสำนึกมนุษย์โดยทั่วไปมักจะให้ความสนใจเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้อ่านเอง หรือเกี่ยวกับครอบครัวของเขา หรือเกี่ยวกับญาติพี่น้อง เพื่อนฝูงของเขา มากกว่าที่จะสนใจอ่านข่าวเกี่ยวกับคนอื่นๆ ที่เขาไม่รู้จักคุ้นเคย

3. ความทันต่อเวลา (Timeliness) ข่าวนั้นก็เหมือนอาหารที่บูดได้เหมือนกับปลาสดที่เน่าได้ หากถูกทิ้งเอาไว้ ด้วยเหตุนี้ เหตุการณ์ใดที่เกิดขึ้นสดๆ ร้อนๆ มีความสดมาก เหตุการณ์นั้นก็มีคุณค่าข่าวสูงและเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่านมากกว่าเหตุการณ์ที่อุบัติขึ้นมานานแล้ว อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีปฏิบัติการบางอย่างแม้จะเกิดมานานนับร้อยปีแล้วก็ตาม แต่ถ้าหากว่าเพิ่งจะมีการค้นพบความเป็นไปของปฏิบัติการนั้นเป็นครั้งแรกและการค้นพบนั้นก็เป็นที่สนใจใคร่รู้ของผู้อ่าน ปฏิบัติการนี้ว่านั้นก็มีความคุณค่าข่าวสูงเช่นกัน เช่น การค้นพบการอับปางของเรือโดยสารขนาดยักษ์ซึ่งจมลงในมหาสมุทรเมื่อร้อยกว่าปีที่แล้ว

4. ปุณฺชนสนใจ (Human Interest) เหตุการณ์ต่างๆ ที่ก่อให้เกิดอารมณ์พื้นฐาน (Emotion) ของปุณฺชน นับตั้งแต่อารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ ไปจนถึงอารมณ์ยินดีปรีดา รักเกลียด โกรธ กลัว อิจฉาริษยา ขบขัน ฯลฯ มักจะเป็นเหตุการณ์ที่เร้าให้ปุณฺชนทั่วไปเกิดความสนใจอย่างใหญ่หลวง ซึ่งทำให้เหตุการณ์นั้นมีคุณค่าข่าวสูง อาทิ เหตุการณ์ตีกล่ม

5. ความขัดแย้ง (Conflict) องค์ประกอบเกี่ยวกับความขัดแย้งนี้หมายถึงเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงความสัมพันธ์พื้นฐานระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ ซึ่งมักจะหนีไม่พ้นความขัดแย้งและต่อสู้ชิงชัย เริ่มตั้งแต่ระดับครอบครัวไปจนถึงระดับชาติ เช่น การทะเลาะวิวาท การแข่งกีฬาการเลือกตั้ง การอภิปรายถกเถียงในรัฐสภา การสู้รบ ฆ่าฟัน เป็นต้น

6. ผลกระทบ (Consequence) เหตุผลหนึ่งที่สาธารณชนทั่วไปอ่านหนังสือพิมพ์ในแต่ละวัน ก็คือเพื่อนำข้อมูลข่าวสารที่หนังสือพิมพ์นำเสนอขึ้นไปปรับปรุงคุณภาพชีวิตของสาธารณชนให้ดำเนินไปในทิศทางที่น่าพอใจยิ่งขึ้น ดังนั้น เหตุการณ์ใดก็ตาม เมื่ออุบัติขึ้นแล้วมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนจำนวนมากย่อมมีคุณค่าข่าวสูงกว่าอุบัติการณ์ที่มีผลกระทบต่อผู้คนจำนวนน้อย

7. ความมีเงื่อนงำ (Suspense) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แล้วยังไม่สามารถจะคลี่คลายหรือตีแผ่หาสาเหตุได้นั้น ย่อมเป็นที่สนใจและกระหายใคร่รู้ของคนทั่วไป เช่น คดีฆาตกรรมอำพรางที่ยังไม่รู้ตัวฆาตกร

8. ภัยพิบัติและความก้าวหน้า (Disaster and Progress) ชีวิตที่ดำเนินไปอย่างปกติธรรมดา มักไม่มีใครเป็นที่สนใจหรือมีคุณค่าข่าวนัก แต่ถ้ามการดำรงชีวิตนั้นประสบความสำเร็จสูงสุด คนทั่วไปก็ใคร่รู้เช่นกันว่าเจ้าของชีวิตดำเนินชีวิตอย่างไรจึงได้พบกับความสำเร็จเช่นนั้น นอกจากนั้น ความก้าวหน้าทางวิทยาการ การคิดสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ก็เป็นที่สนใจของสาธารณชนด้วย ขณะเดียวกัน ภัยพิบัติทุกรูปแบบรวมทั้งภัยพิบัติซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างก็มีคุณค่าในตัวเองทั้งสิ้น เช่น ยานอวกาศระเบิดกลางอากาศ

9. องค์ประกอบเรื่องเพศ (Sex) เรื่องเพศมีคุณค่าข่าวเสมอ เนื่องจากเป็นเรื่องใกล้ตัวของมนุษย์ ดังนั้น เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม และความผิดปกติ หรือเหตุการณ์ทั้งดีและอื้อฉาวของมนุษย์เพศหญิง เพศชาย จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เรื่องราวนั้นเป็นข่าวปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละวันเสมอ เช่น การประกวดนางงาม เรื่องอื้อฉาวของพวกเกย์ความผิดทางเพศ การหย่าร้างของบุคคลที่มีชื่อเสียง เรื่องรักสุดหัวใจของชายหนุ่มหญิงสาว เป็นต้น

10. ความแปลกประหลาดผิดปกติธรรมดา (Unusualness) โดยปกติวิสัยของมนุษย์นั้น มักจะสนใจในสิ่งที่แปลกประหลาด หรือสิ่งที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน เช่น การที่ผู้หญิงคนหนึ่งคลอดลูกแฝด 8 คน

เมื่อนำแนวคิดเรื่องคุณค่าข่าวมาพิจารณาจะเห็นได้ว่าข่าวเกี่ยวกับพายุและไฟ จัดว่าเป็นข่าวที่มีองค์ประกอบของคุณค่าข่าวหลายประการทำให้ได้รับการคัดเลือกจากผู้ทำหน้าที่นายประตู่ข่าวสารจนปรากฏบนพื้นที่สื่ออยู่เสมอ และหลังจากข่าวแต่ละชิ้นได้รับการคัดเลือกจากนายประตู่ข่าวสารด้วยคุณค่าข่าว และปัจจัยอื่นๆ แล้ว ก็จะมาสู่ขั้นตอนที่สื่อมวลชนจะจัดลำดับความสำคัญว่าข่าวไหนควรจะได้รับความสำคัญมากน้อยเพียงใด นั่นก็คือการกำหนดวาระข่าวสาร

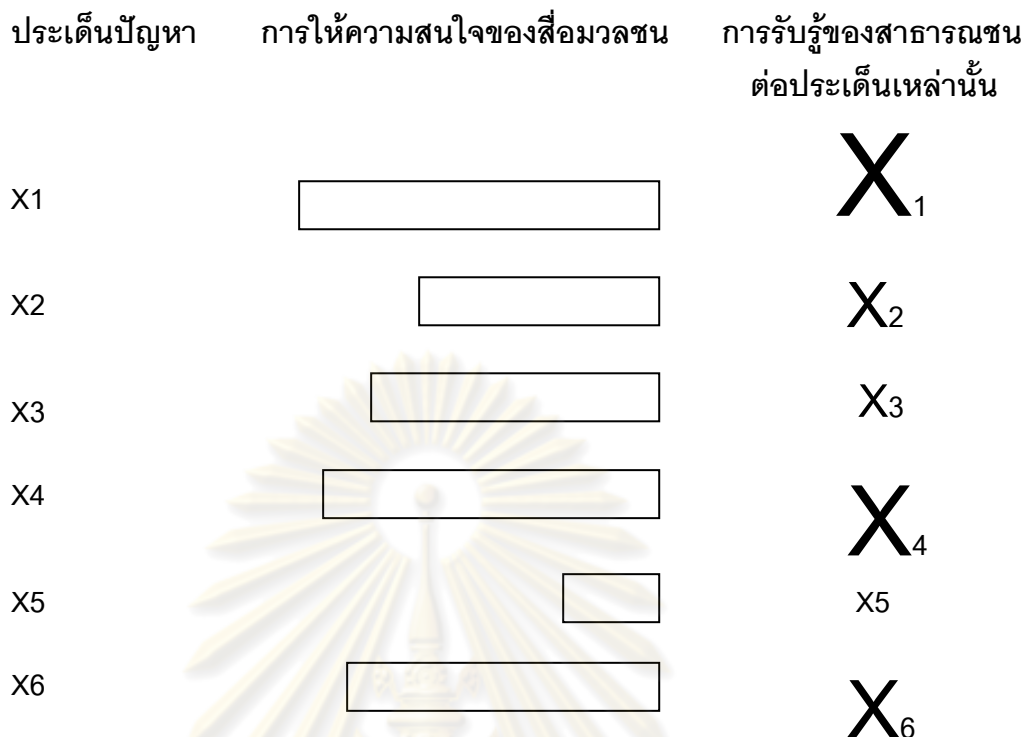
การกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)

จากที่กล่าวแล้วว่าสื่อมวลชนมีบทบาทในการคัดเลือกข่าวสารที่จะนำเสนอ จึงทำให้สื่อมวลชนมีส่วนในการเป็นผู้กำหนดวาระข่าวสารด้วยเช่นกัน การกำหนดวาระข่าวสารนี้เป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการด้านสื่อ โดยการใช้สื่อดึงความสนใจของสาธารณชนไปสู่ปัญหาหรือเหตุการณ์ ใดเหตุการณ์หนึ่ง และกำหนดให้เป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ซึ่งยิ่งสื่อมีการนำเสนอหรือให้ความสำคัญข่าวหรือประเด็นใดมาก ผู้บริโภคข่าวจะมีแนวโน้มให้ความสำคัญต่อข่าวหรือประเด็นนั้นมากด้วยเช่นกัน

แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารเกิดจากแนวคิดของ วอลเตอร์ ลิปแมน (Lippman, W., 1922 อ้างในอิทรินท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :181) ที่ว่ามนุษย์ในสังคมมักจะตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมต่างๆ ผ่านภาพในสมองที่ถูกแต่งเติมแต่งจากการรับรู้ผ่านประสบการณ์ทางอ้อมที่นำเสนอโดยสื่อมวลชน และเบอนาร์ด โคเฮน (Cohen, B., 1963 อ้างในอิทรินท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :181) ได้ อธิบายเพิ่มเติมว่าสื่อมวลชนมีบทบาทมากกว่าการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็น เพราะแม้สื่อมวลชนจะไม่ประสบความสำเร็จมากนักในการบอกให้ประชาชนคิดอย่างไร แต่มักจะประสบความสำเร็จอย่างมากในการบอกให้ประชาชนคิดเกี่ยวกับเรื่องอะไร

ต่อมา แม็คคอมส์และชอว์ (McCombs & Shaw, 1972) ได้ศึกษาแนวคิดนี้ด้วยวิธีวิจัยเชิงประจักษ์ และพบว่าการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างมากต่อวิธีคิดและวิธีการมองโลกของผู้รับสาร โดยผู้รับสารไม่เพียงแต่ได้รับรู้ว่ามีประเด็นอะไรบ้างในหนังสือพิมพ์ แต่ยังรับรู้ถึงระดับความสำคัญของประเด็นที่นำเสนอด้วย โดยรับรู้ได้จากจำนวนหรือปริมาณข่าวสารในประเด็นนั้น ๆ รวมทั้งตำแหน่งที่ข่าวสารปรากฏในสื่อว่าโดดเด่นสำคัญแค่ไหน ซึ่งแม็คคอมส์และชอว์ได้เสนอแบบจำลองที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนกับระดับการรับรู้และการให้ความสำคัญกับเหตุการณ์นั้นๆ ของปัจเจกบุคคลและสาธารณชนดังภาพแบบจำลองต่อไปนี้ (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 : แบบจำลองการกำหนดวาระข่าวสาร (McCombs & Shaw, 1976)

ตามแบบจำลองนี้ X ทางซ้ายมือ คือ ประเด็นปัญหาหรือหัวข้อต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมที่สื่อมวลชนหยิบยกมานำเสนอ เช่น สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนทางภาคใต้ ปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานของรัฐ ปัญหาการล่องละเมิดทางเพศ เป็นต้น ซึ่งการที่สื่อมวลชนเน้นการเสนอประเด็นปัญหาเหล่านี้ในปริมาณมากน้อยต่างกัน มีผลทำให้สาธารณชนรับรู้ในประเด็นหรือหัวข้อเรื่องต่างๆ เหล่านี้ไม่เหมือนกัน ประเด็นที่ได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนในการนำเสนอมาก ก็ได้รับการพิจารณาเป็นหัวข้อเรื่องที่สำคัญมากด้วย ดังนั้นขนาดของตัว X ทางขวามือแสดงถึงระดับความสำคัญของประเด็นปัญหาตามการรับรู้ของสาธารณชน

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการสื่อสารมวลชนบางส่วนที่เห็นว่า แนวคิดของแม็คคอมส์และชอว์ให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มาจากสื่อมวลชนมากเกินไป โดยในประเด็นนี้ แม็คควีลและวินดาห์ล (McQuail & Windahl, 1986 อ้างถึงมณ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ 2547:14) เสนอว่าต้องมองให้ลึกลงไปว่าวาระต่างๆ ที่สื่อนำเสนอ นั้นมีที่มาจากใคร เช่น บางวาระอาจถูกกำหนดโดยสถาบันหรือองค์กรทางการเมืองอย่างพรรคการเมือง หรืออาจถูกกำหนดโดยกลุ่มพลเมือง หรือกลุ่มนักธุรกิจ หรือปัจเจกบุคคล ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดวาระของตนเองที่แตกต่างกันออกไป

นอกจากนี้การกำหนดวาระข่าวสารยังเกี่ยวข้องกับแนวคิดในระดับคุณลักษณะของประเด็นอย่างการชูประเด็น และการกำหนดกรอบการรับรู้ด้วย ดังที่แม็คคอมส์และเอสตราดา

(McCombs & Estrada, 1977) ได้นำบทบาทและอิทธิพลสื่อมวลชนที่เป็นทั้งผู้กำหนดวาระข่าวสาร ชูประเด็น และกำหนดกรอบการรับรู้ มาขยายความหมายของการกำหนดวาระข่าวสารที่โคเฮนเคยอธิบายไว้ว่า “สื่อไม่ได้แค่บอกเราให้คิดเรื่องอะไร แต่ยังบอกให้เราคิดอย่างไร และยังแนะว่าเราควรเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นอย่างไรด้วย”

การชูประเด็น (Priming) และการกำหนดกรอบการรับรู้ (Framing)

ในขณะที่การกำหนดวาระข่าวสารเป็นแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพสื่อมวลชนในการกำหนดการรับรู้ของประชาชนว่าใดเป็นเรื่องสำคัญ การชูประเด็นก็เป็นบทบาทสื่อมวลชนที่เบนความสนใจของประชาชนให้หันเหไปทางใดทางหนึ่ง ประเด็นบางประเด็นที่สื่อมวลชนให้ความสนใจมีอิทธิพลทำให้ประชาชนประเมินบุคคลหรือสถานการณ์ ใดๆ โดยใช้ มาตราฐานจากประเด็นที่รับรู้ผ่านสื่อมวลชนขณะนั้น เช่น ในการเลือกตั้ง สื่อมวลชนอาจให้ความสำคัญชูประเด็นเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื้อฉาวของนักการเมือง ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งพิจารณาตัดสินใจเลือกตั้งนักการเมืองนี้จากเรื่องส่วนตัวมากกว่านโยบายหรือความสามารถทางการเมืองอื่นๆ เป็นต้น (อิรนันท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :186)

เซเวรินและแทนคาร์ด (Severin & Tankard, 2001) ได้นิยามคำว่าการชูประเด็นว่าเป็นกระบวนการซึ่งสื่อมวลชนมุ่งให้ความสนใจต่อประเด็นบางอย่างหรือบางเรื่อง แต่ละเลยหรือไม่สนใจด้านอื่น ๆ ส่งผลให้มาตรฐานที่ประชาชนใช้ในการประเมินบุคคล (เช่น ผู้สมัครเลือกตั้ง) หรือสิ่งต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามที่สื่อให้ความสำคัญ ดังตัวอย่างเช่น

งานวิจัยสงครามอ่าวเปอร์เซีย เมื่อปี ค.ศ. 1990-1991 พบว่าการเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับสงครามครั้งนี้เป็นวาระข่าวสำคัญในสังคมอเมริกัน ทำให้การประเมินประธานาธิบดี จอร์จบุช จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนชาวอเมริกันขณะนั้นได้รับคะแนนสูง โดยนโยบายต่างประเทศเรื่องสงครามอ่าวนี้มีน้ำหนักสูงสุด ทั้งๆ ที่ก่อนเกิดสงครามน้ำหนักด้านการบริหารเศรษฐกิจมีน้ำหนักสูงสุด (Iyengar and Simon, 1993 อ้างในอิรนันท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :186) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านอกจากการกำหนดวาระข่าวสารแล้ว สื่อมวลชนยังมีบทบาทในการเลือกกำหนดความสำคัญในประเด็นต่างๆ ได้ด้วย และส่งผลไปถึงการรับรู้ของประชาชนทั้งในทางบวกหรือลบต่อสิ่งนั้นๆ ได้

งานวิจัยของ เบญจวรรณ สมสิน (2548) ที่ศึกษาเรื่อง “กลยุทธ์การกำหนดวาระข่าวสารของนายชววิทย์ กมลวิศิษฐ์” โดยวิเคราะห์กลยุทธ์การกำหนดวาระข่าวสารของนายชววิทย์ ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคม 2546 ซึ่งเป็นช่วงที่เขาสามารถพลิกภาพลักษณ์ในด้านลบมาเป็นผู้มีชื่อเสียงในสังคม ผลการวิจัยพบว่า นายชววิทย์วางแผนเพื่อการใช้สื่อจริง และกลยุทธ์ของ

เขาสะท้อนความเข้าใจในสื่ออย่างยิ่ง ขณะที่หนังสือพิมพ์ตระหนักเช่นกันว่านายชิวทียต้องการใช้สื่อ แต่เลือกนำเสนอข่าวของนายชิวทียเพราะการกระทำของนายชิวทียมีคุณค่าความเป็นข่าวสูง

อีกแนวคิดหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดการกำหนดวาระข่าวและการชูประเด็นคือแนวคิดการกำหนดกรอบการรับรู้ โดยแนวคิดการกำหนดกรอบการรับรู้นี้เชื่อว่า สื่อมวลชนสามารถกำหนดเนื้อหาและวิธีการนำเสนอได้ว่าจะเบนความสนใจสาธารณชนไปสู่หัวข้ออะไร และในหัวข้อนั้นจะให้สนใจประเด็นไหน อย่างไร และรู้สื่ออย่างไร

แทนคาร์ด และคณะ (Tankard, et al, 1991, อ้างในถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :186) นิยามการสร้างกรอบของสื่อมวลชนว่าเป็นการจัดระเบียบข่าวสารของสื่อมวลชนด้วยกลวิธีการคัดเลือก การเน้น การเจาะจง และการตกแต่ง อย่างไรก็ดี เขาเห็นว่าการสร้างกรอบของสื่อมวลชนซึ่งทำให้ดูน่าเชื่อถือสมจริงน่าสนใจนั้น อาจอันตรายกว่าการลำเอียงของสื่อมวลชนเสียอีก เพราะการลำเอียงสามารถมองเห็นได้ชัดเจนกว่า แต่การกำหนดกรอบการรับรู้เป็นการกำหนดความจริงจากข้อเท็จจริงที่ดูสมจริง แต่เป็นความจริงเพียงในกรอบที่สื่อมวลชนกำหนดเท่านั้น

จากแนวคิดเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ได้กล่าวมาทั้ง แนวคิดนายประตู่ ข่าวสาร คุณค่าข่าว การกำหนดวาระข่าว การชูประเด็น และการกำหนดกรอบการรับรู้ ทำให้กล่าวได้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทในการนำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาแปรเปลี่ยนให้เป็น “ความจริง” ตามมุมมองและวิจาร์ณญาณของสื่อมวลชน แล้วจึงถ่ายทอดสู่ผู้รับสาร ตามแนวคิดการประกอบสร้างความจริงทางสังคม

การประกอบสร้างความจริงทางสังคม (Social Construction of Reality)

แนวคิดการประกอบสร้างความจริงทางสังคมมีพื้นฐานความคิดที่ว่า “ความจริง” (Reality) ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แล้ว แต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น (Construct) ซึ่งเมื่อนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาอธิบายการทำงานของสื่อมวลชน จะเห็นได้ว่า การรายงาน “ข่าว” นั้นไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หากแต่เป็นการ “ประกอบสร้าง” ความจริงขึ้นมา โดยที่ตัวเหตุการณ์เองมีหลายมิติ อยู่ที่ว่านักข่าวแต่ละคนจะหยิบยกเอาเหตุการณ์ใดมาสร้างเป็นข่าวอย่างไร ข่าวจึงเป็นเนื้อหาที่ถูกสร้างจากทัศนะของผู้รายงานซึ่งสามารถเห็นได้จากกรณีที่หนังสือพิมพ์เสนอข่าวบางข่าวและบางแง่มุมเท่านั้น (กาญจนา แก้วเทพ 2541: 320)

กาญจนา แก้วเทพ (2541: 322-332) ยังได้แบ่งการอธิบายแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริงทางสังคมออกเป็น 3 ทัศนะดังนี้

1. การอธิบายของภาษาศาสตร์ (Linguistic)

นักภาษาศาสตร์ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของภาษากับความเป็นจริงว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างแนวคิด (Concept) เกี่ยวกับความเป็นจริงเพราะเราใช้ภาษาใน

การเรียกความเป็นจริงต่างๆ ซึ่งการใช้ภาษาที่แตกต่างกันอาจทำให้คนมีประสบการณ์และความเป็นจริงแตกต่างกัน ดังนั้นภาษาจึงทำหน้าที่นำทางไปสู่ความเป็นจริง

ผลการศึกษาเปรียบเทียบอินเดียนแดงหลายเผ่าของเอ็ดเวิร์ด ซาเปอ (Sapir, E. อ้างจาก กาญจนา แก้วเทพ 2541: 323) พบว่าไม่เพียงแต่ภาษาของแต่ละเผ่าจะต่างกันเท่านั้น แต่การเข้าใจโลกของแต่ละเผ่าก็แตกต่างกันไปตามภาษาที่ใช้ด้วย เช่น เผ่าที่สนใจแมลงก็จะมีประเพณี วัฒนธรรมและคำศัพท์เกี่ยวกับแมลงมาก ในขณะที่เผ่าที่สนใจดอกไม้ก็จะมีประเพณีวัฒนธรรม และคำศัพท์เกี่ยวกับดอกไม้มากเช่นกัน

ทุกวันนี้ภาษาต่างๆ ที่เราใช้กันในชีวิตประจำวันล้วนเกิดมาจากสื่อมวลชนเป็นแหล่งใหญ่ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงทำหน้าที่สร้างความหมายต่างๆ ในสังคม โดยผ่านกลไกทางภาษาดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

2. การอธิบายของทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology)

นักทฤษฎียุคแรกๆ ของสำนักปรากฏการณ์นิยม เช่น อัลเฟรด ชูทซ์ (Schutz, A.) สนใจคำถามหลัก 3 คำถามคือ

(1) คนเราสร้างความหมาย (Make sense) กับโลกรอบตัวได้อย่างไร เช่น ทำไมเรารู้สึกว่าศักดิ์ศรีสำคัญกว่าเงิน หรือในทางตรงกันข้าม

(2) คนเราก่อสร้าง/ตัดแปลง สร้างใหม่และรื้อซ่อม (Construct / Reconstruct / Deconstruct) ชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างไร เนื่องจากนักปรากฏการณ์นิยมเห็นว่าวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดคือ วิถีชีวิต (way of life) ของคนเรานั่นเอง

(3) คนเราสามารถทำอะไรไปได้โดยปริยายโดยไม่ต้องหยุดคิดหรือหยุดตั้งคำถามได้อย่างไร อย่างที่เรียกว่า (Taken for Granted) เช่น เรารู้โดยปริยายว่าขึ้นรถเมล์ก็ต้องจ่ายสตางค์ถึงที่หมายก็ต้องลง เจ้านายดูก็ต้องทำหน้าสลด เป็นต้น

จากคำถามหลักทั้ง 3 ข้อนี้ นักปรากฏการณ์นิยมให้คำตอบว่าคนเราแต่ละคนมี “คลังแห่งความรู้ทางสังคม” (Stock of Social Knowledge) ทำให้เราสามารถทำสิ่งที่เกิดในชีวิตประจำวันได้อย่างอัตโนมัติ และสามารถสร้างความหมายให้กับสิ่งรอบตัวได้ ซึ่งคลังความรู้ดังกล่าวทำให้เราสามารถจัดระบบทุกอย่างในโลกและช่วยตีความประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับเราได้ โดยจะเก็บสิ่งที่จัดระบบ จัดหมวดหมู่แล้วอยู่ในรูปของภาษา และการเรียนรู้ระหว่างภาษากับความเป็นจริงจะเกิดในลักษณะเชื่อมโยงกัน (Correspondence) ซึ่งทุกวันนี้เราจะพบการประยุกต์ใช้ภาษาและคลังความรู้ในวงการสื่อสารมวลชนตลอดเวลา

บงกช เสวตามร์ (2533) ศึกษาเรื่อง “การสร้างความเป็นจริงทางสังคมของภาพยนตร์ไทยกรณีตัวละครหญิงที่มีลักษณะเบี่ยงเบนปี พ.ศ. 2528-2530” โดยศึกษาคลังแห่งความรู้ทางสังคมที่บรรจุอยู่ในภาพยนตร์ไทยในหัวข้อที่ว่าด้วย “ผู้หญิง” เพื่อสำรวจว่า ในภาพยนตร์ไทยนั้นมีผู้หญิง

แบบไหนบ้าง พบว่าภาพยนตร์ไทยนิยามความหมายของ “ผู้หญิง” ไว้หลายแบบ เช่น ช่างเท้าหลัง ผู้เสียสละ ผู้ดูแลครอบครัว ฯลฯ นอกจากนี้ในภาพยนตร์ไทยยังมีการให้นิยาม “ความสุขของผู้หญิง” และ “ชะตากรรมของผู้หญิง” ซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการประกอบสร้างความจริงด้วย

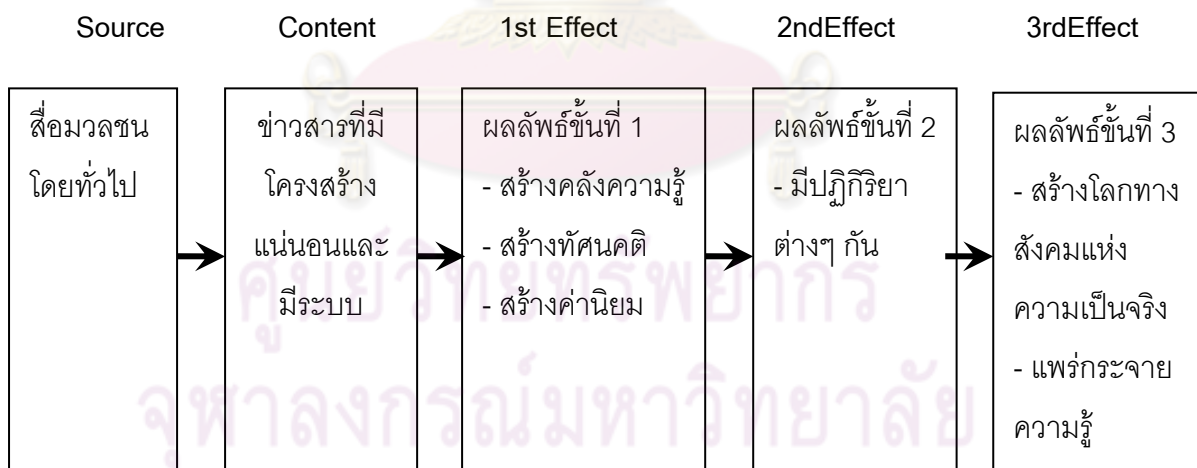
ในปัจจุบันเราพบตัวอย่างการประยุกต์ใช้เรื่องภาษามักจะพบตัวอย่างการประยุกต์ใช้ภาษาและคลังความรู้อยู่ตลอดเวลา เช่น กลยุทธ์ทางการโฆษณาที่เรียกว่า “Positioning” ก็คือการนำเอา “ความเป็นจริงรูปธรรมใหม่ๆ” สอดแทรกเข้าไปในคลังความรู้ของคนในสังคม และหากจะให้ความเป็นจริงใหม่นี้มีที่ทางเกาะติดอยู่ได้ในคลังความรู้คน ก็จำเป็นต้องยึดโยงกับความเป็นจริงอื่นๆ ที่เกาะติดแน่นอยู่แล้ว เช่นเดียวกับเวลาที่ทางบริษัทได้ออกผลิตภัณฑ์ตัวใหม่ๆ ก็มีความจำเป็นจะต้องบรรจุความเป็นจริงเหล่านี้ให้เข้าไปอยู่ในคลังความรู้ทางสังคม การสร้างภาษา เช่น ชื่อ คำขวัญ สโลแกน ฯลฯ จึงเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ดังหลักการที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

3. การอธิบายแบบทฤษฎีสื่อมวลชน

แนวคิดเรื่องการประกอบสร้างความจริงทางสังคม ได้อธิบายด้านสื่อสารมวลชนว่า การสร้างความหมายเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวอย่างหนึ่ง ทุกครั้งที่สื่อมวลชนเผยแพร่ผลงานของตนก็จะสร้างผลกระทบได้ในหลายๆ ระลอก หลายระยะ ดังภาพแบบจำลองต่อไปนี้ (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 : แบบจำลองผลกระทบของสื่อมวลชน

จากแนวคิดการประกอบสร้างความจริง (กาญจนา แก้วเทพ 2541: 328)

จากภาพที่แสดงข้างบนนี้จะเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างหลายๆ ชั้น ผลกระทบระยะแรกก็คือ การเก็บข้อมูลเข้าสู่คลังความรู้ สร้างทัศนคติ และค่านิยมต่างๆ หลังจากนั้น ก็เป็นขั้นตอนที่มีปฏิกริยาตอบสนอง และเมื่อเวลาค่อยๆ ผ่านไป ข้อมูลข่าวสารที่สะสมกันมากๆ เข้าก็จะถูกจัดระบบและหล่อหลอมผู้รับสารจนกลายเป็นโลกแห่งความเป็นจริงในที่สุด

จากภาพดังกล่าวนี้ จึงอาจอธิบายเชื่อมโยงกับแนวคิดผลกระทบของสื่อมวลชนจากมุมมองของนักพัฒนาธรรมศึกษาว่า ทุกครั้งที่สื่อมวลชนเผยแพร่ผลงานของตน จะสร้างผลกระทบได้ในหลายๆ ระลอก คือมีผลในหลายระยะ ทั้งสั้น กลาง และระยะยาว ส่วนที่น่าสนใจคือ ผลระยะยาวที่เกิดจากการค่อยๆ สั่งสมและตกตะกอนทีละเล็กละน้อย จนก่อตัวเป็นผลึกทางวัฒนธรรมของผู้คนดังนั้น เมื่อเวลาที่ผู้รับสารบริโภคสื่อในแต่ละวัน พวกเขาจึงไม่เพียงรับ “สารสนเทศ” เท่านั้น แต่ทว่าพวกเขายังค่อยๆ เก็บสะสมภาพต่อของชีวิตแบบต่างๆ (Picture of Life) และได้รับแบบจำลองของพฤติกรรมแบบต่างๆ ก่อนที่จะได้มีโอกาสไปสัมผัสกับประสบการณ์นั้นอย่างจริงๆ

จากแนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดการศึกษาวิจัยด้านสื่อมวลชนเพื่อตรวจหาว่า มีภาพของโลกภาพของชีวิต และแบบอย่างพฤติกรรมอะไรบ้างบรรจุอยู่ภายใน ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชนมักจะพบว่า สื่อมวลชนได้นำเสนอภาพชีวิตและภาพของโลกที่สามารถจะหล่อหลอมความคาดหวังและแรงบันดาลใจ ซึ่งการหล่อหลอมดังกล่าวครอบคลุมเกือบทุกมิติของชีวิตไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาชีพ เพศ ทักษะทางการเมือง และอื่นๆ ที่เป็นวัฒนธรรมของสังคม

เช่นในงานวิจัยของ วราภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุล (2540) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอประเด็นของ “สมรักษ์ คำสิงห์” ในสื่อมวลชน” พบว่า หนังสือพิมพ์ทุกประเภท เสนอข่าว “สมรักษ์ คำสิงห์” ในฐานะบุคคลที่ถูกทำให้มีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นข่าวสำคัญ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังใช้วาทกรรมให้ “สมรักษ์ คำสิงห์” เป็นสุภาพบุรุษที่ยิ่งใหญ่ วีรบุรุษชาวอีสาน เศรษฐีใหม่ ลูกกตัญญู จนอาจหล่อหลอมความคาดหวังและแรงบันดาลใจของเด็กหนุ่มในชนบทโดยเฉพาะภาคอีสานซึ่งเป็นบ้านเกิดของสมรักษ์

นอกจากนี้ ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของหนังสือพิมพ์มักจะพบว่า เนื้อหาที่ถูกใช้สร้างคลังแห่งความรู้ของคนในสังคมนั้นมักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เริ่มตั้งแต่เรื่องที่จะนำมาเสนอมักจะเป็นเรื่องเดียวกัน ใช้แหล่งข่าวเดียวกัน เนื้อหาข่าวที่รายงานคล้ายๆ กัน รวมทั้งวิธีการให้ข้อสรุปก็ยังคงคล้ายคลึงกันอีกด้วย ลักษณะเช่นนี้ทำให้เกิดแบบแผนที่เป็นไปในทางเดียวกัน ที่เรียกว่า “อคติเชิงโครงสร้าง” (Structure bias) ซึ่งปัจจัยที่ทำให้การสร้างคลังแห่งความรู้มีอคติเชิงโครงสร้างมีอยู่หลายประการ เช่น องค์กรสื่อที่มีแบบแผนการทำงานคล้ายกัน การฝึกฝนทางวิชาชีพที่สื่อมวลชนได้รับการฝึกฝน ทักษะมาจากสถาบันเดียวกัน การยึดถือค่านิยมกรอบความคิดรูปแบบเดียวกัน ซึ่งความเชื่อเรื่องเทพดาและผีก็อาจจัดเป็นอคติเชิงโครงสร้างด้วย

จากแนวคิดการประกอบสร้างความจริงทั้ง 3 ทักษะที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้สามารถนำมาอธิบายได้ว่า ความจริงเกี่ยวกับ “เทพดาและผี” ที่เรารับทราบจากสื่อประเภทต่างๆ ในปัจจุบันนี้ล้วนเป็นการประกอบสร้างขึ้นจากนักสื่อมวลชน ซึ่งอาจส่งผลดีหรือผลเสียต่อผู้รับสารได้

กรอบแนวคิดในงานวิจัย
(Conceptual framework)

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรแบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. ประชากรประเภทเอกสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวัน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง คือ หนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก และข่าวสด เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมที่มียอดจำหน่ายสูง (ศิริโรจน์ มิ่งขวัญ: 2547) และคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความเชื่อและค่านิยมของสังคมไทย ซึ่งจะศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 รวมเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 2 ปี จำนวนทั้งสิ้น 2920 ฉบับ โดยจะวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาเกี่ยวกับเพศชายและผีที่มีลักษณะการนำเสนอในเชิงข่าว ซึ่งก็คือ เนื้อหาที่มุ่งรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้น หรือเพิ่งถูกค้นพบ

2. ประชากรประเภทบุคคล ได้แก่ บรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีเจาะจง ฉบับละ 1 คน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ จากหอสมุดแห่งชาติ และห้องสมุดข่าวมติชน

2. ข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ บรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศชายและผี รวมทั้งความคิดเห็นที่มีต่อความเชื่อเรื่องเพศชายและผี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) เกี่ยวกับข่าวเรื่องเพศชายและผีที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ โดยแบบบันทึกข้อมูลเนื้อหาจะเก็บข้อมูล ซึ่งจำแนกประเภทข้อมูลดังนี้

(1) การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์

- (1.1) พาดหัวข่าวนำ
- (1.2) พาดหัวข่าวรอง
- (1.3) พาดหัวข่าวธรรมดา
- (1.4) ข่าวหน้าใน
- (1.5) ข่าวย่อยหน้าใน / ข่าวที่แทรกในข่าวอื่น

(2) ประเด็นของข่าว

(2.1) การปรากฏตัวของเทพดาและผี หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏร่องรอยเหมือนมีตัวตน ให้คุณให้โทษ หรือแสดงถึงความมีอยู่ของเทพดาและผี โดยที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องทับซ้อนกับประเด็นอื่นๆ

(2.2) อาชญากรรม หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือบุคคล ด้วยความจงใจ เช่น การลักทรัพย์, การฆาตกรรม, การข่มขืน

(2.3) อุบัติเหตุ หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดและไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งนำมาสู่เกิดการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตของมนุษย์

(2.4) การบวงสรวงหรืออ่อนน้อนเทพดาและผี หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพึ่งพาเทพดาและผี บวงสรวง บนบาน ขอโชคลาภ ไม่ว่าจะเป็พิธีของประชาชนทั่วไป หรืองานพระราชพิธีสำคัญของบ้านเมือง

(2.5) การควบคุมเทพดาและผี หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการโต้ตอบในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์กับเทพดาและผี โดยที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องทับซ้อนกับประเด็นอื่นๆ

(3) ประเภทของเนื้อหาข่าว

- (3.1) ศาสนา และความเชื่อ
- (3.2) สังคม และวัฒนธรรม
- (3.3) อาชญากรรม
- (3.4) การเมือง
- (3.5) บันเทิง
- (3.6) กีฬา
- (3.7) เศรษฐกิจ

(4) องค์ประกอบด้านคุณค่าข่าว

(4.1) ความมีชื่อเสียง หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ หรือสถานที่ที่มีชื่อเสียง มีความสำคัญ หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

(4.2) ความใกล้ชิด หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวใกล้ตัว หรืออยู่ในชีวิตประจำวันของผู้รับสารส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเรื่องหยง งานศพ อุบัติเหตุ ภาพถ่ายจากโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ

(4.3) ความทันต่อเวลา หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้น หรือเพิ่งมีการค้นพบ

(4.4) ปุณฺชนสนใจ หมายถึง ชาวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ร่วม นับตั้งแต่อารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ ไปจนถึงอารมณ์ยินดีปรีดา รักเกลียด โกรธ กลัว อิจฉาริษยา ขบขัน ฯลฯ

(4.5) ความขัดแย้ง หมายถึง ชาวที่แสดงถึงความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทั้งความขัดแย้งทางร่างกายและจิตใจหรือความคิด

(4.6) ผลกระทบ หมายถึง ชาวที่แสดงถึงความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทั้งความขัดแย้งทางร่างกายและจิตใจหรือความคิด

(4.7) ความมีเงื่อนงำ หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ยังไม่ยุติ เพราะมีเบื้องหลังที่ซับซ้อน หรือมีความจริงที่ยังไม่ถูกเปิดเผยอย่างแจ่มชัด

(4.8) ภัยพิบัติและความก้าวหน้า หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางวิทยาการ หรือภัยพิบัติอันนำมาซึ่งหายนะอย่างรุนแรง

(4.9) องค์ประกอบเรื่องเพศ หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ ทั้งเหตุการณ์ที่ดีและอื้อฉาว

(4.10) ความแปลกประหลาดผิดธรรมดา หมายถึง ชาวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ผิดแปลกไปจากชีวิตประจำวัน หรือไม่เคยพบเห็นมาก่อน

(5) แหล่งข่าว

(5.1) ผู้มีประสบการณ์ทางตรง

(5.2) ผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม

(5.3) ทั้ง 5.1 และ 5.2 (มากกว่า 1 แหล่งข่าวขึ้นไป)

(5.4) ไม่ระบุ

(6) ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์

(6.1) สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผี หมายถึง ชาวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวในประเด็นที่สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผีเป็นหลัก

(6.2) เป็นกลาง หมายถึง ชาวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวทั้งในประเด็นสนับสนุนและต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

(6.3) ต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผี หมายถึง ชาวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวในประเด็นที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีเป็นหลัก

(7) ผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์

- (7.1) ผลกระทบทางบวก เช่น ใ้บ้ห่วย เตือนภัย แจ้งเบาะแสะอาชญากรรม
- (7.2) ผลกระทบเป็นกลาง เช่น ขอความช่วยเหลือ ขอส่วนบุญ
- (7.3) ผลกระทบทางลบ เช่น ทำร้ายผู้คน หลอกหลอน (ในที่นี้รวมไปถึงการแก้แค้นของ
 เทพยดาและผีที่กระทำการอันเป็นผลร้ายต่อคนร้ายซึ่งเป็นมนุษย์ด้วย)
- (8) ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์
- (8.1) ภาษาทางบวก หมายถึง ข่าวที่ใช้ภาษาทางบวกเป็นหลัก เช่น คักดีลิตร์ สักการบูชา
- (8.2) ภาษาเป็นกลาง หมายถึง ข่าวที่ใช้ภาษาเป็นกลางเป็นหลัก เช่น เสียชีวิต ฆาตกรรม
- (8.3) ภาษาทางลบ หมายถึง ข่าวที่ใช้ภาษาทางลบ เป็นหลัก เช่น เฮี้ยน สยอง
- (9) เพศของเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว
- (9.1) ชาย
- (9.2) หญิง
- (9.3) เพศที่สาม (เพศที่ไม่ใช่หญิง หรือชาย)
- (9.4) ทั้งสองเพศ (จำนวนมากกว่า 1 ตนขึ้นไป)
- (9.5) ไม่ระบุ
- (10) ที่มาของเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว
- (10.1) มีอยู่แต่เดิม หมายถึง เทพยดาและผีมีอยู่เดิมตามธรรมชาติ ในตำนาน หรือสืบ
 ทอดกันมา
- (10.2) เสียชีวิตตามธรรมชาติ
- (10.3) เสียชีวิตจากโรค
- (10.4) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ
- (10.5) เสียชีวิตจากการฆาตกรรม
- (10.6) เสียชีวิตจากภัยพิบัติ โดยภัยพิบัติ หมายถึง ความเสียหายอย่างรุนแรง ต่อชีวิตและ
 ทรัพย์สิน ทั้งจากธรรมชาติและมนุษย์
- (10.7) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ
- (10.8) ไม่ระบุ
- (11) ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี
- (11.1) รูป หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์รับรู้ด้วยการมองเห็น
- (11.2) กลิ่น หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์รับรู้ด้วยการดมกลิ่น
- (11.3) เสียง หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์รับรู้ด้วยการได้ยิน
- (11.4) สัมผัส หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์รับรู้ด้วยการสัมผัส

(11.5) ความรู้สึก หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์รับรู้โดยไม่ใช่สัมผัส
ด้านกายภาพ

(11.6) การแสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ หมายถึง การปรากฏตัวของเทพยดาและผีที่มนุษย์
รับรู้ผ่านปรากฏการณ์ที่แปลกประหลาดผิดธรรมดา

(11.7) ไม่ระบุ

(12) ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี

(12.1) คนเป็นฝ่ายกระทำ เช่น คนบวงสรวงเทพยดา

(12.2) เทพยดาและผีเป็นฝ่ายกระทำ เช่น ผีทำร้ายคน

(12.3) มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย เช่น ผีช่วยคน คนแค้นให้ผี

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบบันทึกข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกข้อมูลมาทดสอบกับอาสาสมัครจำนวน 1 คน ซึ่งผู้วิจัยได้อธิบาย
รายละเอียดต่างๆ จนกระทั่งมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดย
อาสาสมัครดังกล่าวนี้จะวิเคราะห์เนื้อหาข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีจากหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่างทั้ง 4 ชื่อฉบับ ฉบับละ 25 ข่าว รวมทั้งสิ้น 100 ข่าว ด้วยวิธีการสุ่ม เพื่อทดสอบว่าผลการ
วิเคราะห์ของผู้วิจัย และอาสาสมัครตรงกันหรือไม่เพียงใด จากนั้นจึงนำผลมาคำนวณหาค่าความ
เชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้หลักการคำนวณของโอเล โฮลสติ (Holsti, O., 1969 อ้างจาก นิศา ชูโต
, 2548) ดังนี้

สูตรการคำนวณค่าความเชื่อมั่น

$$R = \frac{N(C1, C2 \dots n)}{(C1 + C2 \dots + n)}$$

R = ค่าความเชื่อมั่น

N = จำนวนผู้ลงรหัส

C1, C2 = จำนวนของแนวคิดหลักที่ผู้ลงรหัสมีความเห็นตรงกัน

C1+C2 = จำนวนของแนวคิดหลักทั้งหมดที่นำมาทดสอบการพิจารณา

ในการคำนวณด้วยสูตรนี้ค่าที่ได้ไม่ควรต่ำกว่า 0.75 จึงจะมีความน่าเชื่อถือ

แทนค่าสูตร

$$\begin{aligned} R &= \frac{2(81)}{(100+100)} \\ &= 0.81 \end{aligned}$$

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบบันทึกข้อมูลในข้างต้นนี้ เป็นการแสดงให้เห็นว่าผลที่ได้จากการวิจัยในส่วนของทฤษฎีการวิเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัยชิ้นนี้ เชื่อถือได้ตามเกณฑ์ของไฮลอสติ เพราะค่าความเชื่อมั่นที่คำนวณได้มีค่ามากกว่า 0.75

2. **คำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึก** จะใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถให้รายละเอียดและแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง
2. ทักษะคติและความเชื่อในเรื่องเกี่ยวกับเทพดาและผีของผู้รับผิดชอบการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี
3. กระบวนการที่ใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี
4. แหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี
5. เกณฑ์ในการคัดเลือกประเด็นข่าวเพื่อนำเสนอสู่สาธารณะ
6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี
7. ทักษะเรื่องผลกระทบต่อสังคมของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย
8. ทักษะเรื่องความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยในปัจจุบัน
9. ทักษะเกี่ยวกับเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าสื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ประชาชนยทำให้คนไทยมีค่านิยมที่ล้าหลังและงมงาย
10. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

1. สรุปข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) และการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกบรรณาธิการข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ โดยให้การพรรณาเชิงวิเคราะห์

5. การนำเสนอ

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

1. นำเสนอการประกอบสร้างความจริงจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย จากการวิเคราะห์เนื้อหา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อตอบคำถามในเรื่อง ประเด็นกับปริมาณความถี่ในการนำเสนอข่าว และลักษณะความหมายของ “เทพดาและผี” ที่ปรากฏอยู่ในข่าว

2. นำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวและกระบวนการที่หนังสือพิมพ์ไทยใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีจากการสัมภาษณ์เชิงลึกโดยใช้การพรรณาเชิงวิเคราะห์ และใช้สถิติเชิงพรรณนาองค์เพื่ออธิบายในประเด็นเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านคุณค่าข่าว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบสร้างความจริงจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 วิธี คือ วิเคราะห์เนื้อหาจากหนังสือพิมพ์รายวัน 4 ชื่อฉบับ ได้แก่ ไทยรัฐ เดลินิวส์ คมชัดลึก และข่าวสด และการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการข่าว ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ฉบับละ 1 คน ได้แก่

1. คุณธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
2. คุณชาย ปดะคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์
3. คุณเสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์คมชัดลึก
4. คุณฐากร บุนปาน บรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ข่าวสด

จากการศึกษา สามารถสรุปผลเพื่อตอบคำถามวิจัยได้ดังนี้

1. การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีปริมาณและความถี่อย่างไร
2. ความหมายของ “เทพดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยมีลักษณะอย่างไร
3. ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทยมีอะไรบ้าง
4. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

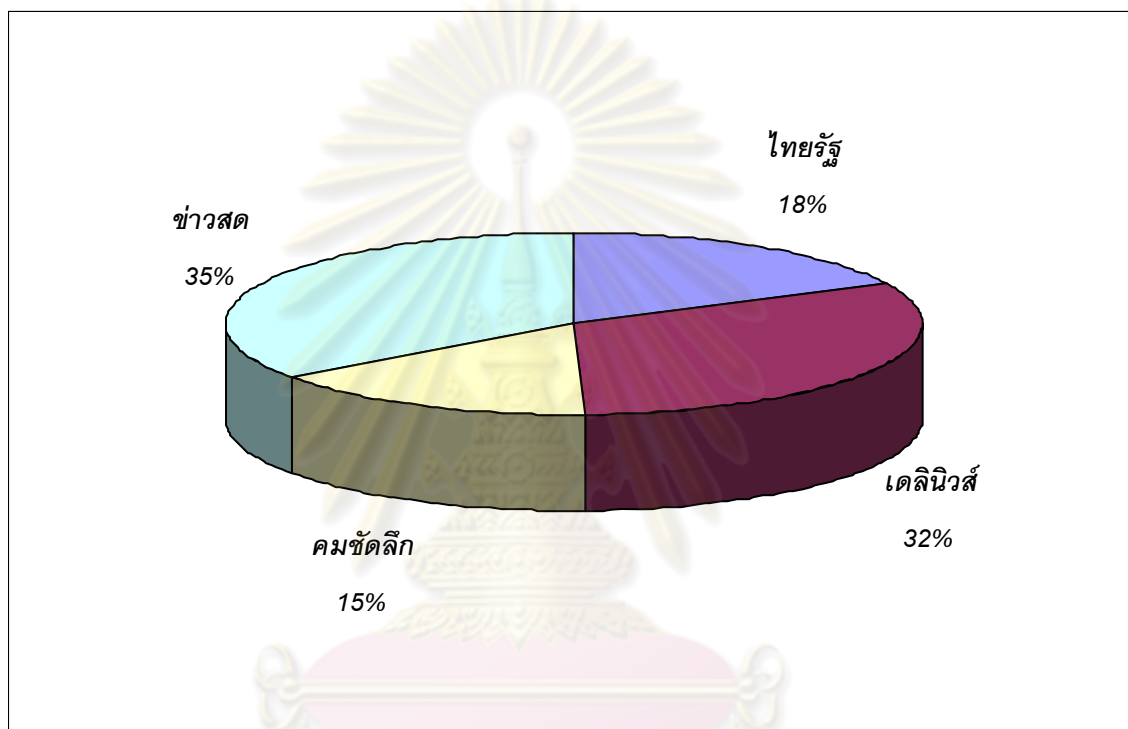
1. การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีปริมาณและความถี่อย่างไร

จากการวิจัยสามารถสรุปปริมาณการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2551 จนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 2 ปี จำนวนทั้งหมด 2920 ฉบับ พบว่ามีกรนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีทั้งสิ้น 342 ข่าว เฉลี่ย 3.5 ข่าวต่อชื่อฉบับต่อเดือน โดยข่าวสดมีการนำเสนอมากที่สุดเป็นจำนวน 120 ข่าว เฉลี่ย 5 ข่าวต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.1 ตามมาด้วยเดลินิวส์ นำเสนอจำนวน 108 ข่าว เฉลี่ย 4.5 ข่าวต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 31.6 ไทยรัฐ นำเสนอจำนวน 61 ข่าว เฉลี่ย 2.5 ข่าวต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.8 โดยที่คมชัดลึกมีการนำเสนอที่น้อยที่สุดจำนวน 53 ข่าว เฉลี่ย 2.2 ข่าวต่อเดือน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.5 ดังตาราง 1 และภาพที่ 4

ตาราง 1: แสดงปริมาณการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

หนังสือพิมพ์	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	รวม
จำนวน (ร้อยละ)	61 (17.8)	108 (31.6)	53 (15.5)	120 (35.1)	342 (100.0)
เฉลี่ยต่อเดือน	2.5	4.5	2.2	5	14.2

ภาพที่ 4: แผนภูมิแสดงปริมาณการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

2. ความหมายของ “เทพดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยมีลักษณะอย่างไร

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา สามารถสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความหมายของ “เทพดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยได้ดังนี้

1.) การให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี

สรุปการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย โดยวิเคราะห์จากลักษณะหัวข้อและตำแหน่งในการนำเสนอ พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยไม่ได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพดาและผีมากนัก โดยมีการนำเสนอเป็นข่าวหน้าในมากที่สุดถึง 130 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.0 ตามมาด้วยข่าวย่อหน้าใน หรือข่าวแทรก จำนวน 82 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 24.0 พาดหัวข่าวรองจำนวน 66 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ

19.3 พาดหัวข่าวธรรมดา จำนวน 42 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.3 โดยที่นำเสนอเป็นพาดหัวข่าวนำ น้อยที่สุด เพียง 22 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.4 ดังตาราง 2

ตาราง 2: ตารางแสดงการให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพายุและผี

การให้ ความสำคัญ	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
พาดหัวข่าวนำ	4 (6.6)	7 (6.5)	6 (11.3)	5 (4.2)	22 (6.4)
พาดหัวข่าวรอง	15 (24.6)	27 (25.0)	10 (18.9)	14 (11.7)	66 (19.3)
พาดหัวข่าวธรรมดา	6 (9.8)	11 (10.2)	13 (24.5)	12 (10.0)	42 (12.3)
ข่าวหน้าใน	8 (13.1)	31 (28.7)	21 (39.6)	70 (58.3)	130 (38.0)
ข่าวย่อยหน้าใน / ข่าวแทรก	28 (45.9)	32 (29.6)	3 (5.7)	19 (15.8)	82 (24.0)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

การนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวนำ เช่น

วิญญาณพม่า ร้องโศกยาม
วิญญาณพม่า ร้องโศกยาม (ไทยรัฐ 11 พ.ค. 2551 หน้า 1, 8, 9)

การนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวรอง เช่น

ผวาซากกระดูกในฝั่บตั้งชานติกำเจอวิญญานเฮียน (เดลินิวส์ 23 มี.ค. 2552 หน้า 1, 15)

ผวาซากกระดูก

ในฝั่บตั้งชานติกำ เจอวิญญานเฮียน

ผวาซากกระดูกมนุษย์โผล่ในชานติกำฝั่บ
รปภ. ฝั่บตั้งเข้าเวรกลางคืนเจอเฮียนไป
เต็ม ๆ เผยเสียวสันหลัง ♦ อ่านต่อหน้า 15

การนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวธรรมดา เช่น

รำ900รอบแก้บนปีพระอภัย (ข่าวสด 22 พ.ค. 2551 หน้า 1, 15)

รำ900รอบ! แก้บนปีพระอภัย

หาฤกษ์ดี
ไปติดตั้ง
คินรูปปั้น
พ่อเมืองระยอง
ตั้งคณะกรรมการ
 อ่านต่อหน้า 15

การนำเสนอเป็นข่าวหน้าใน เช่น

คนแห่ขอเลขเด็ดศาลไม้ใหม่2วัดตั้ง (เดลินิวส์ 31 ม.ค. 2552 หน้า 15)

คนแห่ขอเลขเด็ดศาลไม้ใหม่-2วัดตั้ง

จากกรณีมีศาลไม้ตั้งอยู่ริมถนนสาย 331 เส้นทางตลาดกิล 10-ท่าเรือจุกเสม็ด (ท่าเรือน้ำลึกสี่คี่บ) ต.พุดตาลหวง อ.สี่คี่บ จ.ชลบุรี ถูกบรรดาเจ้ามือหวยเถื่อนจ้างคนมาเผา แต่เกิดปาฏิหาริย์ไฟไหม้ใหม่ ทั้งที่เป็นศาลไม้เก่าแก่ภายในศาลมีรูปปั้นตา-ยาย ซึ่งเป็นรูปปั้นแทนสัญลักษณ์ของเจ้าที่ หรือที่เรียกกันว่า ศาลเจ้าปู่เจ้าย่า ทำให้มีเสียงร่ำลือถึงความเฮี้ยนของศาลแห่งนี้ ตามข่าวที่เสนอไปแล้วนั้น

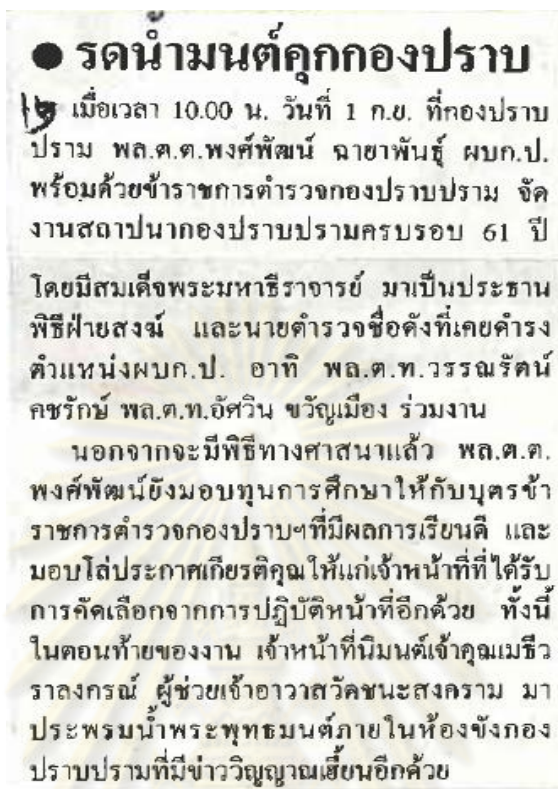
เกี่ยวกับเรื่องนี้ เมื่อวันที่ 30 ม.ค. นายรอด จันทา อายุ 74 ปี มีบ้านพักอาศัยอยู่หลังวัดราษฎร์สามัคคี หรือวัดกิล 10 หมู่ 1 ต.พุดตาลหวง เปิดเผยว่า ศาลแห่งนี้มีเสียงร่ำลือกันว่าเฮี้ยนมานานหลายสิบปีแล้ว เพราะเคยมีชาวบ้านว่าจ้างให้นำเด็กที่คลอดมาแล้วเสียชีวิต มาฝังไว้ที่บริเวณนี้ได้คืนโพธิ์ใกล้กับศาลแห่งนี้ อีกทั้งมีผู้เสียชีวิตบนถนนจากอุบัติเหตุหลายราย จนรถที่

ผ่านไปมาต้องบีบแตรขอผ่านทางกันทุก ๆ ครั้ง เพราะไม่เช่นนั้น จะเกิดเหตุร้ายประตบอุบัติเหตุทางรถยนต์หรือเกิดรถยนต์ขั้คข้องอยู่เป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามโดยเฉพะยังเป็นวันใกล้หอยออกจะมีผู้คนจากในและนอกพื้นที่พากันมาขอเลขเด็ด และขอให้มิใช่กลางกันอย่างไม่ขาดสาย เพื่อขอให้ถูกหวยรวยทรัพย์กันสักครั้ง

ที่วัดพรหมมณีหรือวัดหลวงพ่อปากแดง สักคี่ลัทธิ ค.สาริกา อ.เมือง จ.นครนายก มีนักเสี่ยงโชคจำนวนมากมากราบไหว้ขอพรหลวงพ่อปากแดงสักคี่ลัทธิ โดยนำกล้วยน้ำว้าพร้อมหมากพลูและน้ำแดงมาถวายพร้อมกับขอเลขเด็ดไปเสี่ยงโชคกันอย่างเนืองแน่น ส่วนที่วัดฉิมวงค์ หมู่ 2 ต.ดงละคร อ.เมือง จ.นครนายก มีนักเสี่ยงโชคมากราบไหว้ขอพรพระปางป่าเลไลยก์องค์จำลองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพื่อขอเลขเด็ดกันอย่างเนืองแน่นเช่นกัน.

การนำเสนอเป็นข่าวย่อหน้าใน หรือข่าวแทรก เช่น

รดน้ำมนต์ลูกกองปราบ (ข่าวสด 02 ก.ย. 2552 หน้า 15)

2.) ประเภทของข่าวที่มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผี

สรุปประเภทของข่าวที่มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยพบว่า ข่าวประเภทศาสนา และความเชื่อมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีมากที่สุดเป็นจำนวน 110 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.2 ตามมาด้วยข่าวประเภทสังคม และวัฒนธรรมจำนวน 99 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.9 ข่าวประเภทอาชญากรรม จำนวน 54 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.8 ข่าวประเภทบันเทิง จำนวน 35 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.2 ข่าวประเภทการเมือง จำนวน 33 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.6 ข่าวประเภทกีฬา จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.6 โดยที่ข่าวประเภทเศรษฐกิจมีการนำเสนอเพียง 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.6 ดังตาราง 3 ซึ่งมีข้อสังเกตว่าหนังสือพิมพ์ไทยนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทศาสนาและความเชื่อ ประเภทสังคม และวัฒนธรรม ประเภทอาชญากรรม ประเภทบันเทิง และประเภทกีฬา ซึ่งจัดเป็นเนื้อหาประเภทข่าวเบา (Soft News) รวมกันคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 89.8 ในขณะที่นำเสนอในข่าวประเภทการเมือง และข่าวประเภทเศรษฐกิจซึ่งจัดเป็นเนื้อหาประเภทข่าวหนัก (Hard News) รวมกัน คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 10.2 จึงอาจกล่าวได้ว่าข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีมักจะมีเนื้อหาที่เน้นให้เกิดความบันเทิง เข้าใจง่าย ชวนติดตามมากกว่าการให้ข้อมูลที่ต้องขบคิดวิเคราะห์

ตาราง 3: แสดงประเภทของข่าวที่มีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเพศชายและผี

ประเภท ของข่าว	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
ศาสนา และความเชื่อ	26 (42.6)	45 (41.7)	12 (22.6)	27 (22.5)	110 (32.2)
สังคม และวัฒนธรรม	11 (18.0)	27 (25.0)	21 (39.6)	40 (33.3)	99 (28.9)
อาชญากรรม	13 (21.3)	16 (14.8)	9 (17.0)	16 (13.3)	54 (15.8)
การเมือง	6 (9.8)	10 (9.3)	5 (9.4)	12 (10.0)	33 (9.6)
บันเทิง	2 (3.3)	7 (6.5)	4 (7.5)	22 (18.3)	35 (10.2)
กีฬา	1 (1.6)	3 (2.8)	2 (3.8)	3 (2.5)	9 (2.6)
เศรษฐกิจ	2 (3.3)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (0.6)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเพศชายและผีในข่าวประเภทศาสนา และความเชื่อ เช่น
งูเจ้าที่ให้โชค-ติดใจแหงนคอเลขเด็ด (เดลินิวส์ 03 เม.ย. 2551 หน้า 10)

“ผู้สื่อข่าวได้ไปสังเกตการณ์พบว่า ที่บ้านหลังปลูกคร่อมศาลเจ้าที่ถูกปิดเงียบ ไม่มีใครเข้าไปอาศัยอยู่ มีเพียงสุนัขเพศผู้ของนายยอด ยืนเฝ้าอยู่ที่สะพานหน้าบ้าน เหมือนกำลังรอเจ้าของกลับมา และมีกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งประมาณ 5 คน ได้เหมารถตุ่มาดูศาลเจ้าที่ แต่ก็ต้องผิดหวังเพราะศาลดังกล่าวได้ผู้พึ่งไปหมดแล้ว

หนึ่งในนักท่องเที่ยวไม่ยอมเปิดเผยชื่อบอกว่า ได้ชวนกันเหมารถตุ่มมาจาก จ.ลพบุรี จากได้อ่าน “เดลินิวส์” เรื่องงูเจ้าที่ จึงอยากมาเห็นกับตาว่าเป็นอย่างไร และถือโอกาสมา **กราบไหว้ขอโชคลาภ** ด้วย เนื่อง จากห้วงเวลาที่ผ่านมามีได้**โชคจากงูเจ้าที่**ไปก่อนหน้านี้แล้ว โดยแทงเลข 53 ซึ่งตัวเลขมาจากครอบครัวนายเอี่ยมที่มีด้วยกัน 5 คน และถูก**งูเจ้าที่ทวงชีวิต**ไปแล้ว 3 คน จึงชักชวนกันมาขอเลขเด็ดไว้แทงในงวดต่อไปอีก...”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทสังคม และวัฒนธรรม เช่น

อัศจรรย์แดดร่มบวงสรวงราชรถ (ไทยรัฐ 7 ต.ค. 2551 หน้า 19)

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ขณะที่พระครูวามเทพมุนีเริ่มจุดธูปเทียนเริ่มพิธีบวงสรวง เกิดปรากฏการณ์อันน่าอัศจรรย์ จากอากาศที่ร้อนอบอ้าว แดดส่องจ้า กลับมีเมฆมาปกคลุมทำให้แดด ร่ม ลมพัดเย็นสบาย แต่เมื่อถึงช่วงที่พระราชครูวามเทพมุนีอ่านโองการ**บวงสรวงเทพยดาและดวงพระ วิญญาณสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า** แสงแดดกลับสาดส่องสว่างจ้ามาอีกครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมงานต่างวิพากษ์วิจารณ์ปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เป็นเรื่องน่าประหลาด นอกจากนี้ยังมีสื่อจากต่างประเทศ เอเอฟพี รายงานข่าวการบวงสรวงราชรถออกไปทั่วโลก”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทอาชญากรรม เช่น

หนี5ปี-วิญญาณหลอนโจรชิงทรัพย์โหม่อบตัว (ข่าวสด 16 ก.ค. 2552 หน้า 1, 15)

“นายจිරักดีกล่าวว่า ที่ตนก่อเหตุชิงทองดังกล่าว เพราะต้องการนำเงินไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนหลังจากก่อเหตุได้หลบหนีไปทำงานอยู่ที่ จ. พัทลุง แต่ก็อยู่ไม่เป็นสุข **รู้สึกเหมือนมีวิญญาณตามหลอกหลอน**เมื่อยามจะนอน ตลอดระยะเวลา 5 ปีรู้สึกหวาดกลัวมาก และ**วิญญาณสั่งให้นำสร้อยข้อมือที่ชิงมาไปคืนเจ้าของร้าน** จนกระทั่งทนไม่ไหวจึงเดินทางกลับมาบ้านที่อ.ศรีราชา แล้วติดต่อตำรวจเข้ามอบตัวและคืนทองให้กับทางร้าน”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทการเมือง เช่น

มะเร็งดับคว่ำชีวิตสิ้นสมัครตะลึงภาพโผล่ในสภา (ไทยรัฐ 25 พ.ย. 2552 หน้า 1, 17, 19)

“ระหว่างที่รอให้ผลการลงคะแนนปรากฏทางจอมอนิเตอร์ในห้องประชุมอยู่นั้น สมาชิกวุฒิสภาที่นั่งอยู่ในห้องประชุมก็ถึงกับตะลึง **เมื่อมีภาพนายสมัคร สุนทรเวช อดีต นายกรัฐมนตรีที่ถึงแก่อสัญกรรมไปเมื่อช่วงเช้าวันเดียวกัน ปรากฏบนจอประกาศผลคะแนน** ในชุดขาวพระราชทานเต็มยศ กำลังยกมือไหว้ ปรากฏคางหน้าจอยู่ประมาณ 4 วินาทีก็หายไป

...ทั้งนี้ นายนิคม ได้นำภาพนายสมัครยกมือไหว้ที่ปรากฏในห้องประชุมสภา ซึ่งถ่ายออก จากคอมพิวเตอร์ขนาดเอสี่ ก่อนจะเปิดเผยว่า “สงสัยท่านมาลาเรา” และว่าตนเคยเป็นลูกน้องเก่าของนายสมัคร สมัยที่เป็นรองปลัดกรุงเทพมหานคร (รองปลัด กทม.)”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทบันเทิง เช่น

กีตาร์-เตอร์เตรียมแสบขึ้นต้นตันท้องสำเร็จ (คมชัดลึก 08 ส.ค. 2551 หน้า 23, 28)

“กีตาร์ ศิริพิชญ์วิมลโนช ดีใจสุดขีด หลังทราบที่ตั้งท้องได้ 1 เดือนครึ่ง รั้งไม่ยอมเปิดเผย เพราะถือเคล็ด ด้านสามี เตอร์ ปรียะเตรียมแสบ หลัง**ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์**ไว้หลายแห่ง พร้อมสั่งห้ามภรรยาทำงานเคยแทงลูกไปครั้งหนึ่งแล้ว...

นักแสดงชื่อดังยอมรับว่าคงต้องแสบเยอะมาก ตอนแรกไม่คิดบน แต่ทนมไม่ไหวก็เลยต้อง**ขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์**ไปหลายที่มาก ที่เขาบอกว่าขอแล้วได้ คือเรารอคอยกันมานานปีกว่าแล้ว อย่างตอนนี้คุณเตอร์ห่อจะไม่ให้ไปไหนเลยให้ตำร่อนอยู่แต่บนเตียง จริงๆ ยังไม่ยอมบอกด้วยซ้ำ เพราะเพื่อนบอกว่าถือเคล็ด”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทกีฬา เช่น

กำปั้นไทยตระเวนขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก่อนทำศึกซีเกมส์ (เดลินิวส์ 30พ.ย.2552 หน้า 21, 23)

“เมื่อ 29 พ.ย.ที่ผ่านมา นางภูษิตา จันทร์โรจน์ อุปนายกสมาคมมวยสากลสมัครเล่นแห่งประเทศไทย ได้นำทีมนักมวยสากลสมัครเล่นทีมชาติไทย ได้นำทีมนักมวยสากลสมัครเล่นทีมชาติไทย ทีมชาย 6 รุ่น ได้แก่ แก้ว พงษ์ประยูร (48 กก.), อำนาจ รื่นเริง (51 กก.), ฉัตรชัย บุตรดี (54 กก.), วุฒิชัย มาสุข (57 กก.), สายลม อาดี (60 กก.), อภิเชษฐ์ แสนสิทธิ์ (69 กก.) และมวยหญิง 4 รุ่น ไสภิดา สะทุมรัมย์ (51 กก.), เดือนนภา งามล้ำ (48 กก.), ทศมาลี ทองจันทร์ (54 กก.) และเปี่ยมวิไล เล่าเปี่ยม (57 กก.) พร้อมสต๊าฟโค้ช ไปกราบขอพรจาก**สิ่งศักดิ์สิทธิ์** ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม หรือวัดพระแก้ว และศาลหลักเมือง เพื่อเป็นสิริมงคลก่อนเดินทางไปแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 25 ที่ลาว ระหว่าง 9-18 ธ.ค.นี้”

การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในข่าวประเภทเศรษฐกิจ เช่น

ได้หวั่นยังขยายวิญญาณสีนามิเร่งฟื้นให้กลับมาเที่ยวภูเก็ต (ไทยรัฐ 29 ต.ค. 2551 หน้า 9)

“นางสาวกิตติกา ลิขิตวศินกุล ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานไทเป เปิดเผยว่า จากการศึกษาจำนวนนักท่องเที่ยวได้หวั่นเมื่อปีที่ผ่านมา พบว่าคนกลุ่มนี้เดินทางไปท่องเที่ยวเมืองไทย 427,033 คน ลดลงถึง 6.69% เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ซึ่งอาจจะส่งผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ถดถอยและเสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคง ตลาดจนความเชื่อในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนฝั่งทะเลภาคใต้หลังภัยสีนามิ เพราะนักท่องเที่ยวได้หวั่น**ยังคงกลัวอยู่กับเรื่องผีและวิญญาณ** และหันไปเที่ยวเกาะบาห์ลีแทน”

3.) การอ้างอิงแหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศชายและผี

สรุปการอ้างอิงแหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศชายและผีของหนังสือพิมพ์ไทยพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศชายและผีโดยอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ทางตรงมากที่สุดเป็นจำนวน 135 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.5 ตามมาด้วยการอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม จำนวน 97 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.4 การนำเสนอโดยไม่ระบุแหล่งข่าว จำนวน 62 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.1 โดยการอ้างอิงแหล่งข้อมูลจากทั้งผู้มีประสบการณ์ทางตรงและผู้มีประสบการณ์ทางอ้อมน้อยที่สุดจำนวน 48 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.0 ดังตาราง 4

ตาราง 4: แสดงการอ้างอิงแหล่งข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศชายและผี

การอ้างอิงแหล่งข่าว	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
ไม่ระบุ	6	17	3	36	62
ผู้มีประสบการณ์ทางตรง	(9.8)	(15.7)	(5.7)	(30.0)	(18.1)
	19	42	20	54	135
ผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม	(31.1)	(38.9)	(37.7)	(45.0)	(39.5)
	18	36	21	22	97
ทั้ง 1 และ 2	(29.5)	(33.3)	(39.6)	(18.3)	(28.4)
	18	13	9	8	48
รวม (ร้อยละ)	(29.5)	(12.0)	(17.0)	(6.7)	(14.0)
	61	108	53	120	342
	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)	(100.0)

ข่าวที่ไม่มีการไม่ระบุแหล่งข่าว เช่น

สวดถอนเสาศิลาฐานบูรณะเพนียดคล้องช้าง (เดลินิวส์ 8 ต.ค. 2551 หน้า 15)

ในข่าวนี้อ้างอิงการระบุว่าใครทำอะไรที่ไหนอย่างไร แต่ไม่มีการระบุแหล่งข่าวไว้เลย

“ผวจ.ได้สั่งการระเช่นไหว้เชือกปะทับ และเทศาตราซึ่งเป็นเทพที่ดูแลในเรื่องของ

อุปกรณ์คล้องช้างและอุปกรณ์ ประกอบการควบคุมช้าง โดยมีหมอมเฒ่าจาก จ.สุรินทร์ มาดำเนินพิธี พร้อมช้างพลายอีก 14 เชือก ท่ามกลางประชาชนจำนวนมากเข้าร่วมในพิธี ขณะกำลังประกอบพิธี ได้เกิดพระอาทิตย์ทรงกลด และมีเมฆครี้อย่างน่าอัศจรรย์ หลังประกอบพิธีบูชาเทพและไหว้เชือกปะกำแล้ว มีการนำช้างพลายดึงเสาศิลาฐานขึ้นจากหลุมเพื่อเป็นปฐมฤกษ์”

ข่าวที่อ้างอิงแหล่งข่าวที่เป็นผู้มีประสบการณ์ทางตรง เช่น

โบ้เตรียมวิ่งแก้บนให้ทักษิณ (ข่าวสด 06 มี.ค. 2551 หน้า13)

แหล่งข่าวในข่าวนี้คือ รัตนพล ก่อเกียรติyim (ส.ว.รพิน) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางตรง

“เจ้าโบ้รัตนพล ก่อเกียรติyim (ส.ว.รพิน) อดีตแชมป์โลกขวัญใจชาวไทย ประกาศวันที่ 9 มีนาคม ศกนี้ เวลา 09.00 น. ตนจะวิ่งแก้บนรอบบริเวณลานพระบรมรูปทรงม้า จำนวน 99 รอบ เกี่ยวกับเรื่องนี้ รัตนพลเผยว่า เนื่องจากผมได้บนบานกับเสด็จพ่อ ร.5 ไว้ว่า ขอให้อดีตนายกรัฐมนตรี ทักษิณ ชินวัตร เดินทางกลับเมืองไทยโดยสวัสดิภาพ อย่าได้มีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้น ตอนนี้ทุกอย่างลงตัวแล้ว และยังอุทิศผ้าไหมมาคุยด้วย แถมยังนัดทานข้าวอีกต่างหาก ซึ่งไม่เคยคิดมาก่อน และถือเป็นเกียรติอย่างยิ่ง...”

ข่าวที่อ้างอิงแหล่งข่าวที่เป็นผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม เช่น

เมีย ฮุนเซนนำเขมรทำพิธี บวงสรวงบนเขาวิหาร (ไทยรัฐ 02 ส.ค. 2551 หน้า 1, 16)

แหล่งข่าว คือ ผู้สื่อข่าว ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางอ้อมที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในพิธีกรรมด้วยตัวเอง

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า เมื่อเวลา 07.10 น. นางบุณ รานี เชน ภริยาสมเด็จ ฮุนเซน นายกรัฐมนตรีกัมพูชา ได้เดินทางมาร่วมพิธีบวงสรวงครั้งนี้ด้วย โดยนางบุณ รานี เชน เดินทางโดยเฮลิคอปเตอร์ มาลงที่วัดบ้านโกมุย เขิงเขาพระวิหาร ด้านทิศตะวันตก จากนั้นได้นั่งรถต่อมายังปราสาทพระวิหาร ร่วมพิธีบวงสรวงหรือทำบุญประเทศ ซึ่งมีขึ้นเพื่อให้ชาวกัมพูชามีความสงบสุข อีกทั้งยังเป็นการแก้บนให้กับนายกรัฐมนตรีฮุน เชน ที่ชนะการเลือกตั้ง แบบถล่มทลายอีกด้วย พร้อมทั้งมีการสวดมนต์ เพื่อคล บันดาลให้ทหารไทยถอนกำลังจากเขาพระวิหารโดยเร็ว...”

ข่าวที่อ้างอิงแหล่งข้อมูลจากทั้งผู้มีประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อม เช่น

ผวาบ้านอบต.ผีสิงปีศาจสาวสไบเฉียง (ข่าวสด 09 ส.ค. 2551 หน้า 1, 16)

แหล่งข่าว คือ นางเสนาะ และนายขวัญพงษ์ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ตรง กับผู้ใหญ่บ้านและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าของสถานที่ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม

“นายสุพจน์ ผมทอง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)องครักษ์ เปิดเผยว่า อบต.ได้จัดสรรงบประมาณ 98,000 บาท ก่อสร้างบ้านหลังดังกล่าวเพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยขออนุญาตเจ้าอาวาสวัดใช้ที่ดินสร้างให้ผู้ยากไร้ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จได้ส่งมอบบ้านให้นางเสนาะ ผ่องโสภาส อายุ 78 ปี พร้อมหลานอีก 2 คนเข้าพักอาศัย แต่ปรากฏว่าอยู่ได้เพียง 2 คืนก็ต้องขนสิ่งของออกไปอยู่ที่อื่น โดยเล่าให้ฟังว่าถูกผีผู้หญิงรั้งความหลอกหลอนจนนอนไม่ได้ ทำให้สุขภาพจิตเสีย

...ส่วนนางเสนาะ ผ่องโสภาส เยื่อบ้านผีดูรายแรก ที่ขณะนี้ต้องหนีไปสร้างกระท่อมพัก อาศัยอยู่ริมถนนสายโพธิ์ทอง-ท่าช้าง รอยต่อระหว่าง จ.อ่างทอง และจ.สิงห์บุรี กล่าวว่า คืบวันแรกที่เข้าไปอยู่ สังเกตว่ามีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นหลายอย่าง ก็ปลอบใจตัวเองว่าเราอายุมากและแปลกที่อยู่อาจทำให้ประสาทหลอนได้ จนทำให้นอนไม่หลับ แต่คืนที่สองเหตุการณ์เลวร้ายลงกว่าเดิม เหตุการณ์พิศวงหลอนเกิดขึ้นหลายอย่าง โดยไม่รู้ตัวผู้กระทำ จึงเชื่อว่าบ้านหลังนี้เป็นที่ร่อน มีภูตผีและวิญญาณสิงสถิตดูแลด้วยความหวงแหน จึงขอย้ายออกมา

4.) แนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี

สรุปแนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยพบว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มที่สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผีซึ่งเป็นข่าวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวในประเด็นที่สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผีเป็นหลักมากที่สุดเป็นจำนวน 307 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 89.8 ตามมาด้วยการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีอย่างเป็นกลางซึ่งเป็นข่าวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวทั้งในประเด็นสนับสนุนและต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน จำนวน 21 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 6.1 โดยมีแนวโน้มต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีซึ่งเป็นข่าวที่นำเสนอเหตุการณ์และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวในประเด็นที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีเป็นหลักเพียง 14 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.1 ดังตาราง 5

ตาราง 5: แสดงแนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี

แนวโน้ม ในการนำเสนอ	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
สนับสนุนความเชื่อเรื่อง เทพดาและผี	52 (85.2)	99 (91.7)	46 (86.8)	110 (91.7)	307 (89.8)
เป็นกลาง	8 (13.1)	5 (4.6)	4 (7.5)	4 (3.3)	21 (6.1)
ต่อต้านความเชื่อเรื่อง เทพดาและผี	1 (1.6)	4 (3.7)	3 (5.7)	6 (5.0)	14 (4.1)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

ข่าวที่มีแนวโน้มสนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผี เช่น

ถ้อยคดีประสูติชาวบ้านขวัญผวา (ไทยรัฐ 19 ก.ย. 2552 หน้า 1, 12)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่มีคนพบผีกระสือ และคำบอกเล่าจากแหล่งข่าวที่พบเห็นผีกระสือ

“ดวงไฟสีแดงลอยวูบวาบสาวโรงงานบันทึกภาพได้ ชาวเมืองกรุงเก่าผวาผีกระสือออกหากินยามค่ำคืน หลังพบไฟประหลาดสีแดงดวงเท่าหม้อแกงลอยวูบวาบๆตามริมรั้วและยอดมะม่วงสาวฉันทนาตื่นมาเข้าห้องน้ำตอantik ถึงชนหัวลูก ระบุว่าโทรศัพท์มือถือถ่ายคลิปวิดีโอเห็นกันจะจะ ขณะที่ชาวบ้าน ออกหาปลาเจอดวงไฟลึกลับเป็นประจำ ร่ำลือคนในหมู่บ้าน รับมรดกจากบรรพบุรุษเป็นผีกระสือสืบทอดกันมา

น.ส.สร้อยทิพย์เล่าถึงเรื่องราวลึกลับว่า เมื่อกลางดึกคืนวันที่ 10 ก.ย.ที่ผ่านมา ช่วงประมาณตี 1 ขณะตื่นมาเข้าห้องน้ำและมองออกไปทางหน้าต่างพบเห็นดวงไฟประหลาดสีแดงขนาด เท่ากับหม้อแกงลอยอยู่เหนือพื้นดินเล็กน้อย จากนั้นดวงไฟประหลาดค่อยๆลอยขึ้นเหนือยอดมะม่วงหลังบ้าน จึงใช้โทรศัพท์มือถือที่มีความละเอียด 2 ล้านพิกเซล บันทึกภาพวิดีโอเอาไว้มีความยาวประมาณ 32 วินาที ก่อนที่ดวงไฟดังกล่าวจะลอยหายไปจากสวนมะม่วง

“ภาพดวงไฟประหลาดไม่ใช่เพิ่งมาปรากฏให้เห็นคนเดียว ที่ผ่านมามีชาวบ้านที่ออกไปหาปลากลางดึกก็พบเห็นกันหลายคน โดยต่างรำลือกันว่าเป็นผีกระสือออกหากิน ขณะนี้รู้สึกกลัวมากเพราะไม่นึกไม่ฝันว่าตัวเองจะมาพบผีกระสือจะแบบ นี้” น.ส.สร้อยทิพย์กล่าว”

ข่าวที่มีแนวโน้มเป็นกลาง เช่น

หนี5ปี-วิญญาณหลอนโจรชิงทรัพย์โรม่ออบตัว (ข่าวสด 16 ก.ค. 2552 หน้า 1, 15)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่ผู้ต้องหาคดีลักทรัพย์เอาของมาคืน โดยอ้างว่าถูกผีสิง แต่ก็มีส่วนที่ปฏิเสธความเชื่อเรื่องผีจากแหล่งข่าวที่เป็นเจ้าทุกข์ด้วย

“นายจිරศักดิ์กล่าวว่า ที่ตนก่อเหตุชิงของดังกล่าว เพราะต้องการนำเงินไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนหลังจากก่อเหตุได้หลบหนีไปทำงานอยู่ที่ จ. พัทลุง แต่ก็อยู่ไม่เป็นสุข รู้สึกเหมือนมีวิญญาณตามหลอกหลอนเมื่อยามจะนอน ตลอดระยะเวลา 5 ปีรู้สึกหวาดกลัวมาก และวิญญาณสั่งให้นำสร้อยข้อมือที่ชิงมาไปคืนเจ้าของร้าน จนกระทั่งทนไม่ไหวจึงเดินทางกลับมาบ้านที่อ.ศรีราชา แล้วติดต่อตำรวจเข้ามออบตัวและคืนของให้กับทางร้าน

ด้านนางพยอม กล่าวว่า คดีนี้ตนไม่ตั้งใจเอาความ เพราะคนร้ายสำนึกผิดในการกระทำ แต่คงเป็นหน้าที่ของตำรวจจะดำเนินคดีตามกฎหมายจากการสอบถามนายจිරศักดิ์ บอกว่า ในช่วงระยะเวลา 5 ปี เมื่อนอนก็ฝันร้ายตลอด คล้ายมีวิญญาณติดตามให้เอาของมาคืน คิดว่าเป็นอุปาทานของนายจिरศักดิ์มากกว่า”

ข่าวที่มีแนวโน้มต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผี เช่น

เงาค่าแจ๊คสันที่แท้ผีปลอม (เดลินิวส์ 8 ก.ค. 2552 หน้า 1, 15)

ในข่าวนี้นำเสนอข้อมูลที่มาปฏิเสธการปรากฏตัวของเทพดาและผีไมเคิล แจ๊คสัน

“...ภาพลึกลับเป็นเงาแล้วหายไปอย่างรวดเร็วที่ปรากฏอยู่บนห้องโถงสุดทางเดินภายใน
คฤหาสน์เนเวอร์แลนด์ ตามที่ปรากฏอยู่ในรายการสัมภาษณ์และนำชมคฤหาสน์เนเวอร์แลนด์ใน
รายการโทรทัศน์ แลรี่ คิง ไลฟ์ ทางสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น จนกลายเป็นที่โจษจันกันทั่วว่าอาจ
เป็นวิญญาณของไมเคิล แจ๊คสัน ... เรื่องนี้เว็บไซต์ กูเกิ้ลดอตคอมรายงานพาดหัวข่าวว่า ซีเอ็นเอ็น
เฉลยแล้ว เรื่องวิญญาณลึกลับของไมเคิล แจ๊คสันว่า **ข้อเท็จจริงก็คือ มีทีมงานถ่ายทำคนหนึ่ง
เดินผ่านเสาจัดแสงไฟสปอตไลท์ในขณะนั้น จึงปรากฏเป็นเงาคนเดินผ่านติดบนผนัง
อย่างที่เห็น ขอให้ทุกคนคลายกังวลและนอนหลับได้อย่างสบายใจ**”

5.) ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี

สรุปลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี ในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี
ของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีในลักษณะที่คนเป็นฝ่าย
กระทำซึ่งเกิดจากการกระทำของคนเพียงฝ่ายเดียวมากที่สุดเป็นจำนวน 182 ข่าว คิดเป็นสัดส่วน
ร้อยละ 53.2 ตามมาด้วยการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายซึ่งมีการ
ตอบสนองซึ่งกันและกัน จำนวน 95 ข่าว คิดเป็นร้อยละ 27.8 โดยมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับ
เทพดาและผีในลักษณะที่เทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำซึ่งเกิดจากการกระทำของเทพดาและผี
เพียงฝ่ายเดียวเพียง 65 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.0 ดังตาราง 6

ตาราง 6: แสดงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี ในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี

การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คนกับเทพดาและผี	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
คนเป็นฝ่ายกระทำ	25 (41.0)	47 (43.5)	30 (56.6)	80 (66.7)	182 (53.2)
เทพดาและผีเป็นฝ่าย กระทำ	14 (23.0)	25 (23.1)	9 (17.0)	17 (14.2)	65 (19.0)
มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้ง สองฝ่าย	22 (36.1)	36 (33.3)	14 (26.4)	23 (19.2)	95 (27.8)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่คนเป็นฝ่ายกระทำ เช่น

ใต้ฤกษ์มงคล5ก.พ.12.15น.บวงสรวงบูรณะราชรถ-ราชยาน (คมชัดลึก 26 ม.ค. 2551

หน้า 1, 3)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่พระราชครูวามเทพมูณีกำหนดเวลาที่จะใช้เป็นฤกษ์บวงสรวงเทพยดา โดยในข่าวนี้ไม่มีการกระทำจากฝ่ายเทพยดาและผีเลย

“...ขณะนั้นกรมศิลปากรได้ประสานพระราชครูวามเทพมูณี หัวหน้าพรหมณ์ เทวสถาน โบสถ์พรหมณ์ ขอให้คำนวณกำหนดเวลาที่จะใช้เป็นฤกษ์บวงสรวง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้แก่ช่างจากกรมศิลปากรและกรมสรรพาวุธ ก่อนที่จะเข้าไปซ่อมแซมราชรถ ราชยาน ที่จัดเก็บไว้ในโรงราชรถ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร โดยพระราชครูวามเทพมูณี ตรวจสอบทางโหราศาสตร์แล้วระบุว่า ปีนี้อังคารเป็นวันดี เป็นมงคล เหมาะแก่การประกอบพิธีกรรมต่างๆ จึงได้กำหนดฤกษ์บวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในวันอังคารที่ 5 กุมภาพันธ์ เวลา 12.15 น. เพื่อความเป็นสิริมงคลให้แก่ช่างกรมศิลปากรและผู้เกี่ยวข้อง”

ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่เทพยดาและผีเป็นฝ่ายกระทำ เช่น

วิญญาณเมียอาฆาต ตามหลอกหลอนผัว (เดลินิวส์31 พ.ค. 2552 หน้า 1, 9)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ผีซึ่งถูกฆาตกรรมตามหลอกหลอนฆาตกร โดยไม่มีการกระทำจากฝ่ายคนเลย

“วิญญาณเมียถูกฆ่าถ่วงน้ำแค้น ตามหลอกหลอนผัวมือฆ่านาน 8 เดือน อดีตผู้รับเหมาจิตตกถึงปล่อยโฮ ยอมมอบตัว เขียน จม.สารภาพสิ้นใจ ก่อเหตุบีบคอฆ่าเมียสาวบนเกาะพะงัน เหตุทะเลาะกันเรื่องรถ ก่อนจับถ่วงน้ำอำพรางคดี

...เมื่อเวลาผ่านไป ตนเองไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านที่ อ.เกาะพะงันได้ เพราะวิญญาณของภรรยาตามหลอกหลอนอยู่ทุกคืน ตนจึงตัดสินใจหนีออกจาก อ.เกาะพะงัน ด้วยการขับรถยนต์ตระเวนไปยังสถานที่ที่เคยไปเที่ยวกับภรรยา และไปรับจ้างเป็นคนงานก่อสร้าง แต่กลับถูกวิญญาณของนางดริกาตามหลอกหลอน ทำให้รู้สึกคับแค้นใจ และอึดอัดใจ จึงตัดสินใจยอมรับสารภาพ”

ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่ปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย เช่น

แห่เซ่นไหว้แก่นเจ้าแม่ตะเคียนให้หวย11ตรงตัว (ไทยรัฐ 02 ต.ค. 2551 หน้า 1, 19)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่คนแห่เซ่นไหว้แก่นเจ้าแม่ตะเคียน หลังจากที่เขาแม่ตะเคียนให้หวยถูก โดยจะเห็นได้ว่ามีทั้งการกระทำจากฝ่ายเทพยดาและผีคือการให้หวย และการกระทำจากฝ่ายคนคือการเซ่นไหว้แก่น

“เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 1 ต.ค. ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งจากชาวบ้านว่าที่วัดสว่างอารมณ์ (แคแแถว) ต.ขุนแก้ว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม มีชาวบ้านถูกหอยกันเกือบทั้งตำบล ต่างนำเครื่องเช่นไห้วไปแก้บนกันอย่างคึกคัก จึงเดินทางไปตรวจสอบพบว่าชาวบ้านกว่า 100 คน กำลังรุมล้อมอยู่ที่เรือกระแซงโบราณทำด้วยไม้ตะเคียนทอง ที่วางอยู่ใต้ต้นโพธิ์หน้ากุฏิพระครูยุติธรรมานุกูต หรือ “อาจารย์แป๊ะ” เจ้าอาวาสวัด โดยบางรายนำเอาเครื่องเช่นไห้วมากกราบไหว้ บางรายนำประทัดมาจุดเสียงดังสนั่นหวั่นไหว บางรายนำผ้าแพรสีมาผูกที่หัวเรือ ทำให้บริเวณวัดคึกคักราวกับมีงานเทศกาลประจำปี”

6.) ผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี

สรุปผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า เทพยดาและผีในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์มากที่สุด จำนวน 226 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.1 ตามมาด้วยผลกระทบทางลบต่อมนุษย์ จำนวน 62 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.1 โดยผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์น้อยที่สุดจำนวน 54 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.8 ดังตาราง 7

ตาราง 7: แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี

ผลกระทบ	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
ผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์	35	67	37	87	226
	(57.4)	(62.0)	(69.8)	(72.5)	(66.1)
ผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์	10	23	6	15	54
	(16.4)	(21.3)	(11.3)	(12.5)	(15.8)
ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์	16	18	10	18	62
	(26.2)	(16.7)	(18.9)	(15.0)	(18.1)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

ข่าวที่มีผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในทางบวก เช่น

หอยยอด้รก-ชาวบ้านถูกยกตำบล (ข่าวสด 23 พ.ย. 2551 หน้า 11)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่ฝอยด้รกให้หอยกับเพื่อนบ้าน ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์

“...นางอศุขย์ กล่าวอีกว่า ต่อมาคืนวันที่ 15 พ.ย. ก่อนสลากกินแบ่งรัฐบาลออก 1 วัน กลางดึกก่อนที่จะนอนหลับก็ได้กลิ่นควันธูปคละคลุ้งไปทั่ว จึงคิดว่าเป็นกลิ่นควันธูปที่มาจากวัด โดยความอ่อนเพลียได้นอนหลับจึงฝันชัดเจนและจำได้แม่นยำยอดรักมาบอกเอาโชค ลากมาให้ และบอกเลขว่าบ้านของตนเองคือเลขรางวัล ตนนำความฝันไปเล่าให้เพื่อนบ้านฟัง ทุกคนก็ตีความว่าบ้านเลขที่ 2 ยอดรักเสียชีวิต คนตายดีเป็นเลข 0 ทำให้คนทั้งตำบลที่ทราบข่าวแห่งแห่งเลข 20 เพียงเลขเดียว

วันหยุดออก เมืองวอดวันที่ 16 พ.ย.ที่ผ่านมา เลขท้ายสองตัวออก 20 ตรงๆ ทำเอาเฮกันทั้ง ตำบลว่ายอดรัก สลักใจ ให้โชค ตอนมีชีวิตอยู่ก็ได้ช่วยชาวบ้าน ตายแล้วยังให้โชคลาภรวยหลาย แสบบาท และจะขอตอบแทนด้วยการเป็นเจ้าของ นำน้ำดื่มในโรงงานไปช่วยในงานศพทั้งในวัน พระราชทานเพลิงศพ และที่จะจัดงานต่อจนถึงวันที่ 30 พ.ย. นางอศุขย์กล่าว”

ข่าวที่มีผลกระทบของเทพดาและผีเป็นกลางต่อมนุษย์

ช็อกภพมือถือถ่ายติดวิญญาณ (เดลินิวส์ 03 มิ.ย. 2551 หน้า 1, 14)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่มีภาพวิญญาณติดมากับรูปถ่าย ซึ่งเป็นไปในลักษณะการขอ ความช่วยเหลือ อันไม่ได้ไม่ได้ให้คุณหรือให้โทษต่อมนุษย์

“ชื่อ ฮาภาพถ่ายติดวิญญาณ เขย่าขวัญสะพรึงประสาททั้งเมืองปัตตานี หลังมีเจ้าของ ร้านอาหาร เขามือถือถ่ายรูปได้ ถ่ายภาพลูกหลานในห้องพัก ซึ่งตรงกับวันวิสาขบูชา พอนำมา เปิดดู แทบช็อกมีภาพลาง ๆ เป็นผู้หญิง ไร้ผมยาว และแขนขายาวกว่าคนปกติทั่วไป นุ่งกางเกงใน ตัวเดียว ยืนแอ็กท่าอยู่ในรูปด้วย เอาไปให้พระที่เชี่ยวชาญทางด้านนั่งทางในดู ระบุเป็นหญิงวัยรุ่น ที่ถูกฆาตกรรมขึ้นฆ่าตายไปเมื่อ 14-15 ปีก่อน พร้อมระบุชื่อนามสกุลให้เสร็จ ขนลุกซู่พอลไป ตรวจสอบประวัติ พบมีผู้หญิงชื่อนามสกุลนี้ และโดนฆ่าตายไปแล้วจริง”

ข่าวที่มีผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ในทางลบ เช่น

ช็อกนายกอบต.ดับคาสภาปุ้ยผวาเฮี้ยน (ข่าวสด 13 ก.ค. 2552 หน้า 1, 11)

ในข่าวนี้นำเสนอเหตุการณ์ที่เชื่อว่าอาถรรพณ์ในรัฐสภาทำให้มีคนเสียชีวิต ซึ่งนับได้ว่าเป็น ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์

“ช็อก กลางรัฐสภา นายกอบต.ร้อยเอ็ด หัวใจวาย ขณะลุกขึ้นพูดแสดงความคิดเห็นกลาง วงประ ชุมผู้บริหารระดับท้องถิ่น ต่อหน้า “ชัย ชิดชอบ” ที่เป็นประธานและเพื่อนๆ ในวงประชุมกว่า 700 คน แพทย์เข้าไปช่วยปั๊มหัวใจก่อนพาส่งร.พ.แต่สิ้นใจระหว่างทาง พบมีโรคประจำตัวหลาย โรค หมอชี้เหตุจากหัวใจวายเฉียบพลัน ปุ้ยผวาเป็นนักการเมืองจากร้อยเอ็ดรายที่ 3 แล้ว ที่มา ประสบเหตุร้ายกลางสภา

...ผู้สื่อข่าวรายงานว่า การเสียชีวิตของนายเย็น นายกอบต.จากจ.ร้อยเอ็ด และกรณีเกิดเหตุร้ายกับอดีตส.ส.ร้อยเอ็ดถึง 2 คน ในรัฐสภา ทำให้เจ้าหน้าที่สภาและผู้คนที่ทราบเรื่องต่างวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไปต่างๆ นานา ว่าเป็นความเขี้ยน และบางคนถึงกับนำไปโยงกับเรื่องอนุมัติให้ย้ายรัฐสภาไปที่ใหม่ด้วย”

7.) ทิศทางการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี

สรุปทิศทางการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า หนังสือพิมพ์ไทยใช้ภาษาทางบวกรในการนำเสนอมากที่สุดจำนวน 219 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.0 ตามมาด้วยทิศทางของการใช้ภาษาทางลบ จำนวน 68 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.9 โดยทิศทางของการใช้ภาษาที่เป็นกลาง จำนวน 55 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.1 ดังตาราง 8

ตาราง 8: แสดงทิศทางการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผี

ทิศทางของการใช้ภาษา ของหนังสือพิมพ์	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
ภาษาทางบวก	34 (55.7)	67 (62.0)	35 (66.0)	83 (69.2)	219 (64.0)
ภาษาเป็นกลาง	13 (21.3)	23 (21.3)	4 (7.5)	15 (12.5)	55 (16.1)
ภาษาทางลบ	14 (23.0)	18 (16.7)	14 (26.4)	22 (18.3)	68 (19.9)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

เมื่อพิจารณาการความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์กับการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่า ในข่าวที่เทพยดาและผีมีผลกระทบทางบวกรต่อมนุษย์ จะมีการใช้ภาษาทางบวกรมากที่สุด จำนวน 210 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 95.9 ในข่าวที่เทพยดาและผีมีผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์ จะมีการใช้ภาษาเป็นกลางมากที่สุด จำนวน 37 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 67.3 และในข่าวที่เทพยดาและผีมีผลกระทบทางลบต่อมนุษย์ จะมีการใช้ภาษาทางลบมากที่สุด จำนวน 46 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 67.6 ดังตาราง 9

ตาราง 9: แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์กับการใช้ภาษา

ผลกระทบของเทพดาและผี ต่อมนุษย์	ทิศทางของการใช้ภาษา			รวม (ร้อยละ)
	ภาษา ทางบวก	ภาษาเป็น กลาง	ภาษา ทางลบ	
ผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์	210 (95.9)	7 (12.7)	9 (13.2)	226 (66.1)
ผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์	4 (1.8)	37 (67.3)	13 (19.1)	54 (15.8)
ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์	5 (2.3)	11 (20.0)	46 (67.6)	62 (18.1)
รวม (ร้อยละ)	219 (100.0)	55 (100.0)	68 (100.0)	342 (100.0)

และเมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่าผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์กับการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีค่าเป็น 0.79 แสดงว่าผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์กับการใช้ภาษาในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีสหสัมพันธ์ทางบวก (Positive Correlations) ซึ่งหมายความว่าทิศทางของความสัมพันธ์เป็นทิศทางเดียวกัน

ข่าวที่ใช้ภาษาในทางบวก เช่น

บวงสรวงขอไม้จันทน์ทำพระโกศพระพี่น้อง๓เดือนเสร็จ (ไทยรัฐ 21 ม.ค. 2551 หน้า 1, 10, 19)

ในข่าวนี้ใช้ภาษาในระดับทางการ ให้ความรู้สึกสูงส่ง ซึ่งเป็นภาษาในทางบวก

“การประกอบพิธีบวงสรวงเพื่อตัดไม้จันทน์หอม เมื่อเวลา 11.19 น. นั้น ขึ้นตอนเริ่มจากประธานในพิธีสงฆ์ เจิมต้นจันทน์ทั้ง 3 ต้น โปรยดอกไม้ จากนั้นจุดธูปเทียนเครื่องบวงสรวง จุดธูปหางเพื่อปักบนเครื่องบวงสรวง จากนั้นจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย โหรงหลวงลั่นฆ้องชัย เป่าสังข์ แกว่งบัณเฑาะว์

นาย ฉัตรชัย ปิ่นเงิน ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายโหราศาสตร์ สำนักพระราชวัง เป็นเจ้าพิธีอ่านประกาศบวงสรวง อัญเชิญพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพระบรมมหาราชวัง อัญเชิญเทพดาฟ้าดิน เพื่อประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพระราชพิธีตัดต้นไม้ในป่า และทำการสวดมนต์อธิษฐานจิต ก่อนจะประกอบพิธีตัดไม้จันทน์หอม 3 ต้น”

ข่าวที่ใช้ภาษาเป็นกลาง เช่น

อ้างผีฆาตกรแก้ตัวพวกรบ.เก็บศพผู้ชัน2พบกระดูกส่งตรวจดีเอ็นเอ (คมชัดลึก 23 มี.ค. 2552

หน้า 1, 15)

ในข่าวนี้ใช้ภาษาในเชิงบอกเล่าที่ไม่แสดงถึงความรู้สึกในทางบวก หรือทางลบ

“จากการสอบปากคำ นายธวัชชัยให้การว่า เมื่อเวลา 03.03 น. วันเดียวกัน ระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตรวจตรา พร้อมเพื่อน รบ.อีกหนึ่งคน ขณะที่เพื่อนไปเข้าห้องน้ำที่อยู่ไม่ไกลนัก ตนได้ยินเสียงผู้หญิงร้องเรียก ฟังได้ความว่า “พี่ยามๆๆ หนูอยู่ชั้นสอง” จึงมองขึ้นไปก็เห็นร่างผู้หญิงวัยรุ่นยืนอยู่บริเวณซุ้มประตูชั้นลอย จึงเดินขึ้นไปดู แต่ก็ไม่พบอะไร ด้วยความตกใจกลัวจึงรีบกลับมาปฏิบัติหน้าที่ตามเดิม พร้อมเล่าเรื่องดังกล่าวให้เพื่อนฟัง

“ตอนที่ขึ้นไปแล้วไม่เจอใคร ผมกลัวมาก คิดในใจว่าผีแน่นอน จึงรีบวิ่งลงมาข้างล่าง เล่าให้เพื่อนฟัง จนมาช่วงห้าโมงเย็นวันนี้ผมเข้าเวรอีกรอบ แต่ผมรีบมาก่อน พอมาถึงก็ชวนเพื่อนขึ้นไปดูตรงที่เห็นผู้หญิงเรียกและลองใช้ไม้เขี่ยกองขี้ถ้าดูก็เจอชิ้นส่วนกระดูกข้อมือขวา ชิ้นส่วนกะโหลก กระดูกท่อนแขนอีกสามสี่ท่อน พร้อมซากโทรศัพท์มือถือไอโฟนอีก 1 เครื่อง ผมคิดว่าผู้หญิงที่เรียกผมคงเป็นเจ้าของชิ้นส่วนนี้ คิดแล้วยังขนลุกไม่หาย”

ข่าวที่ใช้ภาษาในทางลบ เช่น

ลือผีเฮี้ยนผู้ต้องขังกระเจิงหลอกหลอนสอนผูกคอตาย (คมชัดลึก 27 ส.ค. 2552 หน้า 1,

16)

ในข่าวนี้ใช้ภาษาที่สื่อถึงความน่าสะพรึงกลัว ซึ่งเป็นภาษาในทางลบ

“เหตุการณ์**สยองขวัญส่นประสาท**ที่เกิดขึ้นภายในห้องขังกองบังคับการกองปราบปรามเกี่ยวกับวิญญาณ**เฮี้ยน**ของ ผู้ต้องหาคดีข่มขืนหลานสาว ที่ผูกคอตายในห้องขังของกองปราบปราม ตามหลอกหลอนผู้ต้องหาหลายคนที่ถูกคุมขังอยู่ในห้องขังดังกล่าว เรื่องที่เกิดขึ้นนี้เป็นที่ทราบกันดีในกองปราบฯ ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ และผู้ต้องขังหลายคนที่เคยเจอเหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้”

8.) **เพศของเทพยดาและเทพดาและผีที่ปรากฏในข่าว**

สรุปเพศของเทพยดาและเทพดาและผีที่ปรากฏในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของ

หนังสือพิมพ์ไทย พบว่า มีการนำเสนอข่าวโดยไม่ระบุเพศของเทพยดาและผีมากที่สุดจำนวน168 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ49.1 ตามมาด้วยเทพยดาและผีเพศชาย จำนวน 92 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ26.9 เทพยดาและผีเพศหญิง จำนวน 68 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.9 ทั้งสอง

เพศ (มากกว่า 1 ขึ้นไป) จำนวน 13 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.8 โดยเพศชายและผีเพศที่สามมีน้อยที่สุดเพียง 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.3 ดังตาราง 10

ตาราง 10: แสดงเพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว

เพศของเทพยดาและเทพยดา และผีที่ปรากฏในข่าว	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	166	(48.5)
ชาย	93	(27.2)
หญิง	69	(20.2)
เพศที่สาม	1	(0.3)
ทั้งสองเพศ (มากกว่า 1 ขึ้นไป)	13	(3.8)
รวม	342	(100.0)

ข่าวที่ไม่ระบุเพศของเทพยดาและผี เช่น

เงาดำหลอนแค้นคืนสมบัติเก่า (ไทยรัฐ 08 มี.ค. 2551 หน้า 1, 19)

ในข่าวนี้อาจมีการระบุเพศของเทพยดาและผี

“ปกติ ผมเข้านอนประมาณ 4 ทุ่ม พอจับหลับไปได้สักพักก็มีคนร่างใหญ่ดำทะมึน **ไม่รู้ว่า เป็นหญิงหรือชาย**มายืนอยู่ข้างๆพร้อมกับพูดกรอกหูทวงสมบัติคืนตลอด เวลาจ้องต้องสะดุ้งตื่น เมื่อหลับตาลงก็จะถูกผีอำ อากาศเหมือนมีคนมาทับจนหายใจไม่ออก เมื่อคืนที่ผ่านมามีโดนหนักสุดถึง 9 ครั้ง พุดทวงแต่ศาสตร์อาถรรพ์จาลอง เข้า วันนี้อยู่ไปทำบุญตักบาตร และไปให้พระที่วัดกุ้งเต้ารดน้ำมนต์ จากนั้นขับรถไปที่บ้านหลังนั้น ตั้งใจจะนำของที่เหลือไปคืนให้ แต่ไปแล้วเข้าบ้านไม่ได้ จนพบคนข้างบ้านบอกให้มาหาตำรวจที่โรงพัก จึงขับรถนำของมอบให้ตำรวจในที่สุดผมทำอาชีพนี้มาหลายปีเพิ่งจะเจอเรื่องลึกลับชวนขนลุกแบบนี้เป็นครั้งแรก ยอมรับว่ากลัวจริงๆ คงเช็ดไปอีกนาน” นายประยูรกล่าว”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีเพศชาย เช่น

วิญญาณแค้นสันไผ่เนเวอร์แลนด์ (เดลินิวส์ 7 ก.ค. 2551 หน้า 1, 13)

ผีในข่าวนี้นี้คือ ไมเคิล แจ็คสัน ซึ่งเป็นเพศชาย

“...วิญญาณของไมเคิล แจ็คสัน ออกปรากฏร่างให้เห็น ณ คฤหาสน์เนเวอร์แลนด์ บ้านพักส่วนตัวที่เขารักมากที่สุด โดยภาพดังกล่าวถูกนำออกอากาศทางรายการโทรทัศน์ ทอล์กโชว์ชื่อดังของสหรัฐ ในรายการ แลร์รี่ คิง ไลฟ์ ทางสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น โดยมีเพื่อนสนิทของไมเคิลชื่อ

นายมิโก แบรินโด เป็นผู้นำชมและบรรยายถึงรายละเอียดของคดีหาสน์แห่งนี้ ซึ่งช่วงขณะหนึ่งนั้น กล้องโทรทัศน์ได้ถ่ายเป็นมุมกว้างเห็นบริเวณสุตระเปียงทางเดิน เห็นภาพเคลื่อนไหวคล้ายร่างคน ทั้งผู้นำชมซึ่งเป็นลูกชายของดาราดัง มาร์ลอน แบรินโด และ ช่างกล้อง ไม่ได้สังเกตเห็นว่าความผิดปกติอะไร แต่หลังจากนำภาพมาโพสต์ในเว็บไซต์ ยูทูปนั้น ก็มีแฟนเพลงแห่กันเข้ามาดูกันอย่างมากมายเกี่ยวกับเงาเด็กลับดังกล่าว พร้อมกับแสดงความเห็นแตกต่างกันไป เช่น อาจเป็นวิญญาณของไมเคิลก็เป็นได้ หรือแค่เงาของทีมงานถ่ายทำรายการ...”

ข่าวที่มีศพดาและผีเพศหญิง เช่น

แท็กซี่อีกแล้ว-ฆ่าสาวเขี่ยตามหลอนเสียงแว่วในรถ (ข่าวสด 07 พ.ย. 2552 หน้า 1, 11)

ผีในข่าวนี้คือ เขี่ยที่ถูกฆาตกรรม ซึ่งเป็นเพศหญิง

“จับ ตัวได้แล้วแท็กซี่โหดฆ่าสาวกรมทางฯหมกพงหญ้า หลังถูกตำรวจล่าเกือบ 2 เดือน เต็มสารภาพรับผู้ตายจากหน้าหมู่บ้าน จะให้ไปส่งที่ถ.พระราม 2 แต่เห็นผู้ตายหน้าตาดีพูดจาดี คิดว่ามีใจให้ หวังข่มขืน เลยขับรถออกนอกเส้นทาง ผู้ตายไม่ยอมเลยบีบคอจนสิ้นใจ ก่อนเอาศพไปทิ้งในพงหญ้า แต่หลังก่อเหตุვეรกรรมตามทัน เกิดภาพหลอน-เสียงแว่ว กินไม่ได้นอนไม่หลับ...”

... ระหว่างขับรถรับจ้างตนเองต้องหวาดระแวง เพราะได้ยินเสียงผู้หญิงมาจากในรถ จนไม่สามารถขับรถคืนที่ใช้ก่อเหตุได้ ต้องเปลี่ยนรถแท็กซี่คันใหม่ และทราบดีว่าคนอื่นเช่ารถคันก่อเหตุไปก็ได้ยินเสียงหลอนเป็นเสียงผู้หญิงเช่น กัน จนต้องหนีไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัดและกลับเข้ามาที่บ้าน กระทั่งมาถูกจับกุมดังกล่าว”

ข่าวที่มีศพดาและผีเพศที่สาม (เพศที่ไม่ใช่หญิง หรือชาย) เช่น

นิมนต์พระสวดปัดรังควาน แห่ย้ายหนีผวาผีเฮี้ยนหั่นศพเกย์ (คมชัดลึก 26 ก.ย. 2552 หน้า 1, 12)

ผีในข่าวนี้คือ เขี่ยที่ถูกฆาตกรรม ซึ่งเป็นเพศที่สาม

“ความคืบหน้ากรณีนายณัฐ ฉายานนท์ อายุ 20 ปี นักศึกษาระดับปวช.ปี3 สาขา คอมพิวเตอร์ สถาบันแห่งหนึ่งใน จ.นนทบุรี ก่อเหตุฆาตกรรมหั่นศพนายจุฑิธรณ์ สมหมาย อายุ 37 ปี พนักงานบริษัทฯในจ. ระยอง ซึ่งรู้จักกันในแคมฟรอก โดยอ้างว่าถูกผู้เสียชีวิตบังคับให้ร่วมเพศด้วย จนเกิดการต่อสู้กัน

...ผู้สื่อข่าวรายงานว่า อพาร์ตเมนต์ที่เกิดเหตุ หลังมีข่าวออกไปได้มีผู้เช่าเตรียมจะย้ายออกไปหลายห้อง โดยเฉพาะห้องที่อยู่ใกล้กับห้องเกิดเหตุ นอกจากนี้ยังมีการเตรียมนิมนต์พระสงฆ์มาทำพิธีสวดปัดรังควานด้วย เนื่องจากผู้เช่าเกรงว่าวิญญาณของผู้ตายจะมาหลอกหลอน”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีทั้งสองเพศ (กรณีที่มีเทพยดาและผีมากกว่า 1 ตนขึ้นไป และมีทั้ง 2 เพศ) เช่น

วิญญานเลื่อนป่วนงานศพ (ไทยรัฐ 10 มิ.ย. 2551 หน้า 1, 12)

ในข่าวนี้มีทั้งเทพยดาและผีที่เป็นเพศหญิงและเพศชายมาเข้าสิงคนในงานศพ

“...น.ส. สายชล นิยมจิตร ซึ่งตัวสั้นนั่งกคล้ายกับคนถูกผีเข้าส่งเสียงร้องโหวกเหวกทำเอาญาติและผู้คน ในงานพากันหวาดกลัวจนลุกชู้ เพราะเสียงนั้นฟังคล้ายกับเสียงและสำเนียงของนางสายใจผู้ตาย ประกาศว่าห้ามเผาศพของตนอย่างเด็ดขาด ตราบใดที่ยังไม่ได้พบลูกชายทั้ง 2 คน หากใครเผาศพก็จะตามเอาชีวิต

ในขณะที่ร่างของนางสายจิตมีเสียงของผู้ชายและเสียงของคนจีนประกาศ ไม่ให้วิญญานของนางสายใจที่เข้าสิงในร่างของนางสายจิตทำร้ายหรือเอาชีวิตคนอื่น ส่วน น.ส. คณิงนิจที่ตัวสั้นเหมือนคนถูกผีเข้าอีกคน พุดออกมาว่ามีทั้งเสียงของหญิงและชายรวมทั้งเสียงสำเนียงคนจีน...”

10.) ที่มาของเทพยดาและผีในข่าว

สรุปลักษณะที่มาของเทพยดาและผี ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยพบว่า มีการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผีมากที่สุดถึง 226 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.8 ตามมาด้วยการเสียชีวิตจากการฆาตกรรม จำนวน 37 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.8 การเสียชีวิตจากโรค จำนวน 18 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.3 เสียชีวิตจากภัยพิบัติ จำนวน 10 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.8 มีอยู่แต่เดิม จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.2 โดยมีเทพยดาและผีที่มาจากการทำอัฐินิบาตกรรมน้อยที่สุดเพียง 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.3 ดังตาราง 11

ตาราง 11: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในข่าว

ที่มาของเทพยดาและผี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	266	(77.8)
มีอยู่แต่เดิม	4	(1.2)
เสียชีวิตจากโรค	18	(5.3)
เสียชีวิตจากอัฐินิบาตกรรม	1	(0.3)
เสียชีวิตจากการฆาตกรรม	37	(10.8)
เสียชีวิตจากภัยพิบัติ	10	(2.9)
เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ	6	(1.8)
Total	342	(100.0)

ข่าวที่ไม่ระบุที่มาของศพดาและผีในข่าว เช่น

กีตาร์-เตอร์เตรียมแค้นบนตีนตั้นท้องสำเร็จ (คมชัดลึก 08 ส.ค. 2551 หน้า 23, 28)

ในข่าวนี้นำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการข่มขืนศพดาและผี แต่ไม่มีการระบุที่มาของศพดาและผี

“กีตาร์ ศิริพิชญวิมลโนช ดีใจสุดขีด หลังทราบที่ตั้งท้องได้ 1 เดือนครึ่ง รับไม่ยอมเปิดเผย เพราะถือเคล็ด ด้านสามี เตอร์ ปรียะเตรียมแค้น หลังขอสั่งคดีสิทธิ์ไว้หลายแห่ง พร้อมสั่งห้ามภรรยาทำงานเคยแห่งลูกไปครั้งหนึ่งแล้ว

นักแสดงชื่อดังยอมรับว่าคงต้องแค้นเยอะมาก ตอนแรกไม่คิดบน แต่ทนไม่ไหวก็เลยต้องขอสั่งคดีสิทธิ์ไปหลายที่มาก ที่เขาบอกว่าขอแล้วได้ คือเรารอคอยกันมานานปีกว่าแล้ว อย่างตอนนี้คุณเตอร์เห่อจะไม่ให้ไปไหนเลยให้ตำร่อนอยู่แต่บนเตียง จริงๆ ยังไม่ยอมบอกด้วยซ้ำ เพราะเพื่อนบอกว่าถือเคล็ด”

ข่าวที่มีศพดาและผีซึ่งมีอยู่แต่เดิม เช่น

ถ่ายคลิบกระสือชาวบ้านขวัญผวา (ไทยรัฐ 19 ก.ย. 2552 หน้า 1, 12)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีกระสือ ซึ่งแหล่งข่าวบอกว่ามีการสืบทอดกันมาแต่เดิม

“ดวงไฟสีแดงลอยวูบวาบสาวโรงงานบันทึกภาพได้ ชาวเมืองกรุงเก่าผวาผีกระสือออกหากินยามค่ำคืน หลังพบไฟประหลาดสีแดงดวงเท่าหม้อแกวยูบวาบๆตามริมรั้วและยอดมะม่วงสาวฉันทนาตื่นมาเข้าห้องน้ำตอนดึก ถึงชนหัวลูก ระบุว่าโทรศัพท์มือถือถ่ายคลิบวิดีโอเห็นกันจะจะ ขณะที่ชาวบ้าน ออกหาปลาเจอดวงไฟลึกลับเป็นประจำ ร่ำลือคนในหมู่บ้าน รับมรดกจากบรรพบุรุษเป็นผีกระสือสืบทอดกันมา

...ขณะที่นางสายพงษ์ สุขสมสาน อายุ 58 ปี อยู่บ้านเลขที่ 35 หมู่ 3 ต.บ้านกลึง กล่าวว่าเป็นที่ทราบกันดีว่ามีคนในหมู่บ้านได้รับมรดกตกทอดเป็นผีกระสือ โดยชาวบ้านลือกันว่าผีเพื่อนบ้านได้รับมาจากบรรพบุรุษด้วยวิธีการถุยน้ำลาย ใส่สืบทอดเป็นผีกระสือรุ่นต่อมา และดวงไฟที่พบเห็นนั้นก็ลอยออกมาจากบ้านหลังดังกล่าวเพื่อออกมาหากินยามค่ำ คืน”

ข่าวที่มีศพดาและผีซึ่งเสียชีวิตจากโรค เช่น

มะเร็งดับคร่าชีวิตสิ้นสมัครตะลึงภาพโผล่ในสภา (ไทยรัฐ 25 พ.ย. 2552 หน้า 1, 17, 19)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีของนายสมัคร สุนทรเวช ซึ่งเพิ่งเสียชีวิตจากโรคมะเร็ง

“ปิดตำนานนักการเมืองผีปากกล้า "สมัคร สุนทรเวช" อดีตนายกรัฐมนตรีนคนที่ 25 ของเมืองไทย เจ้าของฉายา "น้ำหมัก-ชมพู" ถึงแก่อสัญกรรมด้วยอาการสงบที่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ หลังล้มป่วยด้วยโรคมะเร็งดับ.

...ระหว่างที่รอให้ผลการลงคะแนนปรากฏทางจอมอนิเตอร์ในห้องประชุมอยู่นั้น สมาชิกวุฒิสภาที่นั่งอยู่ในห้องประชุมก็ถึงกับตะลึง เมื่อมีภานายสมัคร สุนทรเวช อดีตนายกรัฐมนตรีที่ถึงแก่อสัญกรรมไปเมื่อช่วงเช้าวันเดียวกัน ปรากฏบนจอประกาศผลคะแนน ในชุดขาวพระราชทานเต็มยศ กำลังยกมือไหว้ ปรากฏคางหน้าจอยู่ประมาณ 4 วินาทีก็หายไป

...ทั้งนี้ นายนิคม ได้นำภานายสมัครยกมือไหว้ที่ปรากฏในห้องประชุมสภา ซึ่งถ่ายออกจากรายการโทรทัศน์ขนาดเอสี่ ก่อนจะเปิดเผยว่า "สงสัยท่านมาลาเรา" และว่าตนเคยเป็นลูกน้องเก่าของนายสมัคร สมัยที่เป็นรองปลัดกรุงเทพมหานคร (รองปลัด กทม.)"

ข่าวที่มีเทพยดาและผีซึ่งเสียชีวิตจากอัคคีวินาตกรรม เช่น

เปิดใจขอเลข ไม่กลัวนกแสกผี (ไทยรัฐ 15 ก.ย. 2552 หน้า 1, 11)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีของนางพิศมัยที่เสียชีวิตจากอัคคีวินาตกรรม

“นางเดือนใจ สร้างเขต อายุ 56 ปี เจ้าของบ้าน ได้เล่าประสบการณ์แปลกประหลาดเกี่ยวกับนกแสกที่พบมากับตัวเองว่าเป็นเรื่อง จริงไม่ต้องใช้วิจารณญาณทั้งที่เมื่อก่อนไม่เคยเชื่อเรื่องแบบนี้ จนกระทั่งเมื่อปี 2549 นางพิศมัย สร้างเขต ขณะนั้นอายุ 56 ปี พี่สาว ได้ผูกคอตายภายในบ้าน ญาตินำศพไปตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดบ้านสร้าง ระหว่างนั้นได้มีนกแสกตัวหนึ่งมาบินอยู่รอบๆบริเวณศาลาตั้งศพ จนกระทั่งเสร็จงานสวดและจัดพิธีเผาศพ ลูกชายของนางพิศมัย ได้บวชหน้าศพและนำกระดูกมารดากลับมาเก็บที่บ้าน ปรากฏว่านกแสกตัวดังกล่าวยังบินตามมาถึงบ้าน โดยเกาะอยู่ที่รั้วประตูหน้าบ้าน สร้างความประหลาดใจให้กับญาติๆ และชาวบ้านที่พบเห็นเป็นอย่างมาก เพราะตอนกลางวันนกพวกนี้จะไม่ออกมา”

...ผู้มีประสบการณ์ตรงจากอาถรรพณ์นกแสกผีเปิดเผยต่อไปว่า ต่อมาได้ไปให้คนทรงเจ้านั่งทางในดูทราบว่านางพิศมัย พี่สาวดีใจที่ได้เกาะชายผ้าเหลืองลูกชาย และต้องการบอกให้ทุกคนทำบุญเพราะว่าตัวเองบาปหนาที่ผูกคอตายและเวรกรรมมี จริง ใครทำบุญก็ได้บุญ ใครทำบาปจะได้รับกรรม นอกจากนี้ยังอยากให้พระลูกชายบวชต่ออีกจนครบ 15 วัน ตนจึงทำบุญเป็นหนังสือสวดมนต์ 8,000 เล่ม อุทิศส่วนกุศลให้กับพี่สาวที่ล่วงลับ เรื่องดังกล่าวมีเพื่อนบ้านและญาติๆเห็นกับตา และตนยังถ่ายรูปพร้อมบันทึกภาพวิดีโอไว้เพื่อที่จะเผยแพร่ให้คนที่เสียชีวิต อยู่ได้หมั่นทำความดีเพราะเมื่อตายไปแล้วมีเวรมีกรรมจริง ส่วนนกแสกที่วัดบ้านสร้างส่งเสียงร้องแล้วทำให้มีคนเสียชีวิตนั้น เชื่อว่านกแสกเป็นนกที่สื่อสารระหว่างดวงวิญญาณกับคนได้”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีซึ่งเสียชีวิตจากการฆาตกรรม เช่น

วิญญาณเมียอาฆาต ตามหลอกหลอนผัว (เดลินิวส์31 พ.ค. 2552 หน้า 1, 9)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีของเหยื่อที่ถูกฆาตกรรม

“วิญญาณเมียถูกฆ่าถ่วงน้ำคั้น ตามหลอกหลอนผัวมีผ้านาน 8 เดือน อดีตผู้รับเหมา จิตตกถึงปล่อยโฮ ยอมมอบตัว เขียน จม.สารภาพสิ้นใจ ก่อเหตุบีบคอฆ่าเมียสาวบนเกาะพะงัน เหตุทะเลาะกันเรื่องรถ ก่อนจับถ่วงน้ำอำพรางคดี

...เมื่อเวลาผ่านไป ตนเองไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านที่ อ.เกาะพะงันได้ เพราะวิญญาณของภรรยาตามหลอกหลอนอยู่ทุกคืน ตนจึงตัดสินใจหนีออกจาก อ.เกาะพะงัน ด้วยการขั้บรถยนต์ตระเวนไปยังสถานที่ที่เคยไปเที่ยวกับภรรยา และไปรับจ้างเป็นคณงานก่อสร้าง แต่กลับถูกวิญญาณของนางดริกาตามหลอกหลอน ทำให้รู้สึกคับแค้นใจ และอึดอัดใจ จึงตัดสินใจยอมรับสารภาพ”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีซึ่งเสียชีวิตจากภัยพิบัติ เช่น

วิญญาณพม่าร้องไหยหวน หลังไซโคลนนาร์กีสถล่ม (ไทยรัฐ 11 พ.ค. 2551 หน้า 1, 8, 9)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีของชาวพม่าที่เสียชีวิตจากพายุไซโคลนนาร์กีส

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า คนพม่ากลัวผีหลอก หลังไซโคลนนาร์กีสคร่าชีวิตไปนับแสน คนพม่าที่รอดชีวิตจากไซโคลนนาร์กีสพัดถล่มเมื่อสุดสัปดาห์ที่แล้ว ไม่กล้ากลับไปหมู่บ้านของตัวเอง เพราะกลัวจะถูกวิญญาณผู้เสียชีวิตตามหลอกหลอน เนื่องจากชาวพม่าตั้งเวียชีวิตให้กับเหตุภัยพิบัติครั้งนี้มากเป็นแสนคน ถ้าสุดมีเสียงร่ำลือว่าในเวลาค่าคืนจะได้ยินเสียงของวิญญาณผู้เสียชีวิต มาร้องขอความช่วยเหลือ ดังโหยหวนไปทั่วพื้นที่ประสบเหตุ...”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีซึ่งเสียชีวิตจากอุบัติเหตุ เช่น

สืบมรดกยายถึงหลาน นอนเฝ้าผี ตั้งโลงในบ้านนาน 70 ปี (เดลินิวส์18มิ.ย.2552 หน้า1,

16)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีของนายพวงทองที่เสียชีวิตจากประสบอุบัติเหตุตกบันได

“สอบถามนาย สำเริง ยิงยง อายุ 36 ปี ผู้ดูแลบ้านหลังนี้ เปิดเผยว่า กระดูกที่อยู่ในโลงคือ นายพวงทอง ลิดกะให้ เสียชีวิตไปนานกว่า 70 ปีแล้ว ตนมีศักดิ์เป็นหลานทางพี่สาวของคนตาย ซึ่งมีศักดิ์เป็นยายของตนได้ให้มานอนเฝ้าตั้งแต่ตนยังเล็ก ๆ โดยทุกวันหลังจากตนออกไปทำงาน รับเหมาก่อสร้าง ก็จะกลับมาจุดธูปและห่าน้ำมาวาง บางวันก็เอาอาหารมาวางให้ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องนอนเฝ้าโลงดังกล่าวคนเดียวทุก คืน เป็นเวลากว่า 20 ปีแล้ว โดยบางครั้งก็จะมีเสียงคล้ายคนเดินไปมาอยู่ ในบ้านหลังนี้ และยังมีเสียงกวาดพื้น เมื่อไปสอบถามคุณยาย ก็ทราบว่าเป็นวิญญาณของตา ซึ่งเป็นเจ้าของบ้านหลังดังกล่าว ตนได้ยินเสียงจนชินแล้วจึงไม่เกิดความกลัวแต่อย่างใด

ด้านนางยุพิน อาทร อายุ 76 ปี ซึ่งเป็นพี่สาวของนายพวงทอง เปิดเผยว่า นายพวงทอง เป็นน้องคนสุดท้องในบรรดาพี่น้อง 7 คน ก่อนหน้านี้หลังจากพ่อของตนซึ่งเป็นหมอโบราณ รักษา คนทั่วไปเสียชีวิตลง น้องชายก็ได้รับสืบทอดวิชาจากพ่อมารักษาคนที่ป่วย แต่ต่อมาน้องชายเกิด **ประสบอุบัติเหตุ**พลัดตกบันไดอกระแทกกับครก ถึงขนาดไถเป็นเลือด นอนรักษาอยู่นานเกือบ ปีจึงเสียชีวิตลง โดยก่อนตายน้องชายบอกว่ารักบ้านหลังนี้มาก และไม่ไหวเฝ้าร้างขอให้เก็บศพ เอาไว้ที่บ้านหลังนี้ จนกว่าจะไปผุดไป...”

11.) ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าว

สรุปลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของ หนังสือพิมพ์ไทย พบว่า การนำเสนอข่าวโดยไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีมากที่สุดจำนวน 173 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.24 ตามมาด้วยการแสดงอิทธิฤทธิ์ จำนวน 100 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.6 การปรากฏตัวในลักษณะรูป จำนวน 47 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12 การปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึก จำนวน 36 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.2 การปรากฏตัวในลักษณะเสียง จำนวน 21 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.4 การปรากฏตัวในลักษณะสัมผัส จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.3 โดยการปรากฏตัวในลักษณะกลิ่นมีน้อยที่สุดเพียง 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.3 ดังตาราง 12

ตาราง 12: ตารางแสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าว

ลักษณะการปรากฏตัวของ เทพยดาและผี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	173	(44.2)
รูป	47	(12.0)
กลิ่น	5	(1.3)
เสียง	21	(5.4)
สัมผัส	9	(2.3)
ความรู้สึก	36	(9.2)
แสดงอิทธิฤทธิ์	100	(25.6)
รวม	391	(100.0)

ข่าวที่ไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผี เช่น

ทำพิธีบวงสรวงตัดไม้จันทน์หอมทำพระโกศ8เหลี่ยมมาคด3เดือน (คมชัดลึก 21 ม.ค. 2551

หน้า 1, 14)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับพิธีบวงสรวงตัดไม้จันทน์หอมทำพระโกศ โดยไม่มีการระบุลักษณะปรากฏตัวของเทพดาและผี

“นายฉัตรชัย ปิ่นเงิน ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายโหราศาสตร์ สำนักพระราชวัง เป็นเจ้าพิธีอ่านประกาศบวงสรวง อัญเชิญพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพระบรมมหาราชวัง อัญเชิญเทพดาฟ้าดิน เพื่อประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพระราชพิธีตัดต้นไม้ในป่า และทำการสวดมนต์อธิษฐานจิต ก่อนจะประกอบพิธีตัดไม้จันทน์หอม 3 ต้น”

ข่าวที่มีเทพดาและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะรูป เช่น

ถ่ายคลิปกระสือชาวบ้านขวัญผวา (ไทยรัฐ 19 ก.ย. 2552 หน้า 1, 12)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีกระสือ ซึ่งปรากฏตัวในลักษณะดวงไฟสีแดง

“น.ส.สร้อยทิพย์เล่าถึงเรื่องราวลึกลับว่า เมื่อกลางดึกคืนวันที่ 10 ก.ย.ที่ผ่านมา ช่วงประมาณตี 1 ขณะตื่นมาเข้าห้องน้ำและมองออกไปทางหน้าต่างพบเห็นดวงไฟประหลาดสีแดงขนาด เท่ากับหม้อแกงลอยอยู่เหนือพื้นดินเล็กน้อย จากนั้นดวงไฟประหลาดค่อยๆ ลอยขึ้นเหนือยอดมะม่วงหลังบ้าน จึงใช้โทรศัพท์มือถือที่มีความละเอียด 2 ล้านพิกเซล บันทึกภาพวิดีโอเอาไว้มีความยาวประมาณ 32 วินาที ก่อนที่ดวงไฟดังกล่าวจะลอยหายไปจากสวนมะม่วง...”

ข่าวที่มีเทพดาและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะกลิ่น เช่น

ฮือฮา'สมัคร' เยือน ร้านข้าวแกงประจำสภา (ไทยรัฐ 26 พ.ย. 2551 หน้า 15)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีนายสมัคร สุทรเวช ซึ่งปรากฏตัวในลักษณะกลิ่นที่ร้านแกงประจำรัฐสภา

“นางศรีวรรณ รวยสวัสดิ์ เจ้าของร้าน "ครัวคุณวรรณ" ซึ่งเป็นร้านขายข้าวแกงประจำรัฐสภา ที่นายสมัคร สุทรเวช อดีตนายกรัฐมนตรียุติชอบรับประทานเป็นประจำ เปิดเผยว่า หลังจากที่นายสมัคร เสียชีวิต เมื่อช่วงเย็นวันที่ 24 พ.ย.ที่ผ่านมา และมีข่าวว่านายสมัคร มาเยือนห้องประชุมวุฒิสภา ปรากฏว่าระหว่างที่ตนกำลังนั่งฟังเพลงอยู่ที่ร้าน จู่ๆ เสียงเพลงก็หยุดลง จากนั้นมีกลิ่นธูปลอยมา ตนจึงพูดออกไปว่า "ท่านมาหรือคะ" จากนั้นกลิ่นธูปก็หายไป

นางศรีวรรณ กล่าวต่อว่า ตนตั้งจิตอธิษฐานว่า จะทำแกงหน่อไม้ใส่หอยแมลงภู่ ผัดผัก ซึ่งเป็นอาหารที่นายสมัครชอบ ทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้นายสมัคร และจะไปร่วมงานศพด้วยการจากไปของนายสมัคร ทำให้ตนรู้สึกเสียใจมาก เพราะถือเป็นลูกค้ำที่คุ้นเคย”

ข่าวที่มีศพศพและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะเสียง เช่น

แท็กซี่อีกแล้ว-ฆ่าสาวเหียนตามหลอนเสียงแว่วในรถ (ข่าวสด 07 พ.ย. 2552 หน้า 1, 11)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีเหยื่อที่ถูกฆาตกรรม ที่ปรากฏตัวในลักษณะเสียงเพื่อหลอกหลอนฆาตกร

“จับตัวได้แล้วแท็กซี่โหดฆ่าสาวกรมทางฯหมกพงหญ้า หลังถูกตำรวจล่าเกือบ 2 เดือนเต็ม สารภาพรับผู้ตายจากหน้าหมู่บ้าน จะให้ไปส่งที่ถ.พระราม 2 แต่เห็นผู้ตายหน้าตาดีพูดจาดี คิดว่ามีใจให้ หวังข่มขืน เลยขับรถออกนอกเส้นทาง ผู้ตายไม่ยอมเลยบีบคอจนสิ้นใจ ก่อนเอาศพไปทิ้งในพงหญ้า แต่หลังก่อเหตุვეรกรรมตามทัน เกิดภาพหลอน-เสียงแว่ว กินไม่ได้นอนไม่หลับ...

... ระหว่างขับรถรับจ้างตนเองต้องหวาดระแวง เพราะได้ยินเสียงผู้หญิงมาจากในรถ จนไม่สามารถขับรถคันที่ใช้ก่อเหตุได้ ต้องเปลี่ยนรถแท็กซี่คันใหม่ และทราบว่าคนอื่นเช่ารถคันก่อเหตุไปก็ได้ยินเสียงหลอนเป็นเสียงผู้หญิงเช่น กัน จนต้องหนีไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัดและกลับเข้ามาที่บ้าน กระทั่งมาถูกจับกุมดังกล่าว”

ข่าวที่มีศพศพและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะสัมผัส เช่น

ลือผีเหียนผู้ต้องขังกระเจิงหลอกหลอนสอนผูกคอตาย (คมชัดลึก 27 ส.ค. 2552 หน้า 1, 16)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีในห้องขัง ที่พยายามสอนผู้ต้องหาผูกคอตาย โดยมีการปรากฏตัวในลักษณะสัมผัสด้วย

“เมื่อสืบเวอร์คนดังกล่าวไปถึง หน้าห้องขัง พบว่านายสมบุญอยู่ในอาการหวาดผวาเหมือนถูกผีหลอก จึงเข้าไปสอบถามว่าเกิดอะไรขึ้น ทำไมร้องเสียงดังโวยวาย นายสมบุญเล่ารายละเอียดให้ฟังว่า เมื่อคืนที่ผ่านมาประมาณตีสาม ขณะนอนหลับได้ลึกลับก็รู้สึกเหมือนมีคนมาสะกิดที่ขา ด้วยอาการครึ่งหลับครึ่งตื่นจึงหรีตามองดู พบว่ามีชายคนหนึ่งใส่เสื้อยืดสีแดง อายุประมาณ 40 ปี มานั่งที่ปลายเท้า และพยายามพูดชักชวนให้ไปอยู่ด้วยกัน พร้อมทั้งสั่งให้ลุกขึ้นไปอาบน้ำแปรงฟัน ด้วยความมึนงง เหมือนมีอาการเหม่อลอย รู้สึกเหมือนได้ไปอาบน้ำ แปรงฟัน...”

ข่าวที่มีศพศพและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึก เช่น

หนี5ปี-วิญญาณหลอนโจรชิงทรัพย์โฉบมือจับตัว (ข่าวสด 16 ก.ค. 2552 หน้า 1, 15)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับผีที่หลอกหลอนผู้ต้องหาโดยไม่มีสัมผัสทางกายภาพ

“นายจี้รศักดิ์กล่าวว่า ที่ตนก่อเหตุชิงของดังกล่าว เพราะต้องการนำเงินไปเที่ยวเตร่กับเพื่อนหลังจากก่อเหตุได้หลบหนีไปทำงานอยู่ที่ จ. พัทลุง แต่ก็อยู่ไม่เป็นสุข รู้สึกเหมือนมีวิญญาณตามหลอกหลอนเมื่อยามจะนอน ตลอดระยะเวลา 5 ปีรู้สึกหวาดกลัวมาก และวิญญาณสั่งให้นำ

สร้อยข้อมือที่ซื้อมาไปคืนเจ้าของร้าน จนกระทั่งทนนไม่ไหวจึงเดินทางกลับบ้านที่อ.ศรีราชา แล้วติดต่อดำรวจเข้ามาอบตัวและคืนทองให้กับทางร้าน”

ข่าวที่มีเทพยดาและผีที่ปรากฏตัวในลักษณะการแสดงอิทธิฤทธิ์ เช่น

อัศจรรย์แดดร่มบวงสรวงราชรถ (ไทยรัฐ 7 ต.ค. 2551 หน้า 19)

ในข่าวนี้นำเสนอเกี่ยวกับการบวงสรวงราชรถ โดยมีการแสดงถึงการปรากฏตัวของเทพยดาและผีผ่านการทำให้แดดร่ม

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ขณะที่พระครูวามเทพมุนีเริ่มจุดธูปเทียนเริ่มพิธีบวงสรวง เกิดปรากฏการณ์อันน่าอัศจรรย์ จากอากาศที่ร้อนอบอ้าว แดดส่องจ้า กลับมีเมฆมาปกคลุมทำให้แดดร่ม ลมพัดเย็นสบาย แต่เมื่อถึงช่วงที่พระราชครูวามเทพมุนีอ่านโองการบวงสรวงเทพยดาและดวงพระ วิญญาณสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า แสงแดดกลับสาดส่องสว่างจ้ามาอีกครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมงานต่างวิพากษ์วิจารณ์ปรากฏการณ์ดังกล่าวว่า เป็นเรื่องน่าประหลาด นอกจากนี้ยังมีสื่อจากต่างประเทศ เอเอฟพี รายงานข่าวการบวงสรวงราชรถออกไปทั่วโลก”

3. ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทยมีอะไรบ้าง

จากการวิจัยสามารถสรุปการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่พบในหนังสือพิมพ์ไทยได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ การบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี การปรากฏตัวของเทพยดาและผี อาชญากรรม อุบัติเหตุ และการควบคุมเทพยดาและผี โดยพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีแต่ละประเด็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี มีมากที่สุด จำนวน 230 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 67.3 ตามมาด้วยประเด็นเกี่ยวกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผี จำนวน 68 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.9 ประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรม จำนวน 27 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.9 ประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ จำนวน 10 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 โดยมีการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผีน้อยที่สุดเพียง 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.0 ดังตาราง 13

ตาราง 13: แสดงประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

ประเด็น ในการนำเสนอข่าว	ชื่อหนังสือพิมพ์				รวม (ร้อยละ)
	ไทยรัฐ	เดลินิวส์	คมชัดลึก	ข่าวสด	
การบวงสรวงหรือ อ้อนวอนเพศดาและผี	36 (59.0)	70 (64.8)	35 (66.0)	89 (74.2)	230 (67.3)
การปรากฏตัวของ เพศดาและผี	16 (26.2)	24 (22.2)	10 (18.9)	18 (15.0)	68 (19.9)
อาชญากรรม	9 (14.8)	6 (5.6)	6 (11.3)	6 (5.0)	27 (7.9)
อุบัติเหตุ	0 (0.0)	5 (4.6)	1 (1.9)	4 (3.3)	10 (2.9)
การควบคุมเพศดาและ ผี	0 (0.0)	3 (2.8)	1 (1.9)	3 (2.5)	7 (2.0)
รวม (ร้อยละ)	61 (100.0)	108 (100.0)	53 (100.0)	120 (100.0)	342 (100.0)

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่า การที่ประเด็นเกี่ยวกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเพศดาและผี มีปริมาณการนำเสนอมากที่สุดอาจมีสาเหตุจากการที่ข่าวบางส่วนในประเด็นนี้มีลักษณะเป็นข่าวฝากประชาสัมพันธ์ที่ถูกส่งเข้ามาจากองค์กรต่างๆ อยู่เสมอ เช่น ข่าวการบวงสรวงเปิดตัวภาพยนตร์ ละคร งานประเพณี หรือการบวงสรวงปลุกเสกเครื่องรางของขลังต่างๆ

1) การบวงสรวงหรืออ้อนวอนเพศดาและผี

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเพศดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเพศดาและผี หมายถึง ข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพึ่งพาเพศดาและผี บวงสรวง บนบาน ขอโชคลาภ ไม่ว่าจะเป็พิธีของประชาชนทั่วไป หรืองานพระราชพิธีสำคัญของบ้านเมือง เช่น

ทำพิธีบวงสรวงตัดไม้จันทน์หอมทำพระโกศ8เหลี่ยมคาค3เดือน (คมชัดลึก 21 ม.ค. 2551 หน้า 1, 14)

“การประกอบพิธีบวงสรวงเพื่อตัดไม้จันทน์หอม เมื่อเวลา 11.19 น. นั้น ขั้นตอนเริ่มจากประธานในพิธีสงฆ์ เติมต้นจันทน์ทั้ง 3 ต้น โปรงดอกไม้ จากนั้นจุดธูปเทียนเครื่องบวงสรวง จุด

อุปหาลงเพื่อปักบนเครื่องบวงสรวง จากนั้นจุดธูปเทียนเครื่องทองน้อย โหรงหลวงลั่นฆ้องชัย เป่าสังข์ แกว่งบัณเฑาะว์

นายจัตตราชัย ปิ่นเงิน ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายโหราศาสตร์ สำนักพระราชวัง เป็นเจ้าพิธี อ่านประกาศบวงสรวง อัญเชิญพระแก้วมรกต พระสยามเทวาธิราช สิ่งศักดิ์สิทธิ์ใน พระบรมมหาราชวัง อัญเชิญเทพดาฟ้าดิน เพื่อประกอบพิธีอันศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพระราช พิธีตัดต้นไม้ในป่า และทำการสวดมนต์อธิษฐานจิต ก่อนจะประกอบพิธีตัดไม้จันทร์หอม 3 ต้น”

ป่าเทพนำทีมนักแสดงเทวดาตกมันส์บวงสรวงชุมนุมเทวดาเอาชัยฉายวันนี้ (เดลินิวส์ 4 ก.ย. 2551 หน้า 31)

“ได้ฤกษ์ลงโรงฉายตั้งแต่วันนี้ภาพยนตร์คอมเมดี้อารมณ์ดี “เทวดา ตกมันส์” ซึ่งก่อนลงโรง ฉายค่าย “ไทยฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล” และ อาร์เอส ฟิล์ม” ได้จัดพิธีบวงสรวงชุมนุมเทวดาบริเวณ หน้าศาลพระตรีมูรติ และองค์พิฆเนศวร ณ ลานเซ็นทรัลเวิลด์พลาซ่า ถ.ราชดำริ โดยมีผู้กำกับ การแสดง “อาทิตย์ ศรีภูมิ” พร้อม เหล่านักแสดง นำโดย “ป่าเทพ โพธิ์งาม” และคู่พระนาง “ตี๋ วิวิศน์ บวรกীরติขจร, พะแพง - ศุภรดา เต็มปรีชา” พร้อมด้วยนักแสดงคนอื่นๆ รวมทั้งทีมงานรวมพลแต่ง ชุดขาว ร่วมทำพิธีที่มีเครื่องเซ่น และเครื่องบูชาบายศรีเทพเต็มอัตรา”

เมื่อพิจารณาในด้านการให้ความสำคัญโดยวิเคราะห์จากลักษณะหัวข่าวและตำแหน่งใน การนำเสนอ พบว่า แม้ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวง หรืออ้อนวอนจะเป็น ประเด็นที่มีปริมาณในการนำเสนอมากที่สุด ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น (ตาราง 1) แต่ข่าวในประเด็นนี้ กลับไม่ได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ไทยมากนัก โดยถูกนำเสนอเป็นข่าวหน้าในมากที่สุดถึง 106 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.1 ตามมาด้วยข่าวย่อหน้าในหรือข่าวแทรก จำนวน 63 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.4 พาดหัวข่าวธรรมดา จำนวน 28 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.2 พาด หัวข่าวรอง จำนวน 26 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.3 โดยที่มีการนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวนำ น้อยที่สุดเพียง 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.0 ดังตาราง 14

ตาราง 14: แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ใน

ประเด็นการบวกรวบรวมหรืออ่อนนวยทพยดาและผิ

การบวกรวบรวม หรืออ่อนนวย ทพยดาและผิ	การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์					รวม
	พาดหัว ข่าวนำ	พาดหัว ข่าวรอง	พาดหัว ธรรมดา	ข่าว หน้าใน	ข่าวย่อย หน้าใน	
จำนวน	7	26	28	106	63	230
(ร้อยละ)	(3.0)	(11.3)	(12.2)	(46.1)	(27.4)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทพยดาและผิ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวกรวบรวม หรืออ่อนนวยทพยดาและผิเป็นไปในลักษณะคนเป็นผู้กระทำมากที่สุดจำนวน 159 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 69.1 ตามมาด้วยลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย จำนวน 71 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.9 โดยที่ไม่พบการปฏิสัมพันธ์แบบที่ทพยดาและผิเป็นฝ่ายกระทำเลย ดังตาราง 15

ตาราง 15: แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทพยดาและผิใน

ประเด็นการบวกรวบรวมหรืออ่อนนวยทพยดาและผิ

การบวกรวบรวม หรืออ่อนนวย ทพยดาและผิ	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทพยดาและผิ			รวม
	คนเป็น ฝ่ายกระทำ	ทพยดาและผิ เป็นฝ่ายกระทำ	มีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งสองฝ่าย	
จำนวน	159	0	71	230
(ร้อยละ)	(69.1)	(0.0)	(30.9)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับทพยดาและผิที่เกี่ยวข้องกับการบวกรวบรวมหรืออ่อนนวยทพยดาและผิในทางสนับสนุนมากที่สุดถึง 223 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 97.0 ตามมาด้วยแนวโน้มที่เป็นกลาง จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.7 และมีแนวโน้มที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องทพยดาและผิมีน้อยที่สุดเพียง 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.3 ดังตาราง 16

ตาราง 16: แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอใน
ประเด็นการบวกรวบรวมหรืออัตรานวนเทพดาและผี

การบวกรวบรวม หรืออัตรานวน เทพดาและผี	ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ			รวม
	สนับสนุน	เป็นกลาง	ต่อต้าน	
จำนวน	223	4	3	230
(ร้อยละ)	(97.0)	(1.7)	(1.3)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวกรวบรวม หรืออัตรานวนมีทิศทางใช้ภาษาในทางบวกมากที่สุดถึง 216 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 93.9 ตามมาด้วยการใช้ภาษาที่เป็นกลาง จำนวน 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.5 โดยการใช้ภาษาทางลบมีเพียง 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.6 ดังตาราง 17

ตาราง 17: แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ใน
ประเด็นการบวกรวบรวมหรืออัตรานวนเทพดาและผี

การบวกรวบรวม หรืออัตรานวน เทพดาและผี	ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์			รวม
	ภาษาทางบวก	ภาษาเป็นกลาง	ภาษาทางลบ	
จำนวน	216	8	6	230
(ร้อยละ)	(93.9)	(3.5)	(2.6)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า ผลกระทบของเทพดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวกรวบรวม หรืออัตรานวนมีผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์มากที่สุด ถึง 214 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 93.0 โดยผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์และผลกระทบทางลบต่อมนุษย์ มีเพียงอย่างละ 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.5 ดังตาราง

ตาราง 18: แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ใน

ประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี

การบวงสรวง หรืออ้อนวอน เทพยดาและผี	ผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์			รวม
	ผลกระทบทาง บวกต่อมนุษย์	ผลกระทบเป็น กลางต่อมนุษย์	ผลกระทบทาง ลบต่อมนุษย์	
จำนวน	214	8	8	230
(ร้อยละ)	(93.0)	(3.5)	(3.5)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านเพศของเทพยดาและผี พบว่า เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวง หรืออ้อนวอนมีการไม่ระบุเพศมากที่สุด จำนวน 138 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.0 ตามมาด้วย เพศชาย จำนวน 55 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.9 เพศหญิง จำนวน 29 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.6 ทั้งสองเพศ (ในกรณีที่มีเทพยดาและผีในข่าวมากกว่า 1 คน) จำนวน 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.5 โดยที่ไม่มีเทพยดาและผีที่เป็นเพศที่สามเลย ดังตาราง 19

ตาราง 19: แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี

การบวงสรวง หรืออ้อนวอน เทพยดาและผี	เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว					รวม
	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	เพศที่สาม	ทั้งสองเพศ	
จำนวน	138	55	29	0	8	230
(ร้อยละ)	(60.0)	(23.9)	(12.6)	(0.0)	(3.5)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านที่มาของเทพยดาและผี พบว่า ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนมีการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผีมากที่สุดถึง 220 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 95.7 ตามมาด้วยการเสียชีวิตจากโรค คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.2 เสียชีวิตจากการฆาตกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.7 มีอยู่แต่เดิม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.4 โดยไม่มีเทพยดาและผีที่มาจากการทำอัถวินิบาตกรรม ภัยพิบัติ หรืออุบัติเหตุเลย ดังตาราง 20

ตาราง 20: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี

การบวงสรวง / อ้อนวอน เทพยดาและผี	ที่มาของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว							รวม
	ไม่ระบุ	มีอยู่แต่ เดิม	เสียชีวิต จากโรค	อัตวินิบาต -กรรม	การ ฆาตกรรม	ภัยพิบัติ	อุบัติเหตุ	
จำนวน	220	1	5	0	4	0	0	230
(ร้อยละ)	(95.7)	(0.4)	(2.2)	(0.0)	(1.7)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี พบว่าลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวง หรืออ้อนวอนมีการไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวมากที่สุด จำนวน 160 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.4 ตามมาด้วยการปรากฏตัวในลักษณะการแสดงอิทธิฤทธิ์ จำนวน 65 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.0 ปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึก จำนวน 13 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.4 ปรากฏตัวในลักษณะรูป จำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.8 ปรากฏตัวในลักษณะ เสียง จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.4 ดังตาราง 21

ตาราง 21: แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี

ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นการบวงสรวง หรืออ้อนวอนเทพยดาและผี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	160	(66.4)
รูป	2	(0.8)
กลิ่น	0	(0.0)
เสียง	1	(0.4)
สัมผัส	0	(0.0)
ความรู้สึก	13	(5.4)
แสดงอิทธิฤทธิ์	65	(27.0)
รวม	241	(100.0)

2) การปรากฏตัวของเทพดาและผี

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผี หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีให้คุณให้โทษ หรือแสดงถึงความมีอยู่ของเทพดาและผี โดยที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องทับซ้อนกับประเด็นอื่นๆ เช่น

วิญญาณเฮี้ยนป่วนงานศพ (ไทยรัฐ 10 มิ.ย. 2551 หน้า 1, 12)

“น.ส. สายชล นิยมจิตร ซึ่งตัวสั่นงันกคล้ายกับคนถูกผีเข้าส่งเสียงร้องโหวกเหวกทำเอาญาติและผู้คน ในงานพากันหวาดกลัวจนลุกซู่ เพราะเสียงนั้นฟังคล้ายกับเสียงและสำเนียงของนางสายใจผู้ตาย ประกาศว่าห้ามเผาศพของตนอย่างเด็ดขาด ตราบใดที่ยังไม่ได้พบลูกชายทั้ง 2 คน หากใครเผาศพก็จะตามเอาชีวิต

ในขณะที่ร่างของนางสายจิตมีเสียงของผู้ชายและเสียงของคนจีนประกาศ ไม่ให้วิญญาณของนางสายใจที่เข้าสิงในร่างของนางสายจิตทำร้ายหรือเอาชีวิตคนอื่น ส่วน น.ส. คณิงนิจที่ตัวสั่นเหมือนคนถูกผีเข้าอีกคน พุดออกมาว่ามีทั้งเสียงของหญิงและชายรวมทั้งเสียงสำเนียงคนจีน”

ซานติกำลังเฮี้ยนเรียกไปเก็บกระดูก (ข่าวสด 23 มี.ค. 2552 หน้า 1, 14)

“ยังไม่เลิกเฮี้ยน “ผีซานติเก่า ผับ” เรียกให้คนไปช่วยนำกระดูกที่หลงเหลืออยู่ออกมา รมภ. หม่อมเจ้าอาคารเผย ได้ยินเสียงผู้หญิงมาร้องเรียกในช่วงดึก แต่อาศัยเป็นคนไม่กลัวผีและได้ยินอะไรแปลกๆ จนชิน หันไปดูเห็นเงาผู้หญิงอยู่บนชั้น 2 จึงชวนเพื่อนขึ้นไปตรวจกระทั่งพบโครงกระดูกข้อมือและนาฬิกาข้อมือถือ หลงหูหลงตาเอาออกไปไม่หมด เพื่อวิญญาณไม่สงบเพราะมีกระดูกหลงเหลืออยู่...”

เมื่อพิจารณาในด้านการให้ความสำคัญ พบว่า แม้ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีจะเป็นประเด็นที่มีปริมาณในการนำเสนอเป็นอันดับที่สองรองจากประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพดาและผี ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น (ตาราง 1) แต่ประเด็นเกี่ยวกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีนี้กลับได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ไทยค่อนข้างมาก โดยถูกนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวรองมากที่สุดถึง 24 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.3 ตามมาด้วยข่าวย่อยหน้าในหรือข่าวแทรก จำนวน 15 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.1 ข่าวหน้าใน จำนวน 12 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.6 พาดหัวข่าวนำ จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.2 โดยมีการนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวธรรมดา น้อยที่สุดเพียง 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.8 ดังตาราง 22

ตาราง 22: แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

การปรากฏตัว ของเทพดา และผี	การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์					รวม
	พาดหัว ข่าวนำ	พาดหัว ข่าวรอง	พาดหัว ธรรมดา	ข่าว หน้าใน	ข่าวย่อย หน้าใน	
จำนวน	9	24	8	12	15	68
(ร้อยละ)	(13.2)	(35.3)	(11.8)	(17.6)	(22.1)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีเป็นไปในลักษณะที่เทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำมากที่สุดจำนวน 45 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 66.2 ตามมาด้วยลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย จำนวน 16 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.5 และมีลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบคนเป็นผู้กระทำน้อยที่สุดจำนวน 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.3 ดังตาราง 23 โดยมีข้อสังเกตว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีในประเด็นนี้ มักเป็นการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะที่เทพดาและผีกระทำการบางอย่างเพื่อสื่อสารกับมนุษย์

ตาราง 23: แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีใน
ประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

การปรากฏตัวของ เทพดาและผี	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี			รวม
	คนเป็น ฝ่ายกระทำ	เทพดาและผี เป็นฝ่ายกระทำ	มีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งสองฝ่าย	
จำนวน	7	45	16	68
(ร้อยละ)	(10.3)	(66.2)	(23.5)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีในทางสนับสนุนมากที่สุด 49 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 72.1 ตามมาด้วยแนวโน้มในการนำเสนอที่เป็นกลาง จำนวน 14 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.6 โดยแนวโน้มในการนำเสนอที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีมีน้อยที่สุดเพียง 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.4 ดังตาราง 24

ตาราง 24: แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

การปรากฏตัวของ เทพดาและผี	ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ			รวม
	สนับสนุน	เป็นกลาง	ต่อต้าน	
จำนวน	49	14	5	68
(ร้อยละ)	(72.1)	(20.6)	(7.4)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีมีทิศทางใช้ภาษาที่เป็นกลางมากที่สุดจำนวน 39 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 57.4 ตามมาด้วยการใช้ภาษาในทางลบ จำนวน 29 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.6 โดยไม่มีการการใช้ภาษาทางบวกเลย ดังตาราง 25

ตาราง 25: แสดงทิศทางของการใช้ภาษาในประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

การปรากฏตัวของ เทพดาและผี	ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์			รวม
	ภาษาทางบวก	ภาษาเป็นกลาง	ภาษาทางลบ	
จำนวน	0	39	29	68
(ร้อยละ)	(0.0)	(57.4)	(42.6)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า ผลกระทบของเทพดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผี มีผลกระทบที่เป็นกลางมากที่สุดจำนวน 34 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.0 ตามมาด้วยผลกระทบทางลบ จำนวน 28 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.2 โดยผลกระทบทางบวกน้อยที่สุดเพียง 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.8 ดังตาราง 26

ตาราง 26: แสดงผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ใน
ประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

การปรากฏตัว ของเทพดาและ ผี	ผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์			รวม
	ผลกระทบทาง บวกต่อมนุษย์	ผลกระทบเป็น กลางต่อมนุษย์	ผลกระทบทาง ลบต่อมนุษย์	
จำนวน	6	34	28	68
(ร้อยละ)	(8.8)	(50.0)	(41.2)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านเพศของเทพยดาและผี พบว่า เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผีมีเพศชายมากที่สุดจำนวน 29 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.6 ตามมาด้วยเพศหญิง จำนวน 19 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.9 ไม่ระบุเพศ จำนวน 15 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.1 ทั้งสองเพศ (ในกรณีที่มีเทพยดาและผีในข่าวมากกว่า 1 คน) จำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.4 โดยมีโดยที่ไม่มีเทพยดาและผีที่เป็นเพศที่สามเลย ดังตาราง 27

ตาราง 27: แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี

การปรากฏตัวของเทพยดาและผี	เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว					รวม
	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	เพศที่สาม	ทั้งสองเพศ	
จำนวน	15	29	19	0	5	68
(ร้อยละ)	(22.1)	(42.6)	(27.9)	(0.0)	(7.4)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านที่มาของเทพยดาและผี พบว่า ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผีมีการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผีมากที่สุดถึง 29 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.6 ตามมาด้วยการเสียชีวิตจากโรค จำนวน 13 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.1 เสียชีวิตจากภัยพิบัติ จำนวน 10 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.7 เสียชีวิตจากการฆาตกรรม จำนวน 10 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.3 เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ จำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.8 มีอยู่แต่เดิม จำนวน 2 ข่าวคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 และมาจากการทำอัถวินิบาตกรรมน้อยที่สุดเพียง 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.5 ดังตาราง 28 โดยมีข้อสังเกตว่าในขณะที่มีชีวิตอยู่เทพยดาและผีในประเด็นนี้เป็นเพศชาย มักจะเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น สมัคร สุนทรเวช, ยอดรัก สลักใจ, ไมเคิล แจ็คสัน

ตาราง 28: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นการปรากฏตัวของเทพยดาและผี

การปรากฏตัวของเทพยดาและผี	ที่มาของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว							รวม
	ไม่ระบุ	มีอยู่แต่เดิม	เสียชีวิตจากโรค	อัถวินิบาตกรรม	การฆาตกรรม	ภัยพิบัติ	อุบัติเหตุ	
จำนวน	29	2	13	1	7	10	6	68
(ร้อยละ)	(42.6)	(2.9)	(19.1)	(1.5)	(10.3)	(14.7)	(8.8)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผี พบว่าในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีมีการปรากฏตัวในลักษณะรูปมากที่สุด จำนวน 35 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36.4 ตามมาด้วยการแสดงอิทธิฤทธิ์ จำนวน 25 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.0 การปรากฏตัวในลักษณะเสียง จำนวน 15 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.6 การปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึก จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.4 การปรากฏตัวในลักษณะสัมผัส จำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.2 การปรากฏตัวในลักษณะกลิ่น จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.2 โดยมีการไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผีเพียง 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.9 ดังตาราง 29

ตาราง 29: แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผีใน
ประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี

ลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผี ในประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	2	(2.1)
รูป	35	(36.4)
กลิ่น	4	(4.2)
เสียง	15	(15.6)
สัมผัส	6	(6.2)
ความรู้สึก	9	(9.4)
แสดงอิทธิฤทธิ์	25	(26.0)
รวม	96	(100.0)

3) อาชญากรรม

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อทรัพย์สิน หรือบุคคล ด้วยความจงใจ เช่น การลักทรัพย์, การฆาตกรรม, การข่มขืน เช่น

แท็กซี่อีกแล้ว-ฆ่าสาวเหียนตามหลอนเสียงแว่วในรถ (ข่าวสด 07 พ.ย. 2552 หน้า 1, 11)

“จับ ตัวได้แล้วแท็กซี่โหดฆ่าสาวกรมทางฯหมกพงหญ้า หลังถูกตำรวจล่าเกือบ 2 เดือน เต็มสารภาพรับผู้ตายจากหน้าหมู่บ้าน จะให้ไปส่งที่ถ.พระราม 2 แต่เห็นผู้ตายหน้าตาดีพูดจาดี คิดว่ามีใจให้ หวังข่มขืน เลยขับรถออกนอกเส้นทาง ผู้ตายไม่ยอมเลยบีบคอจนสิ้นใจ ก่อนเอาศพไปทิ้งในพงหญ้า แต่หลังก่อเหตุვეรกรรมตามทัน เกิดภาพหลอน-เสียงแว่ว กินไม่ได้นอนไม่หลับ

...ระหว่างขับรถรับจ้างตนเองต้องหวาดระแวง เพราะได้ยินเสียงผู้หญิงมาจากในรถ จนไม่สามารถขับรถคันที่ซั้ก่เหตุได้ ต้องเปลี่ยนรถแท็กซี่คันใหม่ และทราบว่าคนอื่นเช่ารถคันก่เหตุไป ก็ได้ยินเสียงหลอนเป็นเสียงผู้หญิงเช่น กัน จนต้องหนีไปอยู่กับญาติที่ต่างจังหวัดและกลับเข้ามาที่บ้าน กระทั่งมาถูกจับกุมดังกล่าว”

เงาค่าหลอนแฉ่นคีนสมบัติเก่า (ไทยรัฐ 08 มี.ค. 2551 หน้า 1, 19)

“นายประยูรให้การอ้างว่า มีอาชีพขับรถตระเวนรับซื้อของเก่าตามหมู่บ้าน วันเกิดเหตุขณะขับรถผ่านบ้านหลังดังกล่าว มีชายคนหนึ่งอายุราว 30 ปี บอกจะขายของเก่าในบ้าน โดยชายคนดังกล่าวมีกุญแจไขประตูเข้าไป ทำให้ตนหลงเชื่อว่าจะเป็ญญาติเจ้าของบ้าน

นับตั้งแต่วันที่นำของเก่าเหล่านั้นเข้าบ้าน ตกกลางคืนจะมีคนรูปร่างสูงใหญ่เป็นเงาค่าทะมึน มาเ็นอยู่ข้างเตียงนอน และพูดทวงของคืน เป็น เช่นนี้ตั้งแต่คืนแรกที่นำของเก่าเข้าบ้าน จนไม่เป็นอันหลับอันนอน ถ้าหลับตาก็จะมีอาการคล้ายผีอำ จนไม่สามารถข่มตาหลับลงได้ ทำให้เกิดความเครียดไม่เป็นอันกินอันนอน เนื่องจากหวาดกลัวมาก ต่อมาจึงทยอยนำของไปคืนที่บ้าน เหลือเพียงของเล็กๆน้อยๆไม่กี่ชิ้น”

เมื่อพิจารณาในด้านการให้ความสำคัญในการนำเสนอ พบว่า ประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรมถูกนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวรองและข่าวหน้าในมากที่สุดเท่ากันอย่างละ 10 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.0 ตามมาด้วยพาดหัวข่าวธรรมดา จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.8 พาดหัวข่าวหน้า จำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 7.4 โดยที่มีการนำเสนอข่าวย่อยหน้าในหรือข่าวแทรกน้อยที่สุดเพียง 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.7 ดังตาราง 30

ตาราง 30: แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์					รวม
	พาดหัว ข่าวหน้า	พาดหัว ข่าวรอง	พาดหัว ธรรมดา	ข่าว หน้าใน	ข่าวย่อย หน้าใน	
จำนวน	2	10	4	10	1	27
(ร้อยละ)	(7.4)	(37.0)	(14.8)	(37.0)	(3.7)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมเป็นไปในลักษณะเทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำมาก

ที่สุดจำนวน 12 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 44.4 ตามมาด้วยลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบที่คนเป็นผู้กระทำ จำนวน 8 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.6 และลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบที่มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายน้อยที่สุดเพียง 7 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.9 ดังตาราง 31 โดยมีข้อสังเกตว่าในกรณีที่เทพยดาและผีเป็นฝ่ายกระทำมักจะเป็นการแก้แค้น หรือทวงความยุติธรรมจากการถูกฆาตกรรม หรือถูกลักทรัพย์ ส่วนกรณีที่คนเป็นฝ่ายกระทำมักจะเป็นการทำพิธีสะกดวิญญาณตามความเชื่อของฆาตกร ส่วนกรณีที่มิปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายมักเป็นการทำพิธีขอขมาของฆาตกรหลังจากโดนเทพยดาและผีตามหลอกหลอน

ตาราง 31: แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผี			รวม
	คนเป็นฝ่ายกระทำ	เทพยดาและผีเป็นฝ่ายกระทำ	มิปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย	
จำนวน	8	12	7	27
(ร้อยละ)	(29.6)	(44.4)	(25.9)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในทางสนับสนุนมากที่สุดถึง 21 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.8 ตามมาด้วยแนวโน้มที่เป็นกลางและต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีเท่ากันอย่างละ 3 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.1 ดังตาราง 32

ตาราง 32: แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ			รวม
	สนับสนุน	เป็นกลาง	ต่อต้าน	
จำนวน	21	3	3	27
(ร้อยละ)	(77.8)	(11.1)	(11.1)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมีทิศทางใช้ภาษาในทางลบมากที่สุดถึง 18 ชาว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ

66.7 ตามมาด้วยการใช้ภาษาที่เป็นกลาง จำนวน 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.6 โดยมีการใช้ภาษาทางบวกเพียง 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.7 ดังตาราง 33

ตาราง 33: แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์			รวม
	ภาษาทางบวก	ภาษาเป็นกลาง	ภาษาทางลบ	
จำนวน	1	8	18	27
(ร้อยละ)	(3.7)	(29.6)	(66.7)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์พบว่า ผลกระทบของเทพดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม มีผลกระทบทางลบต่อมนุษย์มากที่สุด จำนวน 15 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55.6 ตามมาด้วยผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 33.3 โดยมีผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์ มีเพียงอย่างเดียว 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.1 ดังตาราง 34

ตาราง 34: แสดงผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์ในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	ผลกระทบของเทพดาและผีต่อมนุษย์			รวม
	ผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์	ผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์	ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์	
จำนวน	3	9	15	27
(ร้อยละ)	(11.1)	(33.3)	(55.6)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านเพศของเทพดาและผี พบว่า เพศของเทพดาและเทพดาและผีที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมีเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 14 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.9 ตามมาด้วย เพศชาย จำนวน 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.9 ไม่ระบุเพศ จำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.5 เพศที่สาม จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.7 โดยที่ไม่มีเทพดาและผีที่ออกมาพร้อมกันทั้งสองเพศเลย (ในกรณีที่มีเทพดาและผีในข่าวมากกว่า 1 คน) ดังตาราง 35

ตาราง 35: แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว					รวม
	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	เพศที่สาม	ทั้งสองเพศ	
จำนวน	5	7	14	1	0	27
(ร้อยละ)	(18.5)	(25.9)	(51.9)	(3.7)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านที่มาของเทพยดาและผี พบว่า ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมีเทพยดาและผีที่มาจากการฆาตกรรมมากที่สุดถึง 21 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 77.8 ตามมาด้วยการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผี จำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.2 โดยไม่มีเทพยดาและผีที่มาจากการเสียชีวิตจากโรค อุตวินิบาตกรรม ภัยพิบัติ อุบัติเหตุ หรือมีอยู่แต่เดิมเลย ดังตาราง 36

ตาราง 36: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม

อาชญากรรม	ที่มาของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว							รวม
	ไม่ระบุ	มีอยู่แต่เดิม	เสียชีวิตจากโรค	อุตวินิบาตกรรม	การฆาตกรรม	ภัยพิบัติ	อุบัติเหตุ	
จำนวน	6	0	0	0	21	0	0	27
(ร้อยละ)	(22.2)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(77.8)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี พบว่าลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมมีการปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึกมากที่สุด จำนวน 11 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.4 ตามมาด้วยการไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวจำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.3 ปรากฏตัวในลักษณะเสียง จำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16.1 การแสดงอิทธิฤทธิ์จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.9 ปรากฏตัวในลักษณะรูป จำนวน 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9.7 ปรากฏตัวในลักษณะกลิ่นและสัมผัสน้อยที่สุดเท่ากัน จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.2 ดังตาราง 37

ตาราง 37: แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นอาชญากรรม

ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นอาชญากรรม	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	6	(19.3)
รูป	3	(9.7)
กลิ่น	1	(3.2)
เสียง	5	(16.1)
สัมผัส	1	(3.2)
ความรู้สึกรู้สึก	11	(35.4)
แสดงอิทธิฤทธิ์	4	(12.9)
รวม	31	(100.0)

4) อุบัติเหตุ

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุ หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดและไม่ได้ตั้งใจ ซึ่งนำมาสู่เกิดการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตของมนุษย์ เช่น

โค้งมรณะชนทุกปี เข็ียน-ทัวร์ 21 ศพ (ข่าวสด 12 ต.ค. 2551 หน้า 1, 11)

“สรุปยอดตายทัวร์กว่า 21 ศพ น.ศ. วิทยาลัยเกษตรขอนแก่น บาดเจ็บอีก 27 คน ซึ่งผลสืบสาเหตุเกิดจากเบรคแตกช่วงลงเขาความเร็วของรถทำให้พุ่งเลยข้ามตก กระแทกภูเขอย่างจัง ระบุทางโค้งลงเขาหน้าศาลโตน นาดี เกิดอุบัติเหตุสยองประจำ เฉลี่ยปีละ 20 ศพ บาดเจ็บ 110 ราย

...นายถวิล ประจิตร์ อดีตหน่วยกู้ภัยสัจจะพุทธธรรมแห่งประเทศไทย (กบินทร์บุรี) กล่าวว่า บริเวณศาลโตนช่วงขึ้นลงเขา จะมีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทุกปี และมักรำลึกกันว่าเข็ียน นอกจากนี้ มักมีแก๊งมิจฉาชีพคอยโอกาสถูดออะไหล่รถที่ประสบอุบัติเหตุ หรืออุปกรณ์ต่างๆ หรือรื้อหาทรัพย์สินผู้เสียชีวิต ในลักษณะหวังดีช่วยเหลือ เมื่อได้ของที่ต้องการแล้วจะ อาศัยความชำนาญเส้นทาง ข้ามไปอีกฟากของเขา”

4โจฬิสูงเนินวิญญาณบ้านร้างเห็นภาพหญิงซึ่งรถหนึ่คว่ำดับ 1 (คมชัดลึก 12 มี.ค. 2552 หน้า 1, 7)

“หนุ่มลูกครึ่ง สวิสเซอร์แลนด์-ไทย พา 2 เพื่อนสาว 1 เพื่อนชาย บุกพิสูจนวิญญานเฮี้ยน บ้านผีสิง เกิดเห็นภาพลวงตาเป็นผู้หญิงอยู่ในบ้านร้าง ซึ่งเก่งเหนือกระเจิง

...ปรากฏว่าเมื่อไปพิสูจน์ ได้เห็นผู้หญิงเดินอยู่รอบบ้าน จึงเกิดอาการกลัว ตกใจ บอกเพื่อนๆ ว่าเห็นผู้หญิง จึงได้ขับรถหนีออกมาอย่างรวดเร็ว พอมาถึงที่เกิดเหตุเห็นว่ามีรถขยะอยู่ชอยหน้า เกรงว่าจะออกมาจึงได้หักพวงมาลัยหลบ แต่ปรากฏว่าการหักพวงมาลัยหลบมีความรู้สึกพวงมาลัยเหมือนถูกกระชากจนเสียหลักฟาดกับเกาะกลางถนน ต้นลั่นทม เพื่อนสาวกระเด็นตกลงมากระแทกกับถนนเสียชีวิต”

เมื่อพิจารณาในด้านการให้ความสำคัญ พบว่า แม้ข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุจะเป็นประเด็นที่มีปริมาณในการนำเสนอไม่มากนัก ดังที่กล่าวแล้วข้างต้น (ตาราง 1) แต่ประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุนี้มักได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ไทยค่อนข้างมาก โดยถูกนำเสนอเป็นพาดหัวข่าว นำและพาดหัวข่าวรองมากที่สุดเท่ากันอย่างละ 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.0 ตามมาด้วยพาดหัวข่าวธรรมดา จำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.0 โดยมีข่าวหน้าในและข่าวย่อหน้าในหรือข่าวแทรกน้อยที่สุดเท่ากันเพียงอย่างละ 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 ดังตาราง 38

ตาราง 38: แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์					รวม
	พาดหัว ข่าวนำ	พาดหัว ข่าวรอง	พาดหัว ธรรมดา	ข่าว หน้าใน	ข่าวย่อ หน้าใน	
จำนวน	3	3	2	1	1	10
(ร้อยละ)	(30.0)	(30.0)	(20.0)	(10.0)	(10.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุเป็นไปในลักษณะที่เทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำมากที่สุด จำนวน 8 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 80.0 ตามมาด้วย ลักษณะการปฏิสัมพันธ์แบบคนเป็นผู้กระทำจำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.0 โดยไม่มีลักษณะการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายเลย มีข้อสังเกตว่าการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีในประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผีนี้ มักเป็นไปในรูปแบบของการที่เทพดาและผีทำให้เกิดอุบัติเหตุ นอกจากนั้นจะเป็นการที่คนออกมาปฏิเสธว่าไม่เกี่ยวกับเทพดาและผี ดังตาราง 39

ตาราง 39: แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี			รวม
	คนเป็นฝ่ายกระทำ	เทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำ	มีปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย	
จำนวน	2	8	0	10
(ร้อยละ)	(20.0)	(80.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุในทางสนับสนุนมากที่สุด จำนวน 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 70.0 ตามมาด้วย แนวโน้มในการนำเสนอที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผีจำนวน 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.0 โดยไม่มีแนวโน้มในการนำเสนอที่เป็นกลางเลย ดังตาราง 40

ตาราง 40: แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ			รวม
	สนับสนุน	เป็นกลาง	ต่อต้าน	
จำนวน	7	0	3	10
(ร้อยละ)	(70.0)	(0.0)	(30.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีมีทิศทางใช้ภาษาทางลบมากที่สุดจำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.0 ตามมาด้วยการใช้ภาษาในทางบวก จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 โดยที่ไม่มีการใช้ภาษาที่เป็นกลางเลย ดังตาราง 41

ตาราง 41: แสดงทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์			รวม
	ภาษาทางบวก	ภาษาเป็นกลาง	ภาษาทางลบ	
จำนวน	1	0	9	10
(ร้อยละ)	(10.0)	(0.0)	(90.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า ผลกระทบของเทพยดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผี มีผลกระทบทางลบมากที่สุดจำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 90.0 ตามมาด้วยผลกระทบทางบวกต่อ จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 โดยไม่มีผลกระทบที่เป็นกลางต่อมนุษย์เลย ดังตาราง 42 โดยมีข้อสังเกตว่าเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ สามารถจะทำร้ายคนแปลกหน้าที่ไม่เคยมีความสัมพันธ์กันมาก่อนได้

ตาราง 42: แสดงผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์ในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	ผลกระทบของเทพยดาและผีต่อมนุษย์			รวม
	ผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์	ผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์	ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์	
จำนวน	1	0	9	10
(ร้อยละ)	(10.0)	(0.0)	(90.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านเพศของเทพยดาและผี พบว่า เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผีมีเพศหญิงมากที่สุดจำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 60.0 ตามมาด้วยการไม่ระบุเพศ จำนวน 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.0 เพศชาย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 10.0 โดยไม่มีการปรากฏตัวพร้อมกันทั้งสองเพศ (ในกรณีที่มีเทพยดาและผีในข่าวมากกว่า 1 คน) และเทพยดาและผีที่เป็นเพศที่สามเลย ดังตาราง 43

ตาราง 43: แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว					รวม
	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	เพศที่สาม	ทั้งสองเพศ	
จำนวน	3	1	6	0	0	10
(ร้อยละ)	(30.0)	(10.0)	(60.0)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านที่มาของเทพยดาและผี พบว่า ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับอุบัติเหตุมีเทพยดาและผีที่มาจากกรรมาศและการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผีมากที่สุดเท่ากันอย่างละจำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50.0 โดยไม่มีเทพยดาและผีที่มาจากกรรมาศชีวิตจากโรคอ้วนวิบาตกรรม ภัยพิบัติ อุบัติเหตุ หรือมีอยู่แต่เดิมเลย ดังตาราง 44

ตาราง 44: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ	ที่มาของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว							รวม
	ไม่ระบุ	มีอยู่แต่เดิม	เสียชีวิตจากโรค	อัศวินบาต-กรรม	การฆาตกรรม	ภัยพิบัติ	อุบัติเหตุ	
จำนวน	5	0	0	0	5	0	0	10
(ร้อยละ)	(50.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(50.0)	(0.0)	(0.0)	100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี พบว่าในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพยดาและผีมีการปรากฏตัวในลักษณะรูปมากที่สุด จำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40.0 ตามมาด้วยการแสดงอิทธิฤทธิ์ จำนวน 4 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.7 การปรากฏตัวในลักษณะความรู้สึก จำนวน 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20.0 การปรากฏตัวในลักษณะสัมผัส จำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 13.3 โดยไม่มีการปรากฏตัวในลักษณะกลิ่นเสียง หรือไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีเลย ดังตาราง 45

ตาราง 45: แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	0	(0.0)
รูป	6	(40.0)
กลิ่น	0	(0.0)
เสียง	0	(0.0)
สัมผัส	2	(13.3)
ความรู้สึก	3	(20.0)
แสดงอิทธิฤทธิ์	4	(26.7)
รวม	15	(100.0)

5) การควบคุมเทพยดาและผี

ประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเทพยดาและผี หมายถึงข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการโต้ตอบในลักษณะที่เป็นปฏิปักษ์กับเทพยดาและผี โดยที่ไม่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องทับซ้อนกับประเด็นอื่นๆ เช่น

ผวาผีคร่าชีวิตทำหุนฟางวางหน้าบ้าน (เดลินิวส์ 03 ก.พ. 2551 หน้า 2)

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่าขณะนี้ชาวบ้านหลายชุมชนในตัวเมือง จ.กาฬสินธุ์ กำลังขวัญหนีดีฝ่อ และหวาดผวากันทั่วหน้า ภายหลังจากมีคำร่ำลือว่า “ผีแม่มา้ย” จำนวนกว่า 30 ตน วนเวียน อาละวาดเอาชีวิตหุนน้อยหุนใหญ่ ตายไปแล้วหลายสิบราย โดยเฉพาะผู้ชายที่เกิดในวันอังคาร และวันพุธจะ เป็นที่หมายปองของผีแม่มา้ยเป็นพิเศษกว่าผู้ชายวันอื่น ทำให้ชาวบ้านต้องพากัน แก้เคล็ดด้วยการทำหุนฟางเป็นรูปผู้ชายสวมใส่เสื้อผ้า สีแดงมาวางไว้หน้าบ้านและเขียน ตัวหนังสือขนาดใหญ่ระบุข้อความว่า “บ้านนี้ไม่มีคนเกิดวันอังคารและวันพุธ”

ผู้สื่อข่าวเดินทางไปยังเหตุการณ์ตามหมู่บ้านหลายแห่งได้พบเห็นหุนฟางวางหน้าบ้าน เกือบทุกหมู่บ้านและทุกชุมชน ที่เห็นมากที่สุดคือ บ้านโนนสะอาด บ้านนาจารย์ถรณ์ บ้านโจด ต.นา จารย์ถรณ์ อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ เกือบทุกหลังคาเรือนมีหุนฟางแต่งกายคล้ายมนุษย์ผู้ชายวางเกลื่อน ไปหมด บ้านบางหลังนำเสื้อและกางเกงมาสวมใส่หุนฟางหรือใช้ผ้าสีแดงเด่นสะดุดตาตาม พันตาม ลำตัวอีกด้วย สร้างความฮือฮาให้นักท่องเที่ยวและผู้คนต่างถิ่นที่สัญจรผ่านไปมาเป็นอย่างมาก”

ผวาผีคร่าชีวิตทำหุนฟางวางหน้าบ้าน (เดลินิวส์ 03 ก.พ. 2551 หน้า 1, 12, 14)

“ผู้สื่อข่าวรายงานว่า ระหว่างที่เจ้าหน้าที่บางส่วนกำลังทำความเข้าใจเมื่อ เจ้าหน้าที่ที่ตรวจสอบความเรียบร้อยบริเวณองค์ทำวมหาพรหม ซึ่งประดิษฐานอยู่บนหลังคาตึก ไทยคู่ฟ้า แจ้งมาว่าพบที่ดวงตาทำวมหาพรหมซึ่งมีอยู่ทั้ง 4 หน้าถูกควักออกไปเหลือแต่รูโบ้ เจ้าหน้าที่และสื่อมวลชนขึ้นไปตรวจสอบพบว่าบริเวณดวงตาขององค์ทำวมหาพรหม ทั้ง 4 หน้ามี วัสดุคล้ายสีผึ้งและทองคำเปลวโปะปิดดวงตาไว้ ก่อนหน้านี้ช่วงที่พันธมิตรเข้ามาชุมนุมได้นำผ้าดำ มาคลุมองค์ทำวมหาพรหม จนเป็นที่ฮือฮามาแล้ว

...เจ้าหน้าที่ทำเนียบกล่าวว่า เชื่อว่าพันธมิตรได้ทำพิธีควักดวงตาทำวมหาพรหมออกไป จึงจะเชิญหัวหน้าพราหมณ์มาทำพิธีเบิกพระเนตรใหม่อีกครั้ง เพื่อแก้เคล็ด”

เมื่อพิจารณาในด้านการให้ความสำคัญ พบว่า ชาวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเทพยดาและ ผีถูกนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวรอง ข่าวหน้าใน และข่าวย่อยหน้าในหรือข่าวแทรกมากที่สุดเท่ากัน อย่างละ 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.6 ตามมาด้วยพาดหัวข่าวหน้า จำนวน 1 ข่าว คิดเป็น สัดส่วนร้อยละ 14.3 โดยที่ไม่มีการนำเสนอเป็นพาดหัวข่าวธรรมดาเลย ดังตาราง 46

ตาราง 46: แสดงการให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์ใน
ประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมทยาและผี

การควบคุม ทยาและผี	การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์					รวม
	พาดหัว ข่าวหน้า	พาดหัว ข่าวรอง	พาดหัว ธรรมดา	ข่าว หน้าใน	ข่าวย่อย หน้าใน	
จำนวน	1	2	0	2	2	7
(ร้อยละ)	(14.3)	(28.6)	(0.0)	(28.6)	(28.6)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทยาและผี พบว่า ในประเด็นการควบคุมทยาและผีเป็นไปในลักษณะแบบคนเป็นผู้กระทำมากที่สุดจำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.7 ตามมาด้วยลักษณะการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่ายจำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.3 โดยไม่มีการปฏิสัมพันธ์ลักษณะที่ทยาและผีเป็นฝ่ายกระทำเลย ดังตาราง 47

ตาราง 47: แสดงลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทยาและผีใน
ประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมทยาและผี

การควบคุม ทยาและผี	ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับทยาและผี			รวม
	คนเป็น ฝ่ายกระทำ	ทยาและผี เป็นฝ่ายกระทำ	มีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งสองฝ่าย	
จำนวน	6	0	1	7
(ร้อยละ)	(85.7)	(0.0)	(14.3)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทย พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มในการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมทยาและผีในทางสนับสนุนมากที่สุดทั้งหมดจำนวน 7 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 100.0 โดยไม่มีแนวโน้มในการนำเสนอที่ต่อต้านความเชื่อเรื่องทยาและผี และแนวโน้มในการนำเสนอที่เป็นกลางเลย ดังตาราง 48

ตาราง 48: แสดงลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเพศดาและผี

การควบคุมเพศดา และผี	ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอ			รวม
	สนับสนุน	เป็นกลาง	ต่อต้าน	
จำนวน	7	0	0	10
(ร้อยละ)	(100.0)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์ พบว่า ในประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเพศดาและผีมีทิศทางใช้ภาษาทางลบมากที่สุดจำนวน 6 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.7 ตามมาด้วยการใช้ภาษาในทางบวก จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.3 โดยที่ไม่มีการใช้ภาษาที่เป็นกลางเลย ดังตาราง 49

ตาราง 49: แสดงทิศทางของการใช้ภาษาในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเพศดาและผี

การควบคุม เพศดาและผี	ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์			รวม
	ภาษาทางบวก	ภาษาเป็นกลาง	ภาษาทางลบ	
จำนวน	1	0	6	7
(ร้อยละ)	(14.3)	(0.0)	(85.7)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านผลกระทบของเพศดาและผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์ พบว่า ผลกระทบของเพศดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเพศดาและผี ผลกระทบที่เป็นกลางต่อมนุษย์มากที่สุดจำนวน 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.9 ตามมาด้วยผลกระทบทางบวกและผลกระทบทางลบน้อยที่สุดเท่ากัน อย่างละ 2 ข่าว ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.6 ดังตาราง 50

ตาราง 50: แสดงผลกระทบของเพศดาและผีต่อมนุษย์ใน
ประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเพศดาและผี

การควบคุม เพศดาและผี	ผลกระทบของเพศดาและผีต่อมนุษย์			รวม
	ผลกระทบทาง บวกต่อมนุษย์	ผลกระทบเป็น กลางต่อมนุษย์	ผลกระทบทาง ลบต่อมนุษย์	
จำนวน	2	3	2	7
(ร้อยละ)	(28.6)	(42.9)	(28.6)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านเพศของเทพยดาและผี พบว่า เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเทพยดาและผีมีการไม่ระบุเพศมากที่สุด จำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 71.4 ตามมาด้วยเพศชายและเพศหญิงเท่ากันอย่างละ 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14. โดยไม่มีการปรากฏพร้อมกันทั้งสองเพศ (ในกรณีที่มีเทพยดาและผีในข่าวมากกว่า 1 คน) และเพศที่สามเลย ซึ่งการมีการไม่ระบุเพศมากที่สุด ดังตาราง 51

ตาราง 51: แสดงเพศของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี

การควบคุม เทพยดาและผี	เพศของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว					รวม
	ไม่ระบุ	ชาย	หญิง	เพศที่สาม	ทั้งสองเพศ	
จำนวน	5	1	1	0	0	7
(ร้อยละ)	(71.4)	(14.3)	(14.3)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านที่มาของเทพยดาและผี พบว่า ในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเทพยดาและผี มีการไม่ระบุที่มาของเทพยดาและผีมากที่สุด จำนวน 6 ข่าว ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.7 ตามมาด้วยเทพยดาและผีที่มีอยู่แต่เดิม จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.3 โดยไม่มีเทพยดาและผีที่มาจากกรณาการฆาตกรรม การเสียชีวิตจากโรค อัจฉริยวิบัติกรรม ภัยพิบัติ หรืออุบัติเหตุเลย ดังตาราง 52

ตาราง 52: แสดงที่มาของเทพยดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี

การควบคุม เทพยดาและผี	ที่มาของเทพยดาและเทพยดาและผีที่ปรากฏในข่าว							รวม
	ไม่ระบุ	มีอยู่แต่เดิม	เสียชีวิตจากโรค	อัจฉริยวิบัติกรรม	การฆาตกรรม	ภัยพิบัติ	อุบัติเหตุ	
จำนวน	6	1	0	0	0	0	0	7
(ร้อยละ)	(85.7)	(14.3)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(0.0)	(100.0)

เมื่อพิจารณาในด้านลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี พบว่าลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีในข่าวที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเทพยดาและผี มีการไม่ระบุลักษณะการปรากฏตัวมากที่สุด จำนวน 5 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 62.5 ตามมาด้วยการปรากฏตัวในลักษณะการแสดงอิทธิฤทธิ์ จำนวน 2 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 25.0 ปรากฏตัวในลักษณะรูป

จำนวน 1 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 12.5 โดยไม่มีการปรากฏตัวในลักษณะกลิ่น เสียง การสัมผัส และความรู้สึก ดังตาราง 53

ตาราง 53: แสดงลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผีใน
ประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพยดาและผี

ลักษณะการปรากฏตัวของเทพยดาและผี ในประเด็นการควบคุมเทพยดาและผี	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ระบุ	5	(62.5)
รูป	1	(12.5)
กลิ่น	0	(0.0)
เสียง	0	(0.0)
สัมผัส	0	(0.0)
ความรู้สึก	0	(0.0)
แสดงอิทธิฤทธิ์	2	(25.0)
รวม	8	(100.0)

4. ปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยได้ 2 ส่วน ดังนี้

1) สรุปองค์ประกอบด้านคุณค่าข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีจากการวิเคราะห์เนื้อหา

พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยใช้ องค์ประกอบด้านความทันต่อเวลามากที่สุด โดยพบในทุกข่าวในการวิจัยชิ้นนี้ จำนวน 342 ข่าว ซึ่งเป็นเพราะในงานวิจัยชิ้นนี้กำหนดว่าข่าวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีคุณสมบัติด้านความทันต่อเวลา คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.9 ตามมาด้วยองค์ประกอบด้านความมีชื่อเสียง จำนวน 171 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.4 องค์ประกอบด้านความแปลกประหลาดผิดธรรมดา จำนวน 165 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 18.7 องค์ประกอบด้านความใกล้ชิด จำนวน 57 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.8 องค์ประกอบด้านความขัดแย้ง จำนวน 49 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5.6 องค์ประกอบด้านปฏิกุณสนใจ จำนวน 39 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.4 องค์ประกอบด้านความมีเงื่อนงำ จำนวน 23 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.6 องค์ประกอบเรื่อง

เพศ จำนวน 22 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.5 องค์ประกอบด้านภัยพิบัติและความก้าวหน้า จำนวน 9 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1 โดยมีการใช้องค์ประกอบด้านผลกระทบน้อยที่สุดเพียง 3 ข่าว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.3 ดังตาราง 54

ตาราง 54: แสดงองค์ประกอบด้านคุณค่าข่าวในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพายุไต้ฝุ่นและผี

องค์ประกอบด้านคุณค่าข่าว	จำนวน	(ร้อยละ)
ความมีชื่อเสียง	171	(19.4)
ความใกล้ชิด	57	(6.8)
ความทันต่อเวลา	342	(38.9)
ปฏิกิริยาสนใจ	39	(4.4)
ความขัดแย้ง	49	(5.6)
ผลกระทบ	3	(0.3)
ความมีเงื่อนงำ	23	(2.6)
ภัยพิบัติและความก้าวหน้า	9	(1.0)
องค์ประกอบเรื่องเพศ	22	(2.5)
ความแปลกประหลาดผิดธรรมดา	165	(18.7)
รวม	880	(100.0)

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความมีชื่อเสียง หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับคน สัตว์ สิ่งของ หรือสถานที่ที่มีชื่อเสียง มีความสำคัญ หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น

วิญญานแจ๊คสันโพลเนเวอร์แลนด์ (เดลินิวส์ 7 ก.ค. 2551 หน้า 1, 13)

“...วิญญานของไมเคิล แจ๊คสัน ออกปรากฏร่างให้เห็น ณ คฤหาสน์เนเวอร์แลนด์ บ้านพักส่วนตัวที่เขารักมากที่สุด โดยภาพดังกล่าวถูกนำออกอากาศทางรายการโทรทัศน์ ทอล์กโชว์ชื่อดังของสหรัฐ ในรายการ แลร์รี่ คิง ไลฟ์ ทางสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น โดยมีเพื่อนสนิทของไมเคิลชื่อ นายมิโก แบรนโด เป็นผู้นำชมและบรรยายถึงรายละเอียดของคฤหาสน์แห่งนี้ ซึ่งช่วงขณะหนึ่งนั้น กล้องโทรทัศน์ได้ถ่ายเป็นมุมกว้างเห็นบริเวณสุดระเบียงทางเดิน เห็นภาพเคลื่อนไหวคล้ายร่างคน ทั้งผู้นำชมซึ่งเป็นลูกชายของดาราดัง มาร์ลอน แบรนโด และ ช่างกล้อง ไม่ได้สังเกตว่าความผิดปกติอะไร แต่หลังจากนำภาพมาโพสต์ในเว็บไซต์ ยูทูปนั้น ก็มีแฟนเพลงแห่กันเข้ามาดูกันอย่าง

มากมายเกี่ยวกับเงาเล็บดังกล่าว พร้อมกับแสดงความเห็นแตกต่างกันไป เช่น อาจเป็นวิญญาณของไมเคิลก็เป็นได้ หรือแค่เงาของทีมงานถ่ายทำรายการ...”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความใกล้ชิด หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวใกล้ตัว หรืออยู่ในชีวิตประจำวันของผู้รับสารส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเรื่องห่วย งานศพ อุบัติเหตุ ภาพถ่ายจากโทรศัพท์มือถือ ฯลฯ เช่น

แห่เช่นไหว้แก่นเจ้าแม่ตะเคียนให้ห่วย11ตรงตัว (ไทยรัฐ 02 ต.ค. 2551 หน้า 1, 19)

“เมื่อเวลา 16.00 น. วันที่ 1 ต.ค. ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งจากชาวบ้านว่าที่วัดสว่างอารมณ์ (แคแกลง) ต.ขุนแก้ว อ.นครชัยศรี จ.นครปฐม มีชาวบ้านถูกห่วยกันเกือบทั้งตำบล ต่างนำเครื่องเช่นไหว้ไปแก้บนกันอย่างคึกคัก จึงเดินทางไปตรวจสอบพบว่าชาวบ้านกว่า 100 คน กำลังรุมล้อมอยู่ที่เรือกระแชงโบราณทำด้วยไม้ตะเคียนทอง ที่วางอยู่ใต้ต้นโพธิ์หน้ากุฏิพระครูยุติธรรมมานุยุต หรือ “อาจารย์แป๊ะ” เจ้าอาวาสวัด โดยบางรายนำเอาเครื่องเช่นไหว้มากกราบไหว้ บางรายนำประทัดมาจุดเสียงดังสนั่นหวั่นไหว บางรายนำผ้าแพรสีมาผูกที่หัวเรือ ทำให้บริเวณวัดคึกคักราวกับมีงานเทศกาลประจำปี”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความทันต่อเวลา หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เพิ่งจะเกิดขึ้น หรือเพิ่งมีการค้นพบ เช่น

เงาดำหลอนแฉนคืนสมบัติเก่า (ไทยรัฐ 08 มี.ค. 2551 หน้า 1, 19)

“เมื่อเวลา 13.00 น. วันที่ 7 มี.ค. ขณะที่ พ.ต.ท.สุวิทย์ ปัญญา สารวัตรเวร สภ.เมืองเชียงใหม่ ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในห้องสอบสวน ได้มีนายประยูร พรหมเผ่า อายุ 51 ปี อยู่บ้านเลขที่ 62/8 สนามกีฬา ซอย 4 ก ต.ศรีภูมิ อ.เมืองเชียงใหม่ เดินหน้าตาตื่นเข้ามาหา ในมือหอบลังกระดาษขนาดใหญ่ ภายในลังมีแจกันเซรามิกเก่า 2 อัน หม้อหุงข้าวไฟฟ้า 1 อัน แจกันทองเหลือง 1 อัน และศาสตราวุธจำลอง 1 ชุด มามอบให้กับตำรวจ

พร้อมกันนี้ นายประยูรยังเขียนบันทึกด้วยลายมือลงในกระดาษ เอ 4 มีใจความว่า “ข้าพเจ้า นายประยูร พรหมเผ่า มีที่อยู่ตามข้างต้น ได้เอาของมาคืนให้กับแม่พรรณพิมพ์ คชศิริคุณไว้เหมือนเดิม หลังจากที่ได้นำไปไว้ที่บ้านพักของตนเอง วิญญาณเจ้าของยังวนเวียนอยู่กับของรักของหวง ทำให้ข้าพเจ้าเป็นทุกข์ทรมานด้านจิตใจอยู่ไม่เป็นสุขเลย ขอดวงวิญญาณแม่พรรณพิมพ์จงรับรู้ไว้ด้วยว่า ข้าพเจ้าเอาสิ่งของมาคืนไว้ที่บ้านหลังนี้แล้ว จงอย่ามีเวร มีกรรม แก่กันอีกเลย”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านปฏิกิริยาสนใจ หมายถึง ข่าวที่ทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ร่วม นับตั้งแต่อารมณ์โศกเศร้า เห็นอกเห็นใจ ไปจนถึงอารมณ์ยินดีปรีดา รักเกลียด โกรธ กลัว อิจฉา ริษยา ขบขัน ฯลฯ เช่น

ลากคอบมือฆ่าเจ้าอาวาส หนุมบาร์เกย์ ชิงเงิน 2 หมื่น (ไทยรัฐ 28 ส.ค. 2551 หน้า 1, 19)

“เหตุการณ์สะเทือนขวัญคนร้ายบุกเข้าไปในกุฏิเจ้าอาวาสวัดเป็ริงราษฎร์ บำรุง ต.เป็ริง อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ ใช้แม่แรงเหล็กยกรถยนต์กระหน่ำตีพระครูพิศาลสมุทรคุณ หรือหลวงพ่อกี้ อายุ 64 ปี เจ้าอาวาสและเป็นเจ้าคณะตำบลคลองด่านจนหูขาด คางแตกกะโหลกยุบ มรณภาพคาที่ ชิงเงินไป

...หนุมบาร์เกย์ใจโหดให้การต่อไปว่า หลังก่อเหตุนอนไม่หลับ เพราะทุกวันจะฝันเห็นหลวงพ่อกี้มาหา สวมจีวรตัวโชกเลือดแหวตาแดงกำขี้นิ้วใส่พร้อมพูดว่ามึงทำกับกูแบบนี้ มึงไม่รอดแน่ ทำให้ไม่กล้านอนคนเดียว และทุกครั้งไปทำงานที่บาร์จะ ได้ยินเสียงคล้ายหลวงพ่อกี้คอยพูดกระซิบใส่หูตลอดเวลาว่ามึงโดนจับแน่ ตนขอรับกรรมที่ก่อขึ้น สาเหตุที่ทำลงไปเพราะไม่มีเงินจ่ายค่าห้อง”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความขัดแย้ง หมายถึง ข่าวที่แสดงถึงความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทั้งความขัดแย้งทางร่างกายและจิตใจหรือความคิด เช่น

วิญญาณเมียอาฆาต ตามหลอกหลอนผัว (เดลินิวส์ 31 พ.ค. 2552 หน้า 1, 9)

“วิญญาณเมียถูกฆ่าถ่วงน้ำแค้น ตามหลอกหลอนผัวมือฆ่านาน 8 เดือน อดีตผู้รับเหมาจิตตกถึงปล่อยโฮ ยอมมอบตัว เขียน จม.สารภาพปลิ้นปล้อน ก่อเหตุบีบคอฆ่าเมียสาวบนเกาะพะงัน เหตุทะเลาะกันเรื่องรถ ก่อนจับถ่วงน้ำอำพรางคดี

เมื่อเวลาผ่านไป ตนเองไม่สามารถอาศัยอยู่ที่บ้านที่ อ.เกาะพะงันได้ เพราะวิญญาณของภรรยาตามหลอกหลอนอยู่ทุกคืน ตนจึงตัดสินใจหนีออกจาก อ.เกาะพะงัน ด้วยการขั้บรถยนต์ตระเวนไปยังสถานที่ที่เคยไปเที่ยวกับภรรยา และไปรับจ้างเป็นคนงานก่อสร้าง แต่กลับถูกวิญญาณของนางดาริกาตามหลอกหลอน ทำให้รู้สึกคับแค้นใจ และอึดอัดใจ จึงตัดสินใจยอมรับสารภาพ”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านผลกระทบ หมายถึง ข่าวที่แสดงถึงความขัดแย้งในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ทั้งความขัดแย้งทางร่างกายและจิตใจหรือความคิด เช่น

ได้หวั่นยังขาดวิญญาณสีนามิแรงพินให้กลับมาเที่ยวภูเก็ต (ไทยรัฐ 29 ต.ค. 2551 หน้า

9)

“นางสาวกิตติกา ลิขิตวศินกุล ผู้อำนวยการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานไทเป เปิดเผยว่า จากการศึกษาจำนวนนักท่องเที่ยวได้หวั่นเมื่อปีที่ผ่านมา พบว่าคนกลุ่ม

นี้เดินทางไปท่องเที่ยวเมืองไทย 427,033 คน ลดลงถึง 6.69) เมื่อเทียบกับปีหน้า ซึ่งอาจจะส่งผลมาจากภาวะเศรษฐกิจโลกที่ถดถอยและเสถียรภาพทางการเมืองที่ไม่มั่นคง ตลาดজনความเชื่อในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนฝั่งทะเลภาคใต้หลังภัยสึนามิ เพราะนักท่องเที่ยวได้วันยังคงล้วยอยู่กับเรื่องผีและวิญญาณ และหันไปเที่ยวเกาะบาห์ลีแทน”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความมีเงื่อนงำ หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่ยังไม่ยุติ เพราะมีเบื้องหลังที่ซับซ้อน หรือมีความจริงที่ยังไม่ถูกเปิดเผยอย่างแจ่มชัด เช่น

เขมรหึงโหดพันฝั่งศพสะกดวิญญาณ (เดลินิวส์ 30 ต.ค. 2551 หน้า 13)

“... เจ้าหน้าที่รับชุดเพื่อตรวจสอบ พบศพนายชวย ไทย อายุ 33 ปี ชาวกำพูชา สภาพน่าพะกัณหนึ่ง แขนทั้ง 2 ข้างถูกมัดตราลังอย่างดี มีบาดแผลถูกฟันที่หน้าผากจนสมองหายไปครึ่งหนึ่ง หัวไหล่ ตามลำตัวถูกฟันเป็นแผลฉกรรจ์ไม่ต่ำกว่า 20 แผล จากการสอบสวนได้ความว่า ก่อนเกิดเหตุผู้ตายลักลอบเข้าเมืองมาหานายมี อายุ 40 ปี เพื่อนชาวกำพูชา จากนั้นได้นั่งล้อมวงกินเหล้า โดยมีลูกน้องนายมีนั่งร่วมวงด้วย 4 คน อีกทั้งนางนา อายุ 29 ปี เมียนายมีก็ร่วมวงด้วย ขณะดื่มกินอยู่นั้น ผู้ตายกับนายมีเกิดมีปากเสียงทะเลาะกันขึ้น สาเหตุมาจากเรื่องผลประโยชน์ การลักลอบนำแรงงานเข้าประเทศไทยผิดกฎหมาย และเรื่องและผู้ตายแอบชอบพอเมียของนายมี หลังตกลงกันไม่ได้ นายมีได้ใช้มีดตัดอ้อยฟันผู้ตายจนล้มลง จากนั้นกลุ่มลูกน้องตามฟันซ้ำจนนายชวยเสียชีวิตดังกล่าว ทั้งนี้กลุ่มฆาตกรได้ทำพิธีสะกดวิญญาณไว้ด้วย ล่าสุดเจ้าหน้าที่ทราบว่ามีกลุ่มคนร้ายที่ก่อเหตุได้หลบหนีเข้ากบดานฝั่ง กำพูชาแล้ว ทั้งนี้จะได้ประสานเจ้าหน้าที่กำพูชา นำตัวทั้งหมดมาดำเนินคดีต่อไป”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านภัยพิบัติและความก้าวหน้า หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือภัยพิบัติอันนำมาซึ่งหายนะอย่างรุนแรง เช่น

วิญญาณพม่าร้องไหยหวน หลังไซโคลนนาร์กีสถล่ม (ไทยรัฐ 11 พ.ค. 2551 หน้า 1, 8, 9)

“ผู้ สื่อข่าวรายงานว่า คนพม่ากลัวผีหลอก หลังไซโคลนนาร์กีสคร่าชีวิตไปนับแสน คนพม่าที่รอดชีวิตจากไซโคลนนาร์กีสพัดถล่มเมื่อสุดสัปดาห์ที่แล้ว ไม่กล้ากลับไปหมู่บ้านของตัวเอง เพราะกลัวจะถูกวิญญาณผู้เสียชีวิตตามหลอกหลอน เนื่องจากชาวพม่าสังเวชชีวิตให้กับเหตุภัยพิบัติครั้งนี้มากเป็นแสนคน ล่าสุดมีเสียงร่ำลือว่าในเวลาค่าคืนจะได้ยินเสียงของวิญญาณผู้เสียชีวิต มาร้องขอความช่วยเหลือ ดังโยยหวนไปทั่วพื้นที่ประสบเหตุ...”

ข่าวที่มีองค์ประกอบเรื่องเพศ ข่าวที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ ทั้งเหตุการณ์ที่ดีและชั่ว เช่น

แท็กซีอีกแล้ว-ฆ่าสาวเฮี้ยนตามหลอนเสียงแว่วในรถ (ข่าวสด 07 พ.ย. 2552 หน้า 1, 11)

“จับ ตัวได้แล้วแท็กซีโหดฆ่าสาวกรมทางฯหมกพงหญ้า หลังถูกตำรวจล่าเกือบ 2 เดือน เต็มสารภาพรับผู้ตายจากหน้าหมู่บ้าน จะให้ไปส่งที่ ถ.พระราม 2 แต่เห็นผู้ตายหน้าตาดีพูดจาดี คิดว่ามีใจให้ หวังข่มขืน เลยขับรถออกนอกเส้นทาง ผู้ตายไม่ยอมเลยบีบคอจนสิ้นใจ ก่อนเอาศพ ไปทิ้งในพงหญ้า แต่หลังก่อเหตุเวรกรรมตามทัน เกิดภาพหลอน-เสียงแว่ว กินไม่ได้นอนไม่หลับ”

ข่าวที่มีองค์ประกอบด้านความแปลกประหลาดผิดธรรมดา หมายถึง ข่าวที่เกี่ยวข้องกับ เหตุการณ์ที่ผิดปกติไปจากชีวิตประจำวัน หรือไม่เคยพบเห็นมาก่อน เช่น

วิญญาณเฮี้ยนป่วนงานศพ (ไทยรัฐ 10 มิ.ย. 2551 หน้า 1, 12)

“...น.ส. สายชล นิยมจิตร ซึ่งตัวสั้นนั่งคนคล้ายกับคนถูกผีเข้าส่งเสียงร้องโหวกเหวกทำเอา ญาติและผู้คน ในงานพากันหวาดกลัวจนลุกชู เพราะเสียงนั้นฟังคล้ายกับเสียงและสำเนียงของ นางสายใจผู้ตาย ประกาศว่าห้ามเผาศพของตนอย่างเด็ดขาด ตราบใดที่ยังไม่ได้พบลูกชายทั้ง 2 คน หากใครเผาศพก็จะตามเอาชีวิต

ในขณะที่ร่างของนางสายใจมีเสียงของผู้ชายและเสียงของคนจีนประกาศ ไม่ให้วิญญาณ ของนางสายใจที่เข้าสิงในร่างของนางสายใจทำร้ายหรือเอาชีวิตคนอื่น ส่วน น.ส.คนึงนิจที่ตัวสั้น เหมือนคนถูกผีเข้าอีกคน พุดออกมาว่ามีทั้งเสียงของหญิงและชายรวมทั้งเสียงสำเนียงคนจีน...”

2) สรุปผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 4 ชื่อฉบับ

สามารถสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวและกระบวนการที่หนังสือพิมพ์ไทยใช้ นำเสนอข่าวเกี่ยวกับพายุตาและผีเป็นประเด็นได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับพายุตาและผี

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าว คล้ายคลึงกัน ดังนี้

(1) ปัจจัยภายนอก

- กระแสความสนใจของสังคม

บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ ต่างระบุว่าให้ความสำคัญกับกระแสความสนใจ ของสังคมมากที่สุด เพราะหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ คือการรองรับกระแสความสนใจของคน ส่วนใหญ่

“ในฐานะที่เป็นเหมือนคนเปิดประตูข่าว วันๆ มันจะมีข่าวมากมาย เราก็ต้องกลั่นกรอง คัดเลือก ซึ่งอันดับแรกก็ต้องเลือก ข่าวที่สาธารณชนสนใจ มีความสำคัญ เป็นที่กล่าวขวัญของ ประชาชน และเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องในประชาชนจำเป็นรับทราบ อย่างข่าวที่เกี่ยวข้องกับ ฎตพี ปิศาจวิญญาน ก็ไม่ใช่ว่าเป็นเรื่องดีแล้วจะนำเสนอ แต่ประเด็นมุมมองจะเกี่ยวกับความเชื่อของคน ความแตกตื่นของคน ความศรัทธาของคน เมื่อไหร่ก็ตามที่มีปรากฏการณ์ที่ผู้คนสนใจแตกตื่น ไม่ว่าจะด้วยความเห็นจริง ศรัทธาจริง หรือหลงงมงาย เราจะจับประเด็นนั้นมานำเสนอ ว่าคนเชื่อว่ ที่นั่นที่มี เราไม่ได้เชื่อไปด้วยนะ เราเสนอความเชื่อของคน” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“ในแต่ละวันจะมีข่าวเข้ามาค่อนข้างมาก ในขณะที่พื้นที่ในหนังสือพิมพ์มีค่อนข้างจำกัด วันหนึ่งจะได้ขึ้นหน้าหนึ่งเต็มทีก็เก้าข่าว ส่วนข่าวรองๆ ก็อาจจะได้ลงส่วนข้างในเป็นข่าวเล็กๆ สั้นๆ ซึ่งหลักการคัดเลือก คงจะเป็นเรื่องของสถานการณ์ ความร้อนแรงในแต่ละวัน ต้องดูสถานการณ์ ณ เวลานั้นว่าประชาชนสนใจอะไรเพราะว่าเราจะต้องรองรับส่วนนั้นเป็นหลัก” (ชาย ปดะคามินทร์ , **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“เกณฑ์ในการคัดเลือกข่าวของเรา (คมชัดลึก) ก็คือ จะดูข่าวที่เป็นข่าวที่เป็นที่สนใจของ ประชาชน มีผลกระทบต่อประชาชนคนหมู่มากในสังคม โดยเราเลือกจากตรงนี้ก่อนเป็นหลัก เน้น ว่าลงไปแล้วคนอ่านจะสนใจ เอาไปพูดต่อ หรือว่ามันมีผลกระทบกับประชาชน” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

“ทุกวันนี้ข่าวสารในแต่ละวันมีเยอะมาก ฉะนั้นข่าวที่จะเลือกมาลงต้องเป็นข่าวที่คนให้ ความสนใจ หรือว่ามีผลกระทบกับคนทั่วไป อย่างข่าวเรื่องราวเกี่ยวกับผี เราก็ไม่ได้เห็นว่าผี หรือไม่มีผี แต่เน้นที่จะบอกว่ามันมีปรากฏการณ์ที่คนเชื่อว่ามีผี จนแห่กันไปดู มันเป็นการนำเสนอ ปรากฏการณ์ที่คนในสังคมให้ความสนใจ” (ฐาภกร บุนปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

- กลุ่มเป้าหมาย

ในส่วนของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ ต่างมีกลุ่มเป้าหมายที่ใกล้เคียง กัน เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทประชาชนนิยม หรือหนังสือพิมพ์เชิงปริมาณเหมือนกัน โดยมี กลุ่มเป้าหมายเป็นคนทุกระดับในสังคม ซึ่งในแต่ละฉบับก็จะมีลักษณะของกลุ่มเป้าหมายการแยก ย่อยไปตามภูมิภาคต่างๆ อีกด้วย

“เดลินิวส์ เป็นหนังสือที่ชาวบ้านอ่าน กลุ่มผู้อ่านของเราคือกลุ่มชาวบ้าน คือกลุ่มระดับกลาง ไม่ใช่ว่าคนที่มีการศึกษาไม่อ่านนะ เพียงแต่ว่ากลุ่มคนที่ซื้อส่วนใหญ่จะเป็นแบบนี้ เราก็ต้องรองรับความต้องการของคนกลุ่มนี้

พื้นที่ที่จะส่งไปขายก็เป็นอีกส่วนประกอบหนึ่ง อย่างข่าวในกรุงเทพฯจะเนื้อหาหนักกว่า เพราะกลุ่มผู้อ่านมีระดับความรู้ที่ดีกว่า เรื่องของผีอาจจะมีบ้างติดๆ ไว้ แต่ว่าไม่ได้เป็นข่าวหลัก แต่ให้รู้ว่าคนในพื้นที่คิดอย่างไร อาจไม่ใช่ข่าวหน้าหนึ่ง แต่ก็ต้องมีติดไว้บ้างถ้ามีพื้นที่ให้ลง

ส่วนในต่างจังหวัดจะดูตามภูมิภาคไป เพราะหนังสือพิมพ์ของเรามีหลายกรอบ ภาคเหนือก็กรอบหนึ่ง อีสานก็กรอบหนึ่ง ฉะนั้นการพิจารณาใส่ข่าวก็จะต้องดูพื้นที่ในการจัดจำหน่ายประกอบกันไปด้วย เหตุการณ์เป็นของที่ไหนเราก็จะเอาลงในส่วนนั้นเพื่อรองรับความต้องการของคนในพื้นที่ และถ้ามันเป็นเรื่องที่เรามองดูแล้วว่าน่าสนใจสำหรับคนเมืองเหมือนกัน เราค่อนข้างนำเสนอในกรอบหลักด้วย คือ เรามองคนอ่านเป็นหลัก” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

- สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ

คุณชาย ปละคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ได้เสริมในส่วนของปัจจัยภายนอกว่า สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติมีส่วนในการควบคุมดูแลเรื่องกรอบจริยธรรมของหนังสือพิมพ์ด้วย

“อีกส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกข่าวก็คือ มันมีสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติที่มากควบคุมดูแลเรื่องกรอบจริยธรรม เขาก็จะพยายามบอกว่าเรื่องพวกนี้มันก็ตาบสองคม เพราะหนังสือพิมพ์ออกไปยังไงมันก็สะท้อนคุณภาพของคนได้ออกมา ทั้งคุณภาพคนอ่านและคุณภาพคนเขียน เขาก็พยายามดูแล้วว่าอย่าให้มันมงายจนเกินไปนัก ซึ่งก็ตรงกับนโยบายของที่นี่ที่ค่อนข้างจะชัดเจนว่า เรื่องอย่างนี้ควรจะมีวิทยาศาสตร์ หรืออะไรที่มันจับต้องได้เข้าไปสอดแทรกเพื่อให้คนได้ดูก็คิดอย่าให้ถึงกับมงายจนเกินไป” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

(2) นโยบายองค์กร

ในส่วนของนโยบายองค์กร พบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีนโยบายที่คล้ายคลึงกัน คือ ไม่ปิดกั้นการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อ แต่จะต้องนำเสนอข้อมูลทั้งด้านที่เป็นความเชื่อ และด้านที่เป็นข้อเท็จจริง แต่มีข้อสังเกตว่าข่าวสดจะมีนโยบายที่ให้ความสำคัญกับข่าวภูมิภาคซึ่งมีความเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีมากกว่าฉบับอื่น และคมชัดลึกมีนโยบายที่เคร่งครัดในการนำเสนอข่าวเรื่องความเชื่อมากที่สุด โดยข้อมูลในส่วนนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากการวิเคราะห์

เนื้อหาที่พบว่าข่าวสดมีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีมากที่สุด ในขณะที่คมชัดลึกมีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีน้อยที่สุด

“นโยบายของไทยรัฐไม่ได้ปิดกั้นในเรื่องความเชื่อของคน เราจะเน้นข่าวที่เกี่ยวข้องกับมวลชนส่วนใหญ่ ใช้ประชาชนเป็นหลัก ประชาชนก็คือ ไม่แยกแยะถึงอาชีพ อายุ การศึกษา ประชาชนโดยส่วนรวมมีความสนใจในเรื่องราวไหนเราก็จะเลือกเรื่องนั้นมานำเสนอ ปราบฏกการณที่คนรวมตัวกัน ที่ไหนที่คนแห่กันไป เราก็นำเสนอความเคลื่อนไหวเหล่านั้น เรานำเสนอทุก ๆ ด้าน เรื่องศรัทธาก็ว่ากันไป แต่ขณะเดียวกันก็พยายามจะพิสูจน์ว่า ถ้าหลอกหลวง ต้องเสียเงิน อย่าไปเชื่อ ประเภทน้ำมันศักดิ์สิทธิ์ หรืออะไรก็ตามที่ประชาชนเชื่อแล้วต้องเสียเงินเสียทรัพย์ ก็จะแสดงให้เห็นว่ามีผู้สวมรอยเข้าไปหากิน” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“ผมไม่แน่ใจนโยบายของฉบับอื่นว่าเป็นยังไง แต่ของที่นี่ (เดลินิวส์) บรรณาธิการจะให้นโยบายมาเลยว่าถ้าเกิดมันออกลักษณะเรื่องของความเชื่อมงาย หรือผี เราจะไม่นำ แต่ถ้าจำเป็นต้องใส่ ก็ให้มีอะไรที่เป็นวิทยาศาสตร์ พิสูจน์ได้ แนบติดท้ายไปด้วย ส่วนหนึ่งทำให้ผู้อ่านถูกคิดว่ามีนักวิทยาศาสตร์มารองรับ อีกส่วนหนึ่งมันก็เป็นการยกระดับของหนังสือพิมพ์ด้วย เรื่องไหนที่พออธิบายได้ก็จะใส่ลงไป ดึงว่าเมื่อก่อนที่รายงานแบบเดิม ๆ ตามที่เขาส่งมาให้” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“คนจากข้างนอกเขาจะมองว่า เรา (คมชัดลึก) ค่อนข้างหนักไปทางการเมือง แต่จริงๆแล้วคมชัดลึกเป็นหนังสือพิมพ์ที่มันอยู่ในประเภทเดียวกับไทยรัฐ เดลินิวส์ ข่าวสด คือเป็นหนังสือพิมพ์หัวสี หนังสือพิมพ์ประเภทปริมาณที่คนทั่วไปอ่านได้ เรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อก็ยังมีอยู่ แต่คมชัดลึกจะไม่ทำข่าวที่เป็นเรื่องของการมอมเมาประชาชน ก็เลยทำให้การตัดสินใจในการคัดเลือกข่าวง่ายขึ้น เพราะทุกคนจะมองไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเมื่อมีข่าวเกี่ยวกับความเชื่อพวกนี้ เราก็จะบอกทีมงานให้ไปหาค่าอธิบายมาว่า เหตุผลของเรื่องนั้นๆ เป็นอย่างไร หมอว่าอย่างไร นักวิชาการว่าอย่างไร กับเรื่องที่เกิดขึ้น” (เสด็จ บุญนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

“เรา (ข่าวสด) เน้นการนำเสนอสิ่งที่คนส่วนใหญ่สนใจ โดยให้ข้อเท็จจริงที่ชัดเจนเพื่อรักษาความน่าเชื่อถือ ในเรื่องเกี่ยวกับผีเราก็ไม่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรง ไม่ได้เน้นอะไรเป็นพิเศษ เพราะมันก็เหมือนกับการนำเสนอข่าวอื่นๆ ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม ส่วนในประเด็นที่ว่าปริมาณการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผีของเรามากกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ นั้น น่าจะเป็นเพราะเราให้ความสำคัญกับข่าวในส่วนภูมิภาคด้วย คือ เราคิดว่าคนในเมืองเองก็ควรจะได้รับรู้

ถึงเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในต่างจังหวัดบ้าง ซึ่งชาวในสวนนี้ก็มักจะมีข่าวเกี่ยวกับผีแทรกอยู่” (ฐาภกร บุนปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

(3) ทักษะคติส่วนตัวของบรรณาธิการ

ในส่วนของทักษะคติส่วนตัวของบรรณาธิการ พบว่าความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ แยกเป็น 2 ทาง โดย คุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคุณ เสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มีความเห็นว่าทักษะคติส่วนตัวมีผลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพิดาและผี โดยใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดแนวทางในการนำเสนอ

“ทักษะคติต่อผีก็น่าจะมีผลต่อการคัดเลือกข่าว โดยส่วนตัวเราไม่ได้เชื่ออย่างหลงมงาย เพราะผีไม่ใช่จะหลอกคนง่ายๆ แต่ก็ไม่ไปเสี่ยงกับมัน เหมือนที่ว่า “ไม่เชื่ออย่าลบหลู่” เวลาจะหยิบเอาเหตุการณ์ที่ประชาชนสนใจมานำเสนอถึงความเชื่อ ว่าเป็นอย่างนั้น ว่าเป็นอย่างนี้ เราก็ต้องเอาความเชื่อของตัวเองตั้งไว้ และใช้ทักษะคติของตัวเองสั่งงานไปเพื่อหาเหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาประกอบ เพื่อให้ความรู้ เพื่อเป็นช่องทางในการเลือก ตามหลักการนำเสนอข่าว

เช่น มีคนเชื่อว่ามีบ้านผีสิงอยู่ตรงชานเมือง เราก็ส่งนักข่าวไปค้างคืนที่นั่น แล้วก็ไม่ได้เห็นพบว่ามันจะมีผีอะไรแต่ก่อนหน้าก็ได้ยินเสียงผู้หญิง เสียงนุ่นเสียงนี้ แต่เมื่อไปพิสูจน์แล้วก็ไม่มีก็นำเสนอทั้งสองด้านแหละว่ามีความน่ากลัวยังไง ความน่ากลัวมันมีแต่พอเอาเข้าจริงก็จับไม่ได้ว่ามันมีอะไร เสียงหวีดหวิว เสียงอะไรต่ออะไรมันก็อาจเป็นเสียงสัตว์ เสียงนกกลางคืน เสียงอะไรต่ออะไรที่ทำให้คนประสาทที่ไม่มั่นคงอาจจะเขวอะไรทำนองนี้ เราก็มีการพิสูจน์ ก็ไม่เคยไปพิสูจน์แล้วเจอผีหลอกจริงจังกซักที แต่เราก็ไม่ปฏิเสธ คือเราเสนอปรากฏการณ์ของสังคมมากกว่า คือมองเผินๆ เป็นการเสนอเรื่องผี แต่จริง ๆ แล้ว เป็นการเรื่องของคน” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“ในการนำเสนอข่าวเรื่องนี้ ถึงเราเชื่อว่ามันน่าจะมี และเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนไทย แต่ว่าเราไม่ได้เชื่ออย่างมงาย คือเรียกว่า “เชื่อ” แต่เชื่อว่า “ต่างคนต่างอยู่” ไม่ได้มาเกี่ยวข้องกัน เวลาที่มีข่าวที่มีผีเข้ามาเกี่ยวข้องกับคนมากเกินไปก็จะรู้สึกว่ามันไม่น่าจะจริง จุดนี้ก็จะใช้ความเชื่อส่วนตัวมาตัดสินอย่างมีเหตุผลด้วย เพราะเราเชื่อว่าผีมีแต่เหมือนอยู่กันคนละส่วนคนละโลก ถ้ามีข่าวว่าออกมาให้เห็นเป็นตัวเป็นตนกลางวันแสดๆ ก็จะมีรู้สึกว่ามันไม่น่าจะถูก ไม่น่าจะเป็นอย่างนี้ มันต้องมีเหตุผลที่อธิบายได้ ซึ่งหนังสือพิมพ์ของเรามีนโยบายเกี่ยวกับเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว ทำให้ตัดสินใจได้ง่ายยิ่งขึ้น” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

ในขณะที่คุณ ชาย ปละคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคุณฐากร บุญปาน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเห็นว่าทัศนคติส่วนตัวไม่ใช่ส่วนสำคัญที่มีผลกระทบในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศคาและผี

“เรื่องผี ส่วนตัวผมไม่เชื่อ และเป็นค่อนข้างจะต่อต้าน ผมเชื่อในการเวียนว่ายตายเกิด เชื่อเรื่องนรก สวรรค์ เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม แต่ไม่คิดว่าจะมีผีโผล่ออกมาหลอกหลอนได้ คิดว่าเป็นเรื่องของความรู้สึกมากกว่า ถ้าคนคิดว่ามีก็มี คิดว่าไม่มีก็ไม่มี แต่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อของคน เราจะไปบังคับให้เขาเชื่อตามเราไม่ได้ ตัวอย่างกรณีผีแม่มาย หรือผีปอบ ที่มีอยู่เป็นระยะ แม้จะไม่ถึงกับถี่ แต่จะมีอยู่ตลอด ตั้งแต่ผมเริ่มเข้ามาทำงานจนถึงตอนนี้ก็ยังมี คือตัวเราคิดว่า ทำไมงมงายไม่มีวิทยาศาสตร์ แต่คนในพื้นที่เขาเชื่ออย่างนั้นจริงๆ เราก็ต้องยอมรับว่าความเชื่อของแต่ละคนมันแตกต่างกันเพราะว่าสังคมมันซับซ้อนหลากหลาย เราจึงต้องนำเสนอเรื่องพวกนี้อยู่บ้าง แต่เราก็ดูว่าควรให้ความสำคัญขนาดไหน ซึ่งเรื่องผี ส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ให้ความสำคัญมากเท่าไรหรอกแล้ว” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“เรื่องผีนี้โดยส่วนตัวค่อนข้างกำกึ่งครับ เหมือนจะเคยเจอกับตัวหนึ่งมันก็ไม่ชัดเจนนัก มีคนที่รู้จักเขายืนยันก็เชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง มีหรือไม่มีเราก็ยืนยันไม่ได้ แต่ไม่ว่าอย่างไรเรื่องทัศนคติส่วนตัวก็ไม่ใช่ส่วนสำคัญในการนำเสนอข่าวของเรา (ข่าวสด) อยู่แล้ว เพราะที่นี้ (ข่าวสด) เราเอาประเด็นต่างๆ มาเข้าที่ประชุมข่าวแล้วจึงพิจารณาร่วมกัน ทำให้การคัดเลือกข่าวและกระบวนการทำงานต่างๆ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติส่วนตัวของคนใดคนหนึ่ง” (ฐากร บุญปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

2.2 กระบวนการที่ใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศคาและผี

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีกระบวนการที่ใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศคาและผีคล้ายคลึงกัน ดังนี้

(1) กระบวนการโดยรวมไม่แตกต่างจากข่าวอื่นๆ

“กระบวนการนำเสนอโดยรวมของข่าวเกี่ยวกับผีก็ใช้หลักเดียวกันกับข่าวอื่นๆ คือพยายามทำความเข้าใจให้ปรากฏและรายละเอียดการเขียนข่าวการนำเสนอ เป็นรายละเอียดที่หนึ่ง ต้องไปประสบพบเห็นเอง หรือสองเป็นการสัมภาษณ์ผู้คนที่ มีตัวตนที่จะยืนยัน มีหลักฐาน ก็เช่นเดียวกับข่าวอาชญากรรมหรือข่าวอื่นๆ ก็จะต้องมีหลักฐาน มีข้อมูลที่ชัดเจน เพราะเราถือหลักว่า ถ้ารู้แน่ๆ ว่ามันไม่ถูก เราจะไม่เสนอ

แต่ว่าการตัดสินใจผิดถูกบางทีมันอยู่ที่ความเชื่อของคน เมื่อเราจะนำเสนอความเชื่อของคน ก็จะต้องบอกให้รู้ว่า เราไม่รับประกันนะว่ามันจะผิดหรือถูก ผิดมันจะจริงหรือไม่จริงเราไม่รับรู้ด้วย ใครจะเชื่อไปทางไหนก็แล้วแต่ แต่นำเสนอไปตามความแตกต่าง ความศรัทธาของผู้คน ขณะเดียวกัน จะมีฝ่ายที่ถ่วงดุลมานำเสนอด้วย เป็นทางเลือกให้คนได้อ่านได้เปรียบเทียบ” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“กระบวนการที่ใช้ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผีก็เหมือนกับข่าวอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน โดยมีหลักก็คือ ต้องพยายามหาข้อเท็จจริงให้ได้มากที่สุด และนำเสนอเสนอข้อมูลจากทุกฝ่าย ในแง่มุมที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้อ่านได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วน เช่นจะนำเสนอเรื่องบ้านผีสิง ก็ไปสัมภาษณ์คนที่เขาเชื่อว่าเห็นผี แต่ในขณะเดียวกันเราก็ต้องนำเสนอข้อมูลในฝ่ายที่ไม่เชื่อเขาไปด้วย” (ฐาภรณ์ บุญปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

(2) พยายามสอดแทรกข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เข้าไปในการนำเสนอ

“ผมว่าเดี๋ยวนี้การนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อพัฒนาขึ้นนะ เมื่อก่อนมันมกมายมากกว่านี้ เดี่ยวนี้ถึงแม้จะยังมีการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับความเชื่ออยู่ แต่เรา (เดลินิวส์) ก็พยายามสอดแทรกเรื่องของวิทยาศาสตร์เข้าไปด้วย ไม่ใช่ว่างมกายเป็นตุเป็นตะ แบบได้ข้อมูลมาอย่างไรก็เอามานำเสนอตามนั้นเลย

ข่าวเกี่ยวกับผีที่มาจากส่วนภูมิภาคมันจะมีรูปแบบซ้ำๆ เดิม อย่างผีปอบ ผีแม่มาย อะไรแบบนี้ พอส่งมาผ่านกองบรรณาธิการเราก็ต้องสอดแทรกข้อมูลทางวิทยาศาสตร์เพื่อไม่ให้มันมกมายจนเกินไป หรือบางกรณีเราก็ไปสัมภาษณ์นักวิทยาศาสตร์แล้วเอาข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อให้ผู้อ่านได้ดูคิดว่าจริงๆ มันเป็นไปได้ไหม หรือบางกรณีเราก็ไปถามความเห็นของหมอเพิ่มเข้าไป” (ชาย ปดะคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“เรา (คมชัดลึก) พยายามจะชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อที่ปราศจากเหตุผลมันก็ไม่ถูกต้อง จึงพยายามเลี่ยงอะไรที่ทำให้ประชาชนต้องมกมาย โดยอะไรที่รู้สึกมันมกมายมากๆ เราก็พยายามจะไม่ไปตามกระแส แต่ถ้าเลี่ยงไม่ได้จริงๆ เราจะใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์มาอธิบายปรากฏการณ์ที่ชาวบ้านรู้สึกว่ามันมีผี ว่าในความเป็นจริงมันอาจจะไม่ใช่อย่างที่เขาคิดนะ คือว่าเราก็ไม่ได้ไปปฏิเสธเขาโดยตรง เพียงแต่ให้ข้อมูลในอีกด้านหนึ่งที่เป็นวิทยาศาสตร์เข้าไป เพราะเราก็เข้าใจว่าวิถีชีวิตของชาวบ้านยังอยู่กับเรื่องเหล่านี้

อย่างข่าวที่เด็กเกิดอาการชักกันทั้งโรงเรียน ชาวบ้านก็บอกว่ามีผีเข้าอย่างนั้นอย่างนี้ แต่พอเราไปถามหมอ เขาก็บอกว่านี่มันเป็นอาการอุปาทานหมู่ที่สามารถอธิบายได้ด้วยวิทยาศาสตร์

หรืออย่างเรื่องผีปอบ แทนที่เราจะนำเสนอในแง่ความเชื่อว่ามีปอบออกมาอาละวาดเพียงอย่างเดียว เราก็ไปเล่นในอีกแง่ โดยไปสัมภาษณ์นักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญว่าจริงๆ แล้วมันเกิดจากอะไร ซึ่งก็พบว่าความจริงเรื่องปอบมันเกิดจากการที่คนในหมู่บ้านที่อยู่กันด้วยวิถีชาวบ้านไปทำอะไรที่ผิดจารีตประเพณีทำให้คนอื่นๆ ในหมู่บ้านไม่พอใจ จนรวมหัวกันกัดกันขับไล่ออกไปจากสังคมด้วยการหาว่าเป็นผีปอบ” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

(3) มีการใช้ภาษาเพื่อเพิ่มอรรถรส

“การใช้ภาษาในการเขียนข่าวเกี่ยวกับผีก็อาจจะมีส่วนที่จะต้องเขียนปูพื้นถึงบรรยากาศความน่ากลัวว่าเป็นอย่างไร ก็เหมือนกันข่าวอื่นๆ ที่จะต้องใช้ภาษาให้สอดคล้องคล้อยตามกับเนื้อหาของเรื่อง ต้องสื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพและมีอารมณ์ร่วม แต่ไม่ใช่เราจะไปตั้งใจใส่สีตีไข่หลอกคนอ่าน เรียกว่าเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกของคนมากกว่า คือเราจะใช้ภาษาสื่อว่าผู้ประสบเหตุไปเจอกับอะไร น่ากลัวอย่างไร ขนหัวลุกอย่างไร ในส่วนนี้ มันก็ต้องแยกแยะเหมือนกัน” (อิงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

2.3 ผลกระทบจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี

(1) ผลกระทบต่อยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์

ในส่วนของผลกระทบต่อยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์ พบว่า ความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ แยกเป็น 2 ทาง โดย คุณ เสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์คมชัดลึกมีความเห็นว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีมีผลกระทบต่อยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์จริง เพราะคมชัดลึกหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผี (ซึ่งประเด็นนี้สอดคล้องกับข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่พบว่าคมชัดลึกมีปริมาณในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีน้อยที่สุด) ทำให้มียอดจำหน่ายลดลง

“เชื่อว่ากระทบอยู่บ้าง คือเรา (คมชัดลึก) พยายามที่จะเลี่ยงไม่ลงเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว เพราะรู้สึกว่าเป็นการมอมเมาประชาชนให้หลงมกายน มันเหมือนกับที่เราเข้าไปขวางวิถีชาวบ้าน เขาคิดอย่างนี้ แต่เราบอกว่าไม่ใช่หรอก มันต้องเป็นอย่างนี้ พยายามไปเล่นอีกแง่มุมหนึ่ง แต่พอเราเลี่ยงที่จะเล่นข่าวพวกนี้ ในขณะที่หนังสือพิมพ์ฉบับอื่นที่เป็นคู่แข่งเขาเล่นกันหมด เราก็ต้องยอมรับว่า อาจจะกระทบกับยอดขายของเราบ้าง แต่ถึงอย่างไรเราก็มารู้สึกว่ามันดีที่เราไม่ได้ไปส่งเสริมความเชื่อที่มกายน ซึ่งมันเป็นเรื่องที่บางครั้ง เราก็ต้องขวางกระแสสังคมบ้าง เพื่อชี้แนะสังคมให้ถูกทาง” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

ในขณะที่คุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คุณ ชาย ปละคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคุณฐากร บุณปาน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเห็นว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเพศและผีไม่มีผลกระทบที่ชัดเจนต่อยอดขายหนังสือพิมพ์ แม้จะมีบ้างก็เพียงยอดขายในพื้นที่เกิดเหตุ หรือในกรณีที่เป็นข่าวใหญ่มากซึ่งเป็นเพียงส่วนน้อย

“ผลกระทบต่อยอดขายมันไม่ชัดเจนนัก ไม่ใช่ก็นำเสนอแล้วยอดขายจะเพิ่มขึ้นพุ่งพรวดพราดอะไร แต่มันก็มีผลกระทบที่ทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้นในแง่ถ้าเป็นเรื่องที่เกิดในกลุ่มพื้นที่ใด พื้นที่นั้นก็จะมียอดกระเตื้องเพิ่มขึ้นเหมือนกัน แต่ที่เรานำเสนอไม่ได้หวังแค่ผลกระทบด้านยอดขาย ส่วนผลกระทบที่ทำให้ยอดขายลดลงคงไม่มี ก็ขายได้เป็นปกติอยู่แล้ว ไม่สามารถตั้งยอดให้พุ่งกระชูดได้มากมาย แต่ว่าในพื้นที่ที่เกิดเหตุ ก็อาจจะมีเพิ่มขึ้น เพราะคนสนใจก็อ่านเพิ่มขึ้น ชื่อเพิ่มขึ้น” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“มันก็มีบ้างแต่ไม่มากนัก คือเรา (เดลินิวส์) แยกกรอบส่งเข้าไปขายตามพื้นที่ต่างๆ ถ้าข่าวนั้นมาจากพื้นที่ไหนมันก็ทำให้ยอดขายในพื้นที่นั้นเพิ่มขึ้น แต่ว่าโดยภาพรวมแล้วไม่มีผลกระทบที่มีนัยยะสำคัญ ไม่ถึงกับขายเพิ่มได้สองสามหมื่นเล่ม นอกจากจะเป็นเรื่องใหญ่จริงๆ ซึ่งผมเห็นว่านานๆ ที่จะเกิดขึ้นสักครั้ง จนผมจำไม่ได้แล้วว่าล่าสุดคือเรื่องอะไร ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะว่าข่าวพวกนี้มันไม่สามารถเล่นติดต่อกันหลายวัน ส่วนใหญ่จะจบภายในวันเดียว เต็มที่ก็สองสามวัน แต่ถ้าไม่ติดข่าวพวกนี้เอาไว้ มันก็อาจจะทำให้มีผลทำให้ยอดขายลดลงบ้างเล็กน้อย เราจึงติดเอาไว้เพื่อให้ยอดขายคงอยู่” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“มันไม่ชัดเจน เพราะมันวัดไม่ได้โดยตรง ข่าวเกี่ยวกับผีมันก็เหมือนข่าวอื่นๆ ไม่ได้มีความสำคัญถึงขนาดที่นำเสนอไปแล้วยอดขายจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งถ้าจะมีผลกระทบต่อยอดขายมันน่าจะเป็นภาพรวมจากการนำเสนอข่าวทั้งหมดมากกว่า” (ฐากร บุณปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

(2) อิทธิพลของหนังสือพิมพ์ต่อความเชื่อของสังคมเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น ๆ

ในส่วนของอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ต่อความเชื่อของสังคมเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ พบว่า ความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ แยกเป็น 2 ทาง โดยคุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และคุณฐากร บุณปาน บรรณาธิการ

หนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเห็นตรงกันว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความเชื่อของสังคมในระดับเดียวกับสื่ออื่นๆ แต่แตกต่างกันในเรื่องรายละเอียด

“หนังสือพิมพ์ก็มีส่วนอย่างมากพอสมควรในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อ เพราะว่าการนำเสนอโดยผ่านหน้าหนังสือพิมพ์มันเป็นหลักฐาน ปราบกฏเป็นจารึก เป็นลายลักษณ์อักษรให้เห็น เป็นคู่มือที่จะนำไปสู่การอ้างอิงข้อมูลต่างๆ แต่จะใช้ว่ามีน้ำหนักมากกว่าสื่ออื่นก็ไม่เชิง อย่างโทรทัศน์ หรือวิทยุก็มีอิทธิพลเยอะนะแต่บางทีคนดูหรือฟังแล้วมันก็ผ่านเลยไปไม่ทันรู้รายละเอียด ว่าเป็นอย่างไร เกิดขึ้นที่ไหน ในขณะที่หนังสือพิมพ์จะมีการระบุอย่างชัดเจนเลยว่า เกิดที่ตำบลนี้อำเภอนี้เวลานี้ อาจจะเป็นคู่มือให้คนที่สนใจจะติดตามไป

อีกจุดหนึ่งที่แตกต่างจากสื่ออื่นๆ ก็คือ การนำเสนอของหนังสือพิมพ์จะไม่มีการแสดงหรือแต่งบทอะไรมาเสริม หนังสือพิมพ์จะเสนอข่าวซึ่งมีเรื่องของความจริงเป็นหลัก ทำให้มีความน่าเชื่อถือมากกว่า อย่างเดี๋ยวนี้รูปแบบการนำเสนอทั้งวิทยุและโทรทัศน์เขาเผยแพร่ได้หลากหลายกว่าอยู่แล้ว แต่การนำเสนอของเขา บางทีมันจะมีการแทรกละคร แทรกจินตนาการประกอบด้วย มันก็เลยทับซ้อน ต้องแยกแยะให้ชัดเจน ถ้าคนดูไม่เข้าใจมันก็กลายเป็นเรื่องมลายไป” (ธงไชย วัฒนคร, สัมภาษณ์, 15 ก.พ. 2553)

“ผมคิดว่าเรื่องอิทธิพลของสื่อต่อความเชื่อของคนมันเป็นกระบวนการที่เกิดร่วมกัน แยกกันไม่ได้ จะมาวัดว่าอะไรมีอิทธิพลมากที่สุดคงจะยาก เรื่องอิทธิพลต่อความเชื่อมันจะเกิดในลักษณะที่รวมๆ กันมากกว่า โดยแต่ละสื่อก็มีรายละเอียดที่แตกต่างกันไป อย่างประเด็นของหนังสือพิมพ์ก็คือมันเป็นสื่ออยู่นานกว่าสื่ออื่นๆ เป็นเอกสารที่สามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานตรวจสอบได้” (ฐากร บุนปาน, สัมภาษณ์, 8 มี.ค. 2553)

ในขณะที่คุณ ชาย ปถะคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคุณ เสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความเชื่อของสังคมน้อยกว่าสื่ออื่นเหมือนกัน แต่คุณ ชาย ปถะคามินทร์ มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลในการจุดกระแสความเชื่อ

“ผมว่าเรื่องอิทธิพลต่อความเชื่อของคนเนี่ยโทรทัศน์น่าจะมียุทธิพลมากที่สุดนะ เพราะว่า มีทั้งเสียง และภาพเคลื่อนไหว ดูแล้วตื่นเต้นสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชม และดึงอารมณ์ร่วมได้มากกว่าสื่ออื่นๆ

ในส่วนของหนังสือพิมพ์เป็นรายละเอียดที่สื่อผ่านรูปภาพและตัวหนังสือ ข้อมูลบางอย่างก็อาจจะถ่ายทอดได้ไม่เท่าที่วี แต่ ณ วันนี้หนังสือพิมพ์ก็ยังคงเป็นสื่อหลักในสังคมไทย ทำให้ผมคิดว่าหนังสือพิมพ์ยังมีผลกระทบในการเปิดกระแสตมแรกขึ้นมา เป็นเหมือนกับผู้จุดกระแสความสนใจ ความตื่นตัวของผู้คน แล้วหลังจากนั้นจะมีติดตามต่อ หรือจะทำให้เป็นเรื่องที่เด่นเด่นน่าสนใจ คงจะเป็นสื่อโทรทัศน์มากกว่า” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

ในขณะที่ คุณ เสด็จ บุนนาค กลับมีความเห็นตรงกันข้ามว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อย่างโทรทัศน์ หรือวิทยุน่าจะมีอิทธิพลในการจุดกระแสความเชื่อ ส่วนหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลรายละเอียด

“เรื่องความเชื่อของคน คิดว่าพวกสื่ออิเล็กทรอนิกส์ อย่างโทรทัศน์ หรือวิทยุน่าจะมีอิทธิพลมากกว่าอยู่แล้ว ยุคนี้คนไทยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกรวดเร็วกว่าในแต่ก่อน ทั้งทีวี วิทยุ และอินเทอร์เน็ต ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารต่างๆ ตลอดทั้งวัน เพราะฉะนั้นในเรื่องของความเชื่อ ประชาชนก็น่าจะได้รับอิทธิพลจากข่าวสารที่ได้รับมาก่อนแล้วครั้งหนึ่ง ในขณะที่หนังสือพิมพ์เป็นอะไรก็ตามมาทีหลัง ชาววันนี้ แต่คนได้อ่านพุงนี้ หนังสือพิมพ์จึงเหมือนสื่อที่ทำหน้าที่ให้ข้อมูลรายละเอียดที่มันลึกกว่าสื่ออื่นๆ เท่านั้น คนจะเชื่อตามหนังสือพิมพ์หรือไม่มันก็อยู่ที่หลักฐานข้อมูลเหตุผลที่เขียนอธิบายออกมาว่ามีน้ำหนักแค่ไหนเพราะเขาได้รับข้อมูลความเชื่อจากสื่ออื่นๆ มาก่อนแล้วครั้งหนึ่ง” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

(3) ผลกระทบต่อสังคม

ในส่วนของผลกระทบต่อสังคมบรรณารักษะการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ ต่างมีความคิดเห็นเหมือนกันว่าหนังสือพิมพ์มีส่วนทำให้ผู้รับสารหันมาสนใจ แต่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงความเชื่อในทันที เพราะการการจะเปลี่ยนแปลงความเชื่อของคนต้องใช้ระยะเวลายาวนาน

“ในแง่ของผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ การนำเสนอข่าวในส่วนนี้ก็คงไม่ได้ไปเปลี่ยนแปลงอะไร ถ้าคนไม่เชื่อเขาก็คงไม่เชื่อหรอก เหมือนผม คือข่าวพวกนี้อ่านได้ สนุกดี แต่ไม่เชื่อ เรียกว่าเป็นการทำให้เกิดความสนใจมากกว่า อย่างในกรณีรอยพญานาคในภาคอีสาน มันก็ทำให้คนแห่ไปดูได้เยอะแยะ แต่ผมคิดว่าคนส่วนใหญ่ที่ไปดูอาจจะแค่เห็นว่าแปลกดี ไปดูเพราะอยากรู้อยากเห็นมากกว่า ไม่ใช่ว่าจะไปกราบไหว้ของหอยอะไร

สำหรับคนที่เชื่ออยู่แล้วก็คงไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรมาก แต่อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมความเชื่อเดิม ทำให้เขาคงพฤติกรรมไว้เหมือนกัน วิถีชีวิตของคนไทยโดยเฉพาะในภาคชนบท ยังมีความเชื่อในเรื่องพวกนี้อยู่มาก เขามีความเชื่อและก็มี การแสดงออกเป็นรูปธรรมมากกว่าคนในสังคมเมือง มีการกราบไหว้ จุดธูปบูชา แก้วเคล็ด ขอโชคลาภ มาตั้งแต่สมัยโบราณ

เรื่องของเชื่อผมคิดว่ามันต้องใช้ระยะเวลา เพราะไม่ใช่เรื่องที่จะเปลี่ยนกันง่ายๆ นอกจากเรามีข้อมูลหรือมีเหตุผลที่จะมา อธิบายหักล้างความเชื่อเดิมอย่างชัดเจน ให้เขาอุกคิดว่าความเชื่อบางอย่าง เช่น ผีแม่ย่าทำไมต้องพยายามมากินผู้ชาย ซึ่งความจริงมันอาจจะเป็นสิ่งที่เกิดจากโรคก็ได้ เราก็ต้องยอมรับว่า ความเชื่อของคน บางทีมันปลูกฝังอยู่ตั้งแต่ยุคสมัยไหน เขาก็เห็นปู่ย่าของเขาทำพฤติกรรมนั้นมา แล้วอยู่ๆ คุณมาบอกว่า “อย่าไปเชื่อ มันไม่จริง” เพื่อเปลี่ยนความเชื่อของเขาในทันทีก็คงไม่ได้ ซึ่งเป็นเรื่องของหนังสือพิมพ์ที่จะต้องคอยสอดแทรกข้อมูลเข้าไปให้ผู้อ่านอุกคิดว่าจริงๆ มันอาจไม่ใช่แบบที่เขาเชื่อก็ได้” (ชาย ปณะคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

แต่เมื่อพิจารณาผลกระทบต่อสังคมในประเด็นผลดีและผลเสียจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี พบว่าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ กลับมีความคิดเห็นที่ต่างกัน โดยคุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีความเห็นว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีผลดีมากกว่าผลเสีย

“คงจะมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ ผลกระทบทางบวกก็คือ เมื่อนำเสนอพร้อม กับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ของคนที่น่าเชื่อถือ ก็จะทำให้คนรู้จักแยกแยะว่า ปราบฏุกการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นของจริงหรือคิดไปเอง หรือมีใครปรุงแต่งขึ้นมาหลอกเพื่อหวังประโยชน์ ส่วนผลกระทบในทางลบอาจจะเป็นการทำให้คนบางกลุ่มคล้อยตามเชื่ออย่างหลงมกมายจนอาจเกิดความเสียหายอะไรขึ้นได้ ซึ่งเรา (ไทยรัฐ) ก็ระมัดระวัง ถ้าหากว่ามีผลกระทบทางนั้นมาก ๆ เราจะต้องดึงเกมไว้ไม่เสนอเพื่อให้เห็นออกไปในทิศทางนั้น แต่ถ้ามันเกิดหลุดไปโดยบังเอิญมันก็ยังมี แต่เราเชื่อว่า มีผลกระทบในด้านดีมากกว่าเสีย” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

ส่วนคุณ ชาย ปณะคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคุณ สุภากร บุนปาน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเห็นตรงกันว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นผลดีหรือผลเสียขึ้นกับผู้รับสารว่าจะตีความหรือนำไปใช้อย่างไร

“ผมว่ามันก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย อยู่ที่คนมากกว่า ว่าเขาจะเอาความเชื่อในเรื่องนี้ไปใช้ ใช้อย่างไร ถ้าเอาเรื่องของความเชื่อไปประยุกต์กับวัฒนธรรมอย่างที่เขเอาผีตาโชนเอามาเป็นจุดขายด้านการท่องเที่ยวจนกลายเป็นเรื่องที่สนุกสนานดึงดูดนักท่องเที่ยวก็เป็นประโยชน์ หรือเอา

ความเชื่อไว้เป็นกำลังใจไม่ได้มงายจนทำให้ต้องเสียเงินเสียทองมันก็เป็นเรื่องที่ดี ทั่วโลกเขาก็มี เรื่องของความเชื่ออย่างนี้เหมือนกัน ประเทศในยุโรปเชื่ออย่าง อเมริกาเชื่ออีกอย่าง ในเกาหลีใต้ก็ เชื่ออย่าง อย่างเกาหลีใต้ที่ผมไปมาหลายครั้ง เราคิดว่าเป็นประเทศที่เจริญแล้ว แต่เขาก็มีความ เชื่อในเรื่องพวกนี้อยู่เหมือนกัน” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“ผมคิดว่าระบบการความเชื่อหรือการปลูกฝังค่านิยมมันไม่ได้ขึ้นอยู่กับสื่อเพียงอย่างเดียว มันเริ่มมาตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน โดยสื่อเองก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งในนั้น ในขณะที่ หนังสือพิมพ์เองก็เป็นแค่สื่อประเภทหนึ่ง การจะบอกแน่ชัดว่าการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับผีของ หนังสือพิมพ์เป็นผลดีหรือผลเสียก็คงไม่ได้ เพราะเรื่องของความเชื่อมันแล้วแต่คนจะเอาไปใช้ เหมือนกับดาบสองคม ถ้าคนเอาไปใช้อย่างสร้างสรรค์ เป็นกุศโลบายให้คนทำความดีมันก็มีผลดี แต่ถ้าเชื่ออย่างหลงมงายมันก็แย่” (ฐากร บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

ในขณะที่คุณ เสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์คมชัดลึกมีความเห็น ว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทวดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีผลเสียมากกว่าผลดี

“เรื่องของความเชื่อเกี่ยวกับผีที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมก็มี อย่างเรื่องที่เป็นการสืบทอดวิถี ชาวบ้าน ประเพณี วัฒนธรรม เช่น เรื่องของผีตาโชน ที่เป็นประเพณีความเชื่อทางอีสานที่เขาทำกัน มาตลอด เป็นทั้งจุดขายด้านการท่องเที่ยว และยังสามารถใช้หลักความเชื่อตรงนี้มาเป็นเครื่องมือ ทำให้คนในชุมชนสามัคคีกัน

แต่อย่างไรก็ไม่ควรนำเสนอมากนัก ซึ่งถ้ามีการนำเสนอมากเกินไปมันจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมไม่พัฒนา เพราะเป็นการไปตอกย้ำให้ชาวบ้านที่เขาเชื่ออยู่แล้วยิ่งเชื่อในเรื่องของภูตผีไสย ศาสตร์ที่ไม่มีเหตุผลพวกนี้มากขึ้นไปอีก” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

(4) ผลกระทบต่อศาสนา

คุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เสริมในส่วนผลกระทบ ของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผีของหนังสือพิมพ์ไทยต่อศาสนาด้วยว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับผี ไม่ได้มีผลกระทบที่ทำให้ศาสนาพุทธเสื่อมหรือสูง เพราะความเชื่อเรื่องผีเป็นสิ่งที่อยู่กับสังคมไทย มานานแล้ว หนังสือพิมพ์เพียงแต่ทำหน้าที่นำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และเสนอแนะในกรณีที่เป็น เรื่องหลอกลวงเท่านั้น

“คิดว่าการนำเสนอข่าวเรื่องนี้ไม่ได้มีอิทธิพลให้พุทธเสื่อมหรือสูง เพราะมันมีความเชื่อเรื่องนี้ในสังคมไทยอยู่แล้ว เราแค่นำเสนอความเป็นไปที่เกิดขึ้น ศาสนาพุทธกับความเชื่อเรื่องผีมันแยกกันไม่ค่อยออก คนนับถือศาสนาพุทธหลายคนก็นับถือภูตผีปีศาจ ซึ่งถ้าศาสนาพุทธแท้คงไม่ต้องมากลัวผีหรือหาเครื่องรางมาคุ้มครองตัว แต่จะไปโทษประชาชนที่ก็ไม่ได้ คนที่อยู่ในวงการศาสนาเอง แม้แต่พระองค์บางรูป บางองค์บางวัดก็ยังมอมเมาประชาชน เรื่องนี้มันแยกยาก มันกำกวม กลมกลืนอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทย เพียงแต่ถ้าอะไรที่มันเกินเลย เราก็จะนำเสนอ ว่าอย่าไปมกมายกับเรื่องนี้มากนัก” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

(5) ความเหมาะสม

ในส่วนของความเหมาะสมในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย ความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ แยกเป็น 2 ทาง โดยคุณ ธงไชย ณ นคร บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คุณ ชาย ปละคามินทร์ บรรณาธิการข่าวประจำวัน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และคุณสุภากร บุนปาน บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ข่าวสด มีความเห็นตรงกันว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมีความเหมาะสมแล้ว เพราะมีการนำเสนอข้อมูลทั้งสองด้าน และเป็นกรนำเสนอปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

“ในปัจจุบันก็มีความเหมาะสมพอสมควร แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่บ้างไม่ได้สมบูรณ์ร้อยเปอร์เซ็นต์ยังมีสิ่งที่น่าสนใจไปแล้วเป็นการชักนำให้คนเข้าใจผิดหรือเขลาไปก็มี บางเหตุการณ์อาจจะนำเสนอเกินจริงไปบ้าง พูดถึงหนังสือพิมพ์ทั้งหมดนะ ในส่วนของเรา (ไทยรัฐ) จะระมัดระวังเรื่องนี้มากเพราะกลัวจะเป็นเป้า โดยรวมก็นับว่ามีการนำเสนอด้วยความสุขุม ต้องการตีแผ่ความจริงก็เป็นส่วนใหญ่ออยู่แล้ว” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“ณ ที่ที่มีการนำเสนอกันอยู่ในปัจจุบันผมว่าพัฒนาขึ้นเยอะ เมื่อก่อนมันเป็นความมกมายมาก เดี่ยวนี้ถึงจะยังมีความมกมายอยู่แต่ก็มีเรื่องของวิทยาศาสตร์สอดแทรกเข้าไปด้วย ส่วนเรื่องปริมาณการนำเสนอ จะถามว่ามากหรือน้อยไปไหม ผมก็ไม่ เพราะมันเป็นการถ่ายทอดความเชื่อของคน เานำเสนอเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ นักข่าวไปเจอ ก็เอามานำเสนออยู่เป็นปกติ ไม่ได้คำนึงว่าปริมาณมากหรือน้อยจนเกินไป ไม่ว่าส่วนตัวจะเชื่อหรือไม่ก็ต้องนำเสนอ คนทำข่าวไม่เชื่อแต่มันก็เป็นความเชื่อของชาวบ้านที่เกิดขึ้นจริงๆ ชาวบ้านก็คือข่าว มันก็เหมือนกับเรื่องอื่นๆ ผมว่าด้านปริมาณในปัจจุบันก็เหมาะสมอยู่แล้ว ก็ตามเวลาที่มันจะเกิดขึ้นของข่าวนั้นมากกว่า” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

“เรื่องความเหมาะสมมันขึ้นอยู่กับหนังสือพิมพ์และคนอ่าน หนังสือพิมพ์ก็ทำไปตามหน้าที่ซึ่งต้องนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นในสังคม ปริมาณการนำเสนอจะมากหรือน้อยไม่ได้ขึ้นอยู่กับเรา ถ้าคนในสังคมเชื่อเรื่องผีกันมาก เราก็ต้องนำเสนอว่ามันมีมากตามไปด้วย ซึ่งเราก็พยายามนำเสนอข้อมูลอย่างครบถ้วนที่สุดอยู่แล้ว ส่วนคนอ่านจะนำไปเชื่อหรือตีความต่ออย่างไร มันก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานข้อเองละคน แต่อย่างน้อยคนจะอ่านหนังสือพิมพ์ได้ก็ต้องมีการศึกษาระดับหนึ่ง ต้องอ่านออกเขียนได้อยู่แล้ว” (ฐากร บุนปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

ในขณะที่คุณ เสด็จ บุนนาค บรรณาธิการข่าวหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์คมชัดลึก มีความคิดเห็นว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับศพและผีของหนังสือพิมพ์ไทยยังไม่เหมาะสมเพราะบางครั้งหนังสือพิมพ์ก็ทำตามกระแสเพื่อมุ่งเน้นเรื่องของยอดชาย ทำให้มีการนำเสนอข่าวที่มبالغมากเกินไป

“ผมเห็นว่าบางที่มันก็มากเกินไป มبالغมากเกินไป บางที่หนังสือพิมพ์จะเน้นเรื่องของยอดชาย เรื่องของการตลาดมากเกินไป จนลืมนึกว่ามันเป็นการมอมเมาประชาชน ทำไมหนังสือพิมพ์ไม่ทำอะไรที่จะช่วยพัฒนาความคิดของผู้อ่านบ้าง การเล่นเรื่องพวกนี้เหมือนเป็นการหากำไรบนความเชื่อของประชาชน โดยไม่สร้างประโยชน์ให้กับสังคม ชาวบ้านในต่างจังหวัดเขามีความเชื่ออยู่แล้ว พอหนังสือพิมพ์ยิ่งเล่น คนยิ่งซื้ออ่านก็ยิ่งเป็นการตอกย้ำความเชื่อจนกลายเป็นเรื่องปกติไป

พอเรา (คมชัดลึก) ไม่เล่นตาม หรือนำเสนอในแง่ตรงข้าม ก็อาจสูญเสียยอดชายส่วนนี้หรือโดนชาวบ้านต่อว่าว่าขวางกระแสขัดกับความเชื่อของเขา ซึ่งเป็นสิ่งที่เราต้องยอมที่จะให้เป็นแบบนี้ ดีกว่าแบบเล่นตามกระแสแล้วทำให้สังคมมันยิ่งปลูกฝังความเชื่อมبالغพวกนี้มากขึ้นไปอีก” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

2.4 ข้อเสนอแนะ

ในส่วนของการเสนอแนะบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีข้อเสนอแนะ ทั้งต่อหนังสือพิมพ์ซึ่งเป็นสื่อมวลชน และประชาชนผู้รับสาร สรุปได้ดังนี้

(1) หนังสือพิมพ์ต้องให้ข้อมูลในด้านที่เป็นวิทยาศาสตร์ด้วย

“ผมคิดว่าเรื่องของความเชื่อเป็นสิ่งที่นำเสนอได้ แต่ต้องให้ข้อมูลความรู้ทางวิทยาศาสตร์เข้าไปด้วยประกอบกัน มันก็เหมือนข่าวอื่นๆ ที่จะต้องนำเสนอหลายๆ ด้าน สัมภาษณ์ความคิดเห็นของหลายๆ ฝ่าย ณ ตอนนี้นะหนังสือพิมพ์ก็ยังคงเป็นสื่อหลัก การนำเสนอข่าวมันไม่ใช่รายงานแค่นั้น

แล้วจบ มันต้องคิดว่ามันมีอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง เราจะมีหน้าที่แนะนำเสนออย่างเดียวไม่ได้ ต้องสอดแทรกข้อมูลที่เป็นเข้าไปด้วย” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

(2) หนังสือพิมพ์ต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่นำเสนอ

“ในความคิดผมไม่อยากจะให้หนังสือพิมพ์แต่ละฉบับหวังกับยอดขายมากเกินไป จนมองข้ามความรับผิดชอบต่อสังคม เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่เน้นการนำเสนอข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงซึ่งต้องการความน่าเชื่อถือ และเป็นสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษรอ้างอิงได้ เมื่อนำเสนอข่าวต้องมั่นใจ เขียนไปทางไหนแล้วจะมากลับข้างว่าไม่ใช่ไม่ได้ แต่บางทีเราก็พูดอะไรมาไม่ได้ เพราะมันก็เป็นนโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

ส่วนถ้าเป็นสื่อโทรทัศน์ อันนี้ผมยังไม่ว่าเท่าไร เพราะว่าโทรทัศน์ มันเป็นสื่อที่เน้นความบันเทิง เน้นการดึงดูดความสนใจ และมีลักษณะการนำเสนอที่ฉาบฉวยกว่า อย่างการนำเสนอข่าวของสื่อโทรทัศน์ มันก็เป็นไปตามขั้นตอนของมัน เช่น ตอนนี้ได้ข่าวมาแบบนี้ก็นำเสนอไปก่อน ถ้าข้อมูลคลาดเคลื่อนอีกชั่วโมงก็อาจจะไปสัมภาษณ์นักวิชาการ หมอ หรือปราชญ์ชาวบ้านเพื่อมาแก้ไขข้อมูลได้” (เสด็จ บุนนาค, **สัมภาษณ์**, 12 ก.พ. 2553)

(3) สังคมต้องยอมรับในความแตกต่าง

“ผมพูดแบบคนไม่เชื่ออะ ความเชื่อเกี่ยวกับผี ถึงแม้ว่าบางทีอาจจะมองไม่มีวิทยาศาสตร์ แต่เราก็ไม่ควรไปดูถูกคนที่เขาเชื่อ คือเราจะไปบอกพวกเขาว่า “คุณไปเชื่อแบบนั้นได้ยังไง มันไม่ถูกต้อง” ไม่ได้ มันเป็นความเชื่อของเขา ตรงนั้นมันเป็นค่านิยมตามภูมิปัญญาของเขา ความเชื่อเรื่องนี้ก็คล้ายกับความเชื่อทางการเมือง ยิ่งช่วงนี้ยิ่งเห็นได้ชัด คือเราก็ต้องยอมรับในความแตกต่าง เพราะว่าสังคมปัจจุบันมันซับซ้อนหลากหลาย และความเชื่อเป็นเรื่องที่จะมาปรับเปลี่ยนกันในทันทีไม่ได้ ต้องใช้เวลาค่อยๆ พัฒนา ผมว่าในระยะยาวคนก็จะเริ่มเข้าใจไปเอง” (ชาย ปละคามินทร์, **สัมภาษณ์**, 11 ก.พ. 2553)

(4) ประชาชนควรใช้วิจารณญาณในการรับสาร

“ขอเสนอแนะกับผู้อ่านว่า ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องผี ความเชื่อเรื่องอิทธิฤทธิ์ลึกลับเหนือธรรมชาติ ควรจะใช้วิจารณญาณให้มากเพียงพอ แล้วก็รับฟังให้รอบๆ ด้าน อย่าเพิ่งไปเชื่อด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว เพราะบางทีการนำเสนออีกอาจมีความผิดพลาดได้ อย่างที่เคยมีตัวอย่างให้เห็น เช่น เรื่องเปรตอาจารย์กู่ ที่บอกว่ามีเปรตปรากฏตัว ซึ่งตอนหลังก็ถูกเปิดเผยออกมาว่าเป็นเรื่องหลอกหลวงทั้งสิ้น จนอาจารย์กู่ถึงขนาดต้องถูกสั่ง ถูกดำเนินคดี คืออยากให้ผู้อ่านดูที่ความมีเหตุมีผล เรื่องเหล่านี้ต้องมีพื้นฐาน อย่าเชื่อไปก่อนจนกว่าจะพิสูจน์ได้ ส่วนใหญ่

พอพิสูจน์จริงๆ จังๆ แล้ว มันก็มักจะไม่ค่อยจริงหรอก” (ธงไชย ณ นคร, **สัมภาษณ์**, 15 ก.พ. 2553)

“ก่อนจะตัดสินใจเชื่อในเรื่องอะไรก็ขอให้ผู้อ่านได้ใช้วิจารณญาณอย่างรอบครอบ อยากให้ผู้อ่านหาข้อมูลมาเปรียบเทียบให้ละเอียดๆ เปิดรับข้อมูลทั้งจากด้านที่ตรงกับความเชื่อของตน และที่แตกต่างออกไป พิจารณาว่าข้อเท็จจริงมันเป็นอย่างไร มีเหตุผลหรือไม่ น่าเชื่อถือแค่ไหน อย่าเชื่อหนังสือพิมพ์ไปซะทุกเรื่อง เพราะแม้หนังสือพิมพ์จะพยายามให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะถูกต้องไปซะทุกครั้ง” (สุภากร บุนปาน, **สัมภาษณ์**, 8 มี.ค. 2553)

ศูนย์วิทยพัทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การประกอบสร้างความจริงในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย อันนำมาซึ่งอำนาจในการสร้างความรู้ความเข้าใจในระบบความเชื่อให้กับคนในสังคม ทั้งนี้เพื่อตอบปัญหานำวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยที่ได้มาวิเคราะห์สรุปประเด็นหลัก โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 4 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

ส่วนที่ 2 ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทย

ส่วนที่ 3 ความหมายของ “เทพยดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทย

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

จากการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่าแม้ข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีจะมีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอไม่มากนัก แต่ก็ยังคงมีการนำเสนออยู่เสมอ ดังนั้นการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยจึงอาจมีผลกระทบต่อการรับรู้ และสามารถสร้างความหมายในด้านระบบความเชื่อให้กับคนในสังคมได้

ส่วนที่ 2 ความหมายของ “เทพยดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทย

จากการวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่า ความหมายของ “เทพยดาและผี” ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อของคนในสังคมที่ยังคงยอมรับตามความเชื่อดั้งเดิมว่าการมีอยู่ของเทพยดาและผีเป็นเรื่องปกติ อันจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่าหนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มสนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีมากที่สุด และข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีที่อ้างถึงการมีอยู่ของเทพยดาและผีแต่ไม่มีการปรากฏตัวของเทพยดาและผีอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ประเด็นการบวงสรวงอ้อนวอนเทพยดาและผี และการควบคุมเทพยดาและผี มักเป็นที่ยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมดาซึ่งไม่ได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์มาก

นัก แต่อย่างไรก็ตาม ความหมายที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยก็ไม่ยอมรับว่าการปรากฏตัวตนหรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผีเป็นเรื่องปกติ อันจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่พบว่า ชาวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่มีการปรากฏตัวของเทพดาและผีอย่างเป็นทางการ เช่น ประเด็นการปรากฏตัวของเทพดาและผี และอุบัติเหตุ มักได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ค่อนข้างมากซึ่งน่าจะเป็นเพราะมีคุณค่าข่าวด้านความแปลกประหลาดผิดธรรมดาสูง โดยมีข้อสังเกตว่า หนังสือพิมพ์ไทยมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการวิพากษ์วิจารณ์ในประเด็นเรื่องการเมืองของเทพดาและผีในทำนอง “ไม่เชื่อแต่ไม่ลบหลู่” และไม่ได้แสดงหลักฐานยืนยันอย่างเป็นทางการว่าเทพดาและผีมีจริงหรือไม่

เมื่อพิจารณาในส่วนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเทพดาและผีกับมนุษย์ พบว่าความหมายของ “เทพดาและผี” ที่เกิดจากการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยเป็นการสืบทอดความสัมพันธ์เชิงอำนาจในลักษณะที่มนุษย์มีท่าทีเคารพยำเกรง และหวังพึ่งพาอำนาจการดลบันดาลจากเทพดาและผี มากกว่าจะเชื่อว่าสามารถบังคับควบคุมเทพดาและผีได้ ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมตั้งแต่ครั้งอดีต แต่อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า ในขณะที่เทพดาและผีสามารถให้คุณหรือให้โทษกับมนุษย์ได้ มนุษย์ก็สามารถตอบโต้เทพดาและผีได้เช่นกัน อันจะเห็นได้จากประเด็นข่าวเกี่ยวกับการควบคุมเทพดาและผี

จากการวิเคราะห์เนื้อหาข้างพบอีกว่า ความเชื่อเรื่องเทพดาและผีในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีส่วนใหญ่มักมีที่มาจากพฤติกรรมและความเชื่อของมนุษย์เอง อันจะเห็นได้จากการที่ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีส่วนใหญ่จะไม่มีการปรากฏตัวของเทพดาและผีอย่างเป็นทางการ และมักจะเกิดจากการกระทำของมนุษย์เพียงฝ่ายเดียว

นอกจากนี้ข้อสังเกตว่า ความหมายของเทพดาและผีที่ในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยสามารถสะท้อนภาพของสังคมได้ โดยสะท้อนภาพของสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ซึ่งมองว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และมักตกเป็นเหยื่อของการก่ออาชญากรรม

ส่วนที่ 3 ประเด็นในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีในหนังสือพิมพ์ไทย

จากการวิเคราะห์เนื้อหา หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ สามารถสรุปประเด็นของข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีที่พบในหนังสือพิมพ์ไทยได้เป็น 5 ประเด็นหลัก คือ การบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพดาและผี การปรากฏตัวของเทพดาและผี อาชญากรรม อุบัติเหตุ และการควบคุมเทพดาและผี และพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยทั้ง 4 ชื่อฉบับมีการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพดาและผีแต่ละประเด็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งน่าจะมาจากสัดส่วนของจำนวนเหตุการณ์จากแหล่งต่างๆ ที่ส่งเข้ามายังหนังสือพิมพ์ โดยประเด็นข่าวเกี่ยวกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพดาและ

ผีมีการนำเสนอมากที่สุด ตามมาด้วยประเด็นเกี่ยวกับการปรากฏตัวของเทพดาและผี ประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรม ประเด็นเกี่ยวกับอุบัติเหตุ และประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมเทพดาและผี

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย

จากการวิเคราะห์เนื้อหา และการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีมีทั้งจากปัจจัยภายนอก นโยบายองค์กร และทัศนคติส่วนตัวของบรรณาธิการ โดยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีความเห็นตรงกันว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ กระแสความสนใจของคนในสังคมซึ่งจัดอยู่ในปัจจัยภายนอก

เมื่อพิจารณาตามหลักคุณค่าข่าวพบว่า ในข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยมักใช้องค์ประกอบด้านความทันต่อเวลามากที่สุดในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี โดยพบในทุกข่าวในการวิจัยชิ้นนี้ ตามมาด้วยองค์ประกอบด้านความมีชื่อเสียง และความแปลกประหลาดผิดธรรมดา โดยมีองค์ประกอบคุณค่าข่าวในด้านอื่นๆ รวมกันคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 23.2

นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ต่างปฏิเสธผลกระทบจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพดาและผีในการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของคนในสังคม โดยระบุว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลทำให้ผู้รับสารหันมาสนใจเท่านั้น และเชื่อว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความเชื่อของสังคมไม่มากนักเมื่อเทียบกับสื่อประเภทอื่น แต่ในส่วนของผลกระทบต่อสังคมบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีความคิดเห็นที่เกี่ยวกับแตกต่างกันโดยมีทั้งฝ่ายที่เห็นว่าผลดีมากกว่าผลเสีย ฝ่ายที่เห็นว่าผลเสียมากกว่าผลดี และฝ่ายที่เห็นว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียขึ้นกับผู้รับสารว่าจะตีความหรือนำไปใช้อย่างไร

เมื่อพิจารณาในประเด็นด้านความเหมาะสมในการนำเสนอ พบว่าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยในปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่แล้ว และปฏิเสธผลกระทบจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพดาและผีต่อยอดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์

อภิปรายผลการวิจัย

จากการผลวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีประเด็นที่น่าสนใจ และได้นำมาอภิปราย ดังนี้

1. กระบวนการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยที่นำไปสู่การประกอบสร้างความจริง

ความเชื่อเรื่อง “เทพยดาและผี” เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาช้านาน แต่ต้องยอมรับว่าในความเป็นจริงผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมไม่เคยมีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับเทพยดาและผีมากนัก ดังนั้น “ความหมาย” ของเทพยดาและผีในความรู้สึกนึกคิดของแต่ละคนจึงมักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางอ้อม อย่างคำบอกเล่าของผู้ที่อ้างว่ามีประสบการณ์ตรง การสั่งสอนอบรมจากครอบครัว โรงเรียน สถาบันทางศาสนา หรือการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนซึ่งเข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน

แนวคิดการประกอบสร้างความจริงทางสังคมที่เป็นแนวคิดหลักในงานวิจัยชิ้นนี้เชื่อว่า “ข่าว” ที่สื่อมวลชนนำเสนอขึ้นไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หากแต่เป็นการ “สร้าง” ความเป็นจริงจากเหตุการณ์นั้นขึ้นมา ขณะที่ตัวเหตุการณ์เองมีหลายมิติ ก็แล้วแต่ว่า นักข่าวแต่ละคนจะหยิบยกเอาเหตุการณ์นั้นมาสร้างเป็นข่าวอย่างไร สื่อมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความหมายทางสังคมขึ้นมา (กาญจนา แก้วเทพ, 2541) จึงกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้ควบคุมข่าวสารต่างๆ ที่จะส่งผ่านไปยังประชาชน

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ แสดงให้เห็นว่า บรรณาธิการเป็นผู้ที่มีอิทธิพลอย่างมากในการคัดเลือกข่าว เหตุการณ์ใดควรจะนำเสนอต่อสาธารณชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดนายประตูข่าวสาร (Gatekeeper) ของ เคิร์ท เลวิน (Lewin, K., 1947 อ้างจาก รสนันท์ สรรเสอาด, 2540) ที่อธิบายว่า ในกระบวนการสื่อสารจะต้องมีการส่งข่าวสารผ่านช่องทางการสื่อสาร และช่องทางนี้จะต้องมีผู้ที่ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองข่าวสาร และผู้กรองข่าวสารก็คือนายประตูข่าวสารนั่นเอง

นอกจากนี้ พาเมล่า ชูเมกเกอร์ (Shoemaker, P.J., 1991 อ้างจาก พิษณุรักษ์ ปีตาทะสังข์ 2548 : 36) ได้เสนอแนวคิดว่า ผู้ทำหน้าที่นายประตูข่าวสารอาจไม่สามารถทำหน้าที่คัดเลือกข่าวสารอย่างอิสระเพียงอย่างเดียว เพราะพวกเขายังต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อมที่เข้ามา มีผลกระทบต่อกรคัดเลือกข่าวด้วย ดังผลจากการวิจัยที่พบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบรรณาธิการซึ่งทำให้รายละเอียดในการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับแตกต่างกัน 3 ประการ ได้แก่

1.) ปัจจัยภายนอก คือ ปัจจัยนอกองค์กรซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจคัดเลือกข่าวของบรรณาธิการ โดยจากการวิจัยพบว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกคล้ายคลึงกัน ได้แก่ กลุ่มเป้าหมาย สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และกระแสความสนใจของสังคมซึ่งบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้งหมดต่างระบุว่ามามีอิทธิพลมากที่สุด

2.) นโยบายองค์กร ได้แก่ จุดยืน กฎเกณฑ์ การวางตำแหน่งทางการตลาด ตลอดจนหลักการดำเนินงานของแต่ละองค์กร ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากกรณีของข่าวสดที่มีนโยบายให้ความสำคัญ

กับข่าวส่วนภูมิภาคมากจึงมีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อของสังคมชนบทอย่างเรื่องเทพดาและผีมากที่สุด ในขณะที่คมชัดลึกซึ่งมีนโยบายเกี่ยวกับการนำเสนอความเชื่อที่เคร่งครัดที่สุดทำให้มีปริมาณและความถี่ในการนำเสนอที่น้อยที่สุด

3.) ทัศนคติส่วนตัวของบรรณาธิการ จากการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีทั้งฝ่ายที่คิดว่าทัศนคติส่วนตัวมีผลต่อการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผี โดยใช้เป็นส่วนประกอบในการพิจารณาคัดเลือกและกำหนดแนวทางในการนำเสนอ และฝ่ายที่คิดว่าทัศนคติส่วนตัวไม่มีผลกระทบต่อที่ชัดเจนเพราะยึดหลักว่าควรนำเสนอข้อเท็จจริงโดยไม่ใช้ทัศนคติส่วนตัวมาตัดสิน และในกรณีของข่าวสดที่คัดเลือกข่าวร่วมกันในที่ประชุมทำให้การตัดสินใจคัดเลือกข่าวไม่ได้ขึ้นอยู่กับทัศนคติส่วนตัวของคนใดคนหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม นอกจากปัจจัยต่างๆ ตามแนวคิดของชูเมกเกอร์นี้ ก็ยังมีปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการคัดเลือกข่าวของนายประตู่ข่าวสาร นั่นคือ คุณค่าข่าว (News Value) ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีของไทยมักจะมีองค์ประกอบคุณค่าข่าว 3 ประการอยู่เสมอ นั่นก็คือ ความทันต่อเวลา (Timeliness), ความมีชื่อเสียง (Prominence) และความแปลกประหลาดผิดธรรมดา (Unusualness) โดยมีข้อสังเกตว่าประเด็นที่มีปริมาณการนำเสนอสูงไม่ได้หมายความว่า จะได้รับความสำคัญเสมอไป เพราะมีปัจจัยด้านคุณค่าข่าวนี้นำเข้ามาอิทธิพลด้วย อันจะเห็นได้จากการที่ข่าวเกี่ยวกับเทพดาและผีในประเด็นเกี่ยวกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพดาและผีที่มีปริมาณการนำเสนอมากที่สุด แต่กลับไม่ได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ไทยมากนัก ในขณะที่ประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผีและอุบัติเหตุซึ่งเป็นประเด็นที่มีปริมาณในการนำเสนอน้อยกว่ากลับได้รับความสำคัญจากหนังสือพิมพ์ไทยค่อนข้างมาก ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าเป็นเพราะประเด็นข่าวเกี่ยวกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนมีองค์ประกอบคุณค่าข่าวด้านความแปลกประหลาดผิดธรรมดาน้อยกว่าประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับการปรากฏตัวของเทพดาและผี และอุบัติเหตุ

หลังจากข่าวแต่ละชิ้นได้รับการคัดเลือกจากสื่อมวลชนตามแนวคิดนายประตู่ข่าวสาร ด้วยคุณค่าข่าว และปัจจัยด้านอื่นๆ แล้ว ก็จะมาสู่ขั้นตอนที่สื่อมวลชนจะจัดลำดับความสำคัญว่าข่าวไหนควรจะได้รับความสำคัญมากน้อยเพียงใด โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ฉบับ มีความคิดเห็นตรงกันว่า แม้การนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์จะไม่มีอิทธิพลโดยตรงในการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้รับสาร แต่ก็มีอิทธิพลต่อการสร้างความสนใจให้กับผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ที่เบนาร์ด โคเฮน (Cohen, B. , 1963 อ้างในถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2548 :181) อธิบายว่า แม้สื่อมวลชนจะไม่ประสบความสำเร็จมากนักในการบอกให้ประชาชนคิดอย่างไร แต่มักจะประสบ

ความสำเร็จอย่างมากในการบอกให้ประชาชนสนใจและให้ความสำคัญกับประเด็นใด โดยอาศัย การชูประเด็น (Priming) และการกำหนดกรอบการรับรู้ (Framing)

จากกระบวนการนำเสนอได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ทำให้กล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการ นำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงมาแปรเปลี่ยนให้เป็น “ความจริง” ตามลักษณะ เฉพาะตัวที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ แล้วจึงถ่ายทอดสู่ผู้รับสาร ซึ่งนำไปสู่การประกอบสร้าง ความจริงทางสังคมในที่สุด

2. ความหมายของเทพยดาและผีจากการประกอบสร้างของหนังสือพิมพ์ไทย

ดังที่กล่าวว่า การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนนั้น ไม่ใช่การรายงานความจริง แต่เป็นการ ประกอบสร้างความจริงขึ้นมา จึงกล่าวได้ว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของ หนังสือพิมพ์ไทยก็เป็นการประกอบสร้างความจริงเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีให้กับผู้คน ในสังคมเช่นกัน

จากการวิจัยพบว่า ความหมายของ “เทพยดาและผี” ที่ถูกประกอบสร้างจากหนังสือพิมพ์ ไทยเป็นการผลิตซ้ำความเชื่อของคนในสังคมที่ยังคงยอมรับตามความเชื่อดั้งเดิมถึงการมีอยู่ของ เทพยดาและผี อันเป็นการสนับสนุนแนวคิดเรื่องชาติภพตามหลักพุทธศาสนา แต่ไม่ยอมรับว่าการ ปรากฏตัวตน หรือการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพยดาและผีเป็นเรื่องปกติ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิชุดา ปานกลาง (2539) ที่ศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การถ่ายทอดความหมายเรื่อง “ผี” ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง “แม่นาคพระโขนง” พ.ศ. 2521-2532” ซึ่งพบว่า ในขณะที่คนไทยยอมรับ การมีอยู่ของผี แต่ก็มักคิดว่าผีไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนได้

เมื่อพิจารณาความหมายในส่วนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเทพยดาและผีกับคน พบว่า เทพยดาและผี โดยเฉพาะในกรณีของเทพยดามักจะมีฐานะเหนือกว่ามนุษย์ ทำให้มนุษย์มี ความยำเกรง และหวังพึ่งพาอำนาจการดลบันดาลจากเทพยดาและผีด้วยการอ้อนวอน มากกว่า จะเชื่อว่าสามารถควบคุมเทพยดาและผีได้ อันจะเห็นได้จากการที่ประเด็นเกี่ยวกับการบวงสรวง หรืออ้อนวอนเทพยดาและผีเป็นประเด็นที่มีปริมาณการนำเสนอมากที่สุด แต่อย่างไรก็ตามมนุษย์ สามารถตอบโต้เทพยดาและผีได้ ดังที่ปรากฏในประเด็นข่าวการควบคุมเทพยดาและผี หรือการ สะกดวิญญาณที่อยู่ในประเด็นเกี่ยวกับอาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิชุดาที่พบว่า ความสัมพันธ์ของคนกับเทพยดาและผีมีทั้งลักษณะที่เป็นมิตรและเป็นศัตรูกัน และสามารถให้คุณ หรือให้โทษแก่กันได้ นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตว่า จากการวิจัยไม่พบข่าวที่เทพยดาและผีทำร้ายพระ หรือนักบวชอันเป็นตัวแทนของศาสนาเลย จึงยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดาที่พบว่า ผีไทย ไม่สามารถทำร้ายพระได้เนื่องจากผีเป็นสิ่งที่เกิดจากมายาคติของศาสนา

จากการวิจัยยังพบอีกว่า ความหมายของเทพยดาและผีที่ในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยสามารถสะท้อนภาพของสังคมได้ โดยหากไม่รวมส่วนที่ไม่ระบุเพศของเทพยดาและผีซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี จะมีเทพยดาและผีเพศชายมากกว่าเพศหญิงเกือบหนึ่งเท่าตัว แสดงถึงความเชื่อว่า เทพยดาและผีที่มีอำนาจดลบันดาลให้คุณแก่มนุषย์ได้นั้น มักเป็นเพศชาย อันสะท้อนภาพของสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ ขณะที่ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมจะมีเทพยดาและผีเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึงหนึ่งเท่าตัว อันสะท้อนถึงความเชื่อในสังคมไทยที่มองว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ และมักตกเป็นเหยื่อของการก่ออาชญากรรม ซึ่งสอดคล้องกับบทความของชัช-พล ทรงสุนทรวงศ์ (2548) เรื่อง “หนังสือไทยกับภาพสะท้อนทางสังคมและสิ่งแวดล้อม” ที่พบว่าภาพยนตร์เกี่ยวกับผีได้สะท้อนถึงปัญหาอาชญากรรมและความรุนแรงผ่านตัวละคร “ผี” ที่มักเป็นเพศหญิง เนื่องจากเพศหญิงถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอ ทำให้อาจไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมที่เพศชายเป็นใหญ่ ดังนั้นผีจึงกลายเป็นผู้จัดระเบียบสังคมหรือที่พึงพิงของผู้หญิงที่เรียกร้องความเป็นธรรม

นอกจากนี้เมื่อสืบค้นได้ว่า ความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีส่วนใหญ่มักมีที่มาจากพฤติกรรมและความเชื่อของมนุษย์เอง อันจะเห็นได้จากการที่ข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีส่วนใหญ่จะไม่มีการปรากฏตัวของเทพยดาและผีอย่างเป็นทางการและเป็นรูปธรรม และมักจะเกิดจากการกระทำของมนุษย์เพียงฝ่ายเดียว โดยเฉพาะข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผีซึ่งมีปริมาณการนำเสนอมากที่สุด ที่มักเป็นข่าวเกี่ยวกับพิธีกรรมที่ปฏิบัติเพื่อประโยชน์ทางด้านจิตใจตามความเชื่อของมนุษย์เอง

3. ผลกระทบจากการประกอบสร้างความจริงในความเชื่อเรื่องเทพยดาและผี

การที่หนังสือพิมพ์มีบทบาทในการประกอบสร้างความจริงในเรื่องเทพยดาและผีให้กับสังคมดังที่กล่าวมาแล้วนี้ จึงเป็นที่น่าจับตาว่าหนังสือพิมพ์จะสามารถสร้างสมดุลระหว่างข้อเท็จจริงกับความเชื่อได้อย่างเหมาะสมหรือไม่ เพราะในปัจจุบันที่สังคมไทยตกอยู่ในภาวะที่ไม่มั่นคงหลายประการ ทั้งในด้านทางเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และศีลธรรม ทำให้ประชาชนไม่มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิต จนนำไปสู่การแสวงหาสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ซึ่งไม่ว่าในกรณีนี้ “เทพยดาและผี” มีจริงหรือไม่ การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีก็ทำให้มีผลกระทบต่างๆ ตามมามากมาย

จากการวิจัยพบว่าบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ ต่างปฏิเสธผลกระทบของการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีในการเปลี่ยนแปลงความเชื่อของผู้รับสารโดยตรง และบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็มีความเห็นว่า การนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ

เทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทยในปัจจุบันมีความเหมาะสมอยู่แล้ว เพราะมีการนำเสนอข้อมูลทั้งสองด้านอย่างเหมาะสม และเป็นการนำเสนอปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

แต่ข้อมูลที่อ้างถึงความเหมาะสมในการนำเสนอดังกล่าวนี้ อาจยังไม่เพียงพอ เพราะจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าการนำเสนอแง่มุมที่เป็นกลางและต่อต้านความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีรวมกัน คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 10.2 เท่านั้น และการที่หนังสือพิมพ์อ้างว่านำเสนอไปตามหน้าที่ในการสะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมนั้น อาจเป็นการผลัดความรับผิดชอบไปให้ผู้รับสารมากเกินไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภารดี ดวงนภา (2550) ที่ศึกษาเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุมงคล “จตุคามรามเทพ” ของหนังสือพิมพ์รายวันและความคิดเห็นของประชาชน” ซึ่งพบว่าสื่อหนังสือพิมพ์มักปฏิเสธถึงผลกระทบจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อ และมีแนวคิดผลัดความรับผิดชอบไปให้แก่ผู้รับสาร ด้วยการอ้างบทบาทการเป็นกระจกสะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม

อย่างไรก็ดีที่พบว่ามียุทธศาสตร์การนำเสนอประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผีมากที่สุดนั้น หากพิจารณาในแง่สถิติ การที่คนจำนวนมากพากันไปบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผี แล้วจะมีคนจำนวนหนึ่งสมปวารณาตามที่ชอบกับเทพยดาและผีไว้บ้างก็ไม่ใช่เรื่องแปลก ขณะเดียวกันคนที่ไปบวงสรวงอ้อนวอนเหมือนกันแต่ไม่สมปวารณาก็อาจมีจำนวนมากกว่าหรือเท่ากันได้ แต่โดยส่วนใหญ่หนังสือพิมพ์ไทยมักจะนำคนกลุ่มที่สมปวารณามาเสนอเป็นข่าวมากกว่า ซึ่งแม้ว่าจะเป็นการนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นจริง แต่ก็เป็นความจริงเพียงด้านเดียว จึงอาจทำให้ผู้รับสารเชื่อว่า “เทพยดาและผี” มีอิทธิปาฏิหาริย์จริงๆ และหวังจะพึ่งพาล้างเนื้อกรรมชาติเหล่านั้นจนละเลยการพึ่งพาตนเองไป

นอกจากนี้การสัมภาษณ์เชิงลึกยังพบอีกว่า บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ปฏิเสธถึงการมีส่วนได้ส่วนเสียจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผี ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ค้านกับข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหาที่พบว่า ชาวบางส่วนในประเด็นการบวงสรวงหรืออ้อนวอนเทพยดาและผีซึ่งเป็นประเด็นที่มีปริมาณการนำเสนอมากที่สุด มีลักษณะเป็นชาวฝากประชาสัมพันธ์ ที่มีแนวโน้มว่าหนังสือพิมพ์อาจได้รับการเอื้อประโยชน์หากมีการนำเสนอ จนทำให้ชาวในประเด็นนี้ที่มักจะไม่มีความศรัทธาชาวมากนัก สามารถสอดแทรกอยู่ในพื้นที่การนำเสนอของหนังสือพิมพ์อยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้รับสารในงานวิจัยของ ภารดี ที่พบว่าผู้รับสารส่วนใหญ่มองว่าสื่อได้รับผลประโยชน์จากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับ จตุคามรามเทพซึ่งเป็นหนึ่งในความเชื่อเรื่องเทพยดาและผี

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของหนังสือพิมพ์กับสื่อประเภทอื่นในความคิดเห็นของบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีทั้งฝ่ายที่เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลต่อความเชื่อของสังคมในระดับเดียวกับประเภทสื่ออื่น และฝ่ายที่มีความเห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพล

ต่อความเชื่อของสังคมน้อยกว่าสื่ออื่นอย่างละคร่างๆ กัน โดยไม่มีฝ่ายที่เห็นว่าหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลมากกว่าสื่ออื่นๆ เลย เพื่อความชัดเจนผู้วิจัยจึงนำข้อมูลในส่วนนี้มาพิจารณาร่วมกับงานวิจัยของปรัชญา พุฒิชัยติ (2541) เรื่อง “สังคมปรักติ การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” ที่พบว่าปริมาณการเปิดรับข่าวสารเรื่องความเชื่อทางไสยศาสตร์มีความสัมพันธ์กับระดับความเชื่อทางไสยศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์เป็นอันดับที่สอง เป็นรองเพียงสื่อโทรทัศน์เท่านั้น ทำให้อธิบายได้ว่าบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอาจประเมินอิทธิพลของหนังสือพิมพ์ต่ำกว่าความเป็นจริง

จากภาพรวมของการวิจัยชิ้นนี้สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยมีความพยายามที่จะนำเสนอข่าวอย่างครบถ้วนและรอบด้าน แต่ด้วยปัจจัยหลายๆ อย่าง ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น กระแสสังคม ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย หรือผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ทำให้ในปัจจุบันหนังสือพิมพ์ไทยยังคงมีการนำเสนอในแง่มุมที่สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีโดยไม่มีข้อมูลจากด้านตรงข้ามมาประกอบเท่าที่ควร จึงเป็นสิ่งที่หนังสือพิมพ์ไทยต้องตระหนักและพัฒนาการนำเสนอข่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะทางวารสารศาสตร์

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าหนังสือพิมพ์มีบทบาทในการประกอบสร้างความจริงให้กับสังคม หนังสือพิมพ์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่องานที่นำเสนอ โดยตระหนักถึงจรรยาบรรณในการนำเสนอ “ข่าว” ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงที่จะต้องไม่สร้างความมกมายให้กับสังคม
2. จากผลการวิจัยที่หนังสือพิมพ์อ้างว่าการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผีเป็นการทำหน้าที่สะท้อนปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ดังนั้นหนังสือพิมพ์อาจไม่จำเป็นต้องลดปริมาณการนำเสนอลง แต่ควรให้ข้อมูลในด้านที่เป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น นำเสนอข้อมูลของเหตุการณ์จากทุกฝ่าย และสอดแทรกข้อมูลที่จำเป็นอย่างครบถ้วน
3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ความหมายของเทพยดาและผีจากการประกอบสร้างของหนังสือพิมพ์อาจทำให้ผู้รับสารหวังพึ่งพาอิทธิฤทธิ์ของสิ่งเหนือธรรมชาติ จนอาจละเลยการพึ่งพาตนเอง หนังสือพิมพ์จึงควรนำเสนอข่าวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องเทพยดาและผี ในแง่มุมที่ส่งเสริมพุทธศาสนามากขึ้น เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับสารสนใจในเรื่องกฎแห่งกรรม หันมาพึ่งพาตนเอง ทำความดี ละเว้นความชั่ว เกรงกลัวต่อบาป โดยอาจจะใช้แหล่งข่าวที่เป็นบุคลากรทางศาสนาอย่างพระสงฆ์มากขึ้น
4. จากผลการวิจัยที่พบว่า “ความจริง” ที่หนังสือพิมพ์นำเสนอเป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น อาจจะมีผลผลิตคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นได้ทั้งโดยตั้งใจ และไม่ตั้งใจ ประชาชนจึงควรใช้

วิจารณ์งานในการรับสาร บริโภคสื่ออย่างรู้เท่าทัน โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวกับเรื่องความเชื่อ เรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ ควรตรวจสอบข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง และพิจารณาด้วยหลักเหตุผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเพิ่มเติมในเนื้อหาส่วนอื่นๆ ของหนังสือพิมพ์ เช่น บทความ หรือบทวิเคราะห์ เพื่อจะได้เห็น จุดยืน ความคิดเห็น และทัศนคติส่วนตัวของผู้สื่อข่าวได้อย่างชัดเจน เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิเคราะห์เฉพาะเนื้อหาที่มีลักษณะการนำเสนอในเชิงข่าว ซึ่งมุ่งเน้นการนำเสนอรายงานข้อเท็จจริงเป็นหลัก

2. ควรมีการศึกษาในส่วนของผู้รับสาร เพื่อทราบถึงความคิดเห็นของผู้บริโภคสื่อที่มีต่อการนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ไทย และผลกระทบจากการนำเสนอเกี่ยวกับความเชื่อเรื่อง เทพยดาและผีมากยิ่งขึ้น เพราะในงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะในส่วนของเนื้อหาและผู้ส่งสารเท่านั้น

3. ควรศึกษาเพิ่มเติมในสื่ออื่นๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นสื่อที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน เพื่อทราบถึงความแตกต่างในการนำเสนอของสื่อต่างๆ เพราะในงานวิจัยชิ้นนี้ศึกษาเฉพาะสื่อหนังสือพิมพ์เท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาลือมวชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์:แนวคิดและตัวอย่างงานวิจัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์ , 2541.
- กาญจนา แก้วเทพ. ฝั พุทธ พราหมณ์และลือ. ใน กิตติ กันภัย (บรรณาธิการ), ลือกับศาสนา, 9-41.กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการลือสววมวชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542
- กาญจนา แก้วเทพ. ศาสตร์แห่งลือและวัฒนธรรมลือศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอดิสันเพรสโปรดักส์ , 2544.
- ชัชพล ทรงสุนทรวงศ. หนึ่งฝัไทยกับภาพลือที่อนทางสังคมและลือแวดลือม. วารสารอักษรศาสตร์. 34,2(ก.ค.-ธ.ค. 2548):140-166
- ชาย ปดะคามินทร์. 11 ก.พ. 2553.ลือภาษาลือ.
- ฐากร บุนปาน. 8 มี.ค. 2553.ลือภาษาลือ.
- ถาวร บุญวัฒน์. ลือการหนึ่งลือพิมพ์เบือต้น. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน , 2538.
- ถาวร ปิธิโรจ. วัตและฝั ลือลือชีวิตของลือชน. ใน ลือชนพัฒนา. 1,3 (ก.ย.-ต.ค.29), 78-83. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาลือชน, 2529.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ และคณะ. ประมวลสารลือวิชา 15701 ปริญญาโทศศาสตร์และทฤษฎีการลือสว. พิมพ์ครั้งที่ 1 . นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช., 2548
- ธงไชย ณ นคร. 15 ก.พ. 2553.ลือภาษาลือ.
- ธีระยุทธ ลาดีฝั . การลือภาพของเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับลือมุสลิมในหนึ่งลือพิมพ์ไทย .
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- นิษฐา หุ่นเกษม. พลังของลือที่มีต่อสังคม ลือกับการประกอบสร้างความจริงทางสังคม. [ออนไลน์]
<http://www.midnightuniv.org/midnight2545/newpage100.html> [12 พฤศจิกายน 2552]
- นิตา ชูโต. การวิจัยเชิงคุณภาพ=Qualitative Research. กรุงเทพฯ : พรินต์โพร,2548.

- บงกช เศวตามร์ . การสร้างความเป็นจริงทางสังคมของภาพยนตร์ไทย กรณีตัวละครหญิงที่มีลักษณะเบี่ยงเบนปี พ.ศ. 2528-2530 . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย , 2533
- เบญจวรรณ สมสิน. กลยุทธ์การกำหนดวาระข่าวสารของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ปรัชญา พุฒิชิตติ. สังคมประกิต การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- พระเกียรติวิทย์ อุตตสนุโต (ไอชาวัฒน์). การศึกษาความเชื่อและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาของช่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต พระพุทธศาสนา มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย , 2548.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). เรื่องเหนือสามัญวิสัย: อิทธิปาฏิหาริย์เทวดา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, 2548.
- พิษณุรักษ์ ปิตาทะสังข์. การเล่าเรื่องและการสร้างความจริงทางสังคมในข่าวคลื่นยักษ์สึนามิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- ภาวดี ดวงนภา. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุมงคล "จตุคามรามเทพ". วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2549.
- มูลนิธิเล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์. 2550. ถอดเทปสนทนาเรื่อง "ผีกับพุทธ ศาสนาของคนไทย". [ออนไลน์] http://www.lek-prapai.org/web%20lek-prapai/seminar_rimkobfa/seminar_rimkobfa-pee-pud-15-06-50.htm. [12 พฤศจิกายน 2552]
- มาลี บุญศิริพันธ์. หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพรึก, 2534.
- รสนันท์ สรรสะอาด. กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้้านมลพิษสิ่งแวดล้อม ของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- วิชาภรณ์ แสงมณี. ผีในวรรณคดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกมะลิ, 2536.

วิชุดา ปานกลาง. การวิเคราะห์การถ่ายทอดความหมายเรื่อง "ผี" ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง "แม่นาคพระโขนง" พ.ศ. 2521-2532. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

วราภรณ์ ชื่อประดิษฐ์กุล. การนำเสนอประเด็นของ "สมรภัษ คำสิงห์" ในสื่อมวลชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ศิโรจน์ มิ่งขวัญ. การวิเคราะห์โครงสร้างตลาดและพฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมหนังสือพิมพ์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช, 2547.

ส. ศิวรักษ์. พุทธกับไสยในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา, 2538.

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ . การหนังสือพิมพ์เบื้องต้น . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ประกายพริก . 2539.

เสด็จ บุนนาค. 12 ก.พ. 2553. สัมภาษณ์.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และคณะ. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.

ภาษาอังกฤษ

D.M. White. (1950). The Gatekeeper: A Case Study in the Selection of News. Journalism Quarterly Volume 2.

McCombs, M. & Estrada, G. (1977). The news media and the pictures in our heads. In S. Iyengar & R. Reeves (Eds.) Do the media govern? Politicians, voters, and reporters in America (pp. 237-247). Thousand Oak, CA: Sage.

McCombs, ME and D.L. Shaw (1972). The Agenda-Setting Function of Mass Media. Public Opinion Quarterly, 36 176-187.

McQuail , Denis , Mass Communication Theory : An Introduction , USA. 1984

Severin,W.J. and Tankard, J.W. (2001). Communication theories (6th edition). London : Longman

Shoemaker, P. (1991). Gatekeeping. Newbury Park, CA: Sage Publications.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบบันทึกข้อมูล

Id) ลำดับที่.....

Name) ชื่อหนังสือพิมพ์

- (1) ไทยรัฐ 2) เดลินิวส์ (3) คมชัดลึก (4) ข่าวสด

Date) วัน เดือน ปี.....

q1) การให้ความสำคัญของหนังสือพิมพ์

- (1) พาดหัวข่าวหน้า (2) พาดหัวข่าวรอง
 (3) พาดหัวข่าวธรรมดา (4) ข่าวหน้าใน
 (5) ข่าวย่อยหน้าใน / ข่าวที่แทรกในข่าวอื่น

Headline) พาดหัวข่าว.....

q2) ประเด็นของข่าวเกี่ยวข้องกับเพศใดและผิ

- (1) อุบัติเหตุ (2) อาชญากรรม
 (3) การปรากฏตัวของเพศใดและผิ (4) การบรวงสรวงหรือ อ้อนวอนเพศใดและผิ
 (5) การ ควบคุมเพศใดและ (6) อื่นๆ.....

Main idea) ใจความหลัก.....

.....

.....

.....

q3) ประเภทเนื้อหาของข่าว

- (1) ศาสนา และความเชื่อ (2) อาชญากรรม
 (3) การเมือง (4) สังคม และวัฒนธรรม
 (5) บันเทิง (6) กีฬา
 (7) เศรษฐกิจ (8) อื่นๆ.....

q4) องค์ประกอบด้านคุณค่าข่าว (เลือกได้หลายข้อ)

- (1) ความมีชื่อเสียง (อะไรก็ได้ที่มีชื่อเสียงทั้ง คน สัตว์ สิ่งของ สถานที่)
 (2) ความใกล้ชิด (เกี่ยวกับเรื่องราวใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน)
 (3) ความทันต่อเวลา (เหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นๆ เพิ่งจะเกิดขึ้น)
 (4) ปุณชนสนใจ (ทำให้ผู้รับทราบเกิดอารมณ์ร่วม เช่น นำสงสาร)
 (5) ความขัดแย้ง
 (6) ผลกระทบ (มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก เช่น ภาษี นโยบายรัฐ สงคราม)
 (7) ความมีเงื่อนงำ (มีเบื้องหลังที่ซับซ้อน และยังไม่ยุติ)
 (8) ภัยพิบัติและความก้าวหน้า
 (9) องค์ประกอบเรื่องเพศ
 (10) ความแปลกประหลาดผิดธรรมดา

q5) ประเภทของแหล่งข่าว

- (0) ไม่ระบุ
- (1) ผู้มีประสบการณ์ทางตรง (เจอมาด้วยตัว อยู่ในเหตุการณ์)
- (2) ผู้มีประสบการณ์ทางอ้อม (ฟังมาอีกที เกี่ยวข้องทางอ้อม)
- (3) ทั้ง 1 และ 2

q6) ลักษณะแนวโน้มในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์

- (1) สนับสนุนความเชื่อเรื่องเทพดาและผี
- (2) เป็นกลาง
- (3) ต่อด้านความเชื่อเรื่องเทพดาและผี

key) คำสำคัญ.....

q7) ผลกระทบของผีต่อมนุษย์ที่สะท้อนผ่านหนังสือพิมพ์

- (1) ผลกระทบทางบวกต่อมนุษย์
- (2) ผลกระทบเป็นกลางต่อมนุษย์
- (3) ผลกระทบทางลบต่อมนุษย์

key) คำสำคัญ.....

q8) ทิศทางของการใช้ภาษาของหนังสือพิมพ์

- (1) ภาษาทางบวก
- (2) ภาษาเป็นกลาง
- (3) ภาษาทางลบ

key) คำสำคัญ.....

q9) เพศของเทพดาและผีที่ปรากฏในข่าว

- (0) ไม่ระบุ
- (1) ชาย
- (2) หญิง
- (3) เพศที่สาม
- (4) ทั้งสองเพศ (จำนวนมากกว่า 1 ตนขึ้นไป)

q10) ที่มาของเทพดาและผีที่ปรากฏในข่าว

- (0) ไม่ระบุ
- (1) มีอยู่แต่เดิม
- (2) เสียชีวิตตามธรรมชาติ
- (3) เสียชีวิตจากโรค
- (4) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ
- (5) เสียชีวิตจากการฆาตกรรม
- (6) เสียชีวิตจากภัยพิบัติ
- (7) เสียชีวิตจากอุบัติเหตุ
- (8) อื่นๆ.....

q11) ลักษณะการปรากฏตัวของเทพดาและผี (เลือกได้หลายข้อ)

- (0) ไม่ระบุ
- (1) รูป
- (2) กลิ่น
- (3) เสียง
- (4) สัมผัส
- (5) ความรู้สึก
- (6) การแสดงอิทธิฤทธิ์
- (6) อื่นๆ.....

q12) ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับเทพดาและผี

- (1) คนเป็นฝ่ายกระทำ
- (2) เทพดาและผีเป็นฝ่ายกระทำ
- (3) มีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งสองฝ่าย

key) คำสำคัญ.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายเอกพล เรียรถาวร เกิดวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ ภาควิชาภาษาไทย ในปีการศึกษา 2549

หลังจากจบการศึกษาได้เข้าทำงานที่บริษัทอัครเจริญทัศน์ ตำแหน่งนักวิชาการ ฝ่ายสื่อทั่วไป ต่อมาจึงเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตที่ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2551

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย